LETO XIV. ŠT. 17 (645) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 14. MAJA 2009

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Jurij Paljk

Za spravo in mir!

"Verska svoboda je seveda ena temeljnih človekovih pravic in v mojih upanjih in molitvah je, da bo spoštovanje te neodtujljive pravice in dostojanstva vsakega moškega in ženske postalo trdno in branjeno, ne samo na Bližnjem vzhodu, temveč povsod po svetu", je te dni dejal sveti oče Benedikt XVI., ko je prispel na enotedenski obisk na Bližnji vzhod, ki je v zadnjem času ponovno žarišče nasilja in nemirov. Prav zato je njegov prihod znamenje novega upanja.

Prve tri dni je sveti oče posvetil Jordaniji, kjer je v soboto, 9. maja, v mošeji kralja Huseina v jordanski prestolnici nagovoril muslimanske verske voditelje, v nedeljo, 10. maja, pa je na nogometnem stadionu v Amanu maševal na prostem. Obisk je v ponedeljek, 11. t. m., nadaljeval v Izraelu, o čemer bomo poročali v prihodnji številki Novega glasa. Ob nekoliko zaostrenih odnosih med judovsko državo in Vatikanom je sveti oče namenil Sveti deželi petdnevni obisk, saj bo obiskal tako Izrael kot palestinska ozemlja in si ogledal več svetih krajev, kjer je dele življenja preživel Jezus, med drugim Betlehem na Zahodnem bregu. Papež Benedikt XVI. je drugi papež, ki se je odločil za uradni obisk Izraela, s katerim je Vatikan uradne diplomatske odnose vzpostavil šele leta 1994.

V Amanu je pozdravil pogum kristjanov v Sveti deželi in jih pozval, naj bodo zvesti svojim koreninam na nemirnem Bližnjem vzhodu.

"Tukajšnja katoliška skupnost je na hudi preizkušnji zaradi težav in negotovosti, ki vplivajo na vse ljudi Bližnjega vzhoda", je dejal sveti oče okoli 50.000 vernikom, ki so k maši prispeli tudi iz Sirije in Iraka, od koder se je od začetka vojne po nekaterih navedbah odselilo že tristo tisoč kristjanov.

"Dolgo sem čakal na to priložnost, da lahko stojim pred vami kot priča Odrešenika in vas spodbudim k ohranitvi v veri, upanju in ljubezni", je dejal papež med mašo.

"Zvestoba vašim krščanskim koreninam, zvestoba poslanstvu Cerkve v Sveti deželi, od vsakega od vas zahteva poseben pogum: pogum prepričanja, rojenega iz osebne vere, ne le golega družbenega dogovora ali družinske tradicije", je zbrane še pozval Benedikt XVI.

Papež je iz Amana nato v nedeljo, 10., odpotoval v Betanijo na vzhodnem bregu reke Jordan, kjer je Janez Krstnik krstil Jezusa Kristusa, in tam dejal: "Kristjani so na Bližnjem vzhodu, ki ga je z leti nasilja in nerešenih napetosti zaznamovalo tragično trpljenje, poklicani, da preko odpuščanja in širokogrudnosti nudijo svoj prispevek... k spravi in miru! Zato širite in vzpodbujajte dialog in razumevanje v civilni družbi, še posebej, ko zahtevate svoje zakonite pravice"!

Papež je v mošeji kralja Huseina v Amanu v soboto, 9. maja, nagovoril muslimanske verske voditelje in obsodil "ideološko manipulacijo vere" v politične namene, ki lahko privede do nasilja. Dejal je, da se motijo tisti, ki trdijo, da je "vera nujno razlog za delitev v svetu" in da je "tem bolje, čim manj pozornosti se posveča veri". Priznal je, da obstajajo razlike med različnimi veroizpovedmi, vendar pa je "pogosto ideološka manipulacija vere, včasih v politične namene, pravi katalizator napetosti in razlik ter včasih celo nasilja v družbi". Papež je še pomembno poudaril: "Muslimani in kristjani si morajo danes prav zaradi teže skupne zgodovine, ki je bila pogosto zaznamovana z nerazumevanjem, prizadevati, da bodo znani in prepoznani kot Božji občudovalci, ki se vselej zavedajo svojega skupnega izvora in veličine vsakega človeka"! Na gori Nebo pa je sveti oče pozval k spravi med kristjani in judi.

Praznik pomladi

V Dolini je prejšnji konec tedna zaživela priljubljena Majenca

Foto IG

Bili ste poklicani

Ločeni

V Pavlovem letu mi velikokrat pride na misel njegov citat: "Bratje, vsak naj ostane pred Bogom v tistem stanu, v katerem je bil poklican" (1 Kor 7,24). Ponovno pa sem se spomnil na ta Pavlov citat 21. aprila, ko je italijanski statistični zavod ISTAT objavil podatke o porokah. V Italiji je bilo leta 2007 drugič (ali večkrat!) poročenih kar 33.070 parov ali 13,2% vseh sklenjenih porok. V celoti je to leto bilo kar 3.144 porok več kot leto prej. Če se zaustavimo pri statistiki, koliko zakonov se loči in koliko razvezancev se ponovno poroči, pridemo do neverjetnih podatkov. Če primerjamo civilne razveze, spoznamo, da se v Evropi letno civilno loči več kot 45% zakoncev. Tudi v našem okolju ni nič bolje. So občine, kjer se letno civilno loči že 51% vseh, ki so poročeni, pa ne samo tistih, ki so mogoče v zakonu kratek čas, ampak tudi takšnih, ki so že na pragu zlate poroke. Kljub vsemu moramo biti pri teh podatkih nekoliko bolj natančni. Civilno se ne ločujejo samo tisti, ki so prvič poročeni, ampak tudi mnogi, ki so drugič, tretjič ali celo večkrat poročeni. Znana je ugotovitev, da je v zakonu, kjer je eden od partnerjev ločen, možnost ponovne ločitve večja. Po statistiki gredo najpogosteje narazen tisti, ki so tretjič ali celo četrtič poročeni, medtem ko so prvi zakoni stabilnejši.

Sodniki pravijo, da skoraj vsako ločitev doživljajo ljudje zelo boleče, malo je izjem. Običajno se med možem in ženo na sodišču slišijo obtožbe in žalitve, marsikje so v ozadju tudi nasilje, alkohol, zakonska nezvestoba, obtoževanja tretje strani, kot je pritisk enih od staršev zakoncev, pa celo finančni problemi in neuspehi v poklicu ali na delovnem mestu. Skratka: "Vse polno obtožb, pa čeprav je pri marsikom bilo v začetku precej drugače".

Velikokrat se mi poraja dvom, da je ob teh tragičnih zakonskih dogodkih bil majhen, lahko tudi večji, spodrsljaj pri tistih, ki jih pripravljamo na zakon, če je bil to cerkveno sklenjeni zakon, smo to mi duhovniki zraven!

Zakonska skupnost, ki nastane s poroko, je zaznamovana z ljubeznijo in zvestobo. Posebno poglavje v zakonu je ljubezenska in življenjska zvestoba moža in žene, drug do drugega in seveda do Boga, če sta verna in sta sklenila cerkveni zakon. Tisti DA, ki je bil izrečen pred oltarjem, je DA, ki zakonca opozarja, da ju Bog ljubi in tudi sprejema takšna, kakršna sta, z vsem dobrim, pa morda tudi s kakšno slabostjo, ki sta jo skupaj prinesla v svoj zakon.

Vse premalo se poudarja, da v krščanskem zakonu zakonca nista sama – v dvoje, ampak je med njima še tretji, to je Bog, brez katerega zakon ne bo vzdržal. Vsi ljudje imamo namreč svoje težave in na vsaki življenjski poti so takšne in drugačne težave, saj brez teh ni življenja! Vprašanje je le, kako se jih lotevamo!

Kako globoke rane so pri tistih, ki so se ločili, povedo lahko sami. Vsi, ki imajo stik s Cerkvijo, doživljajo ob ločitvi tudi velik problem z njene strani. Tu bi najprej omenil, da je vse preveč ločenih ljudi preveč zaprtih ali plašnih in si marsičesa ne upajo razčistiti s Cerkvijo. Eni in drugi trpijo, četudi velikokrat marsikdo tega ne pokaže. Če se približajo Cerkvi, jim pomagajmo vsaj z dobro besedo, napotimo jih tja, kjer jih bodo razumeli in jim skušali pomagati. Veliko pa bomo naredili že, če jim obljubimo, da bomo zanje molili.

Morda jih bo samo ena takšna misel že vzpodbudila, da v težavi niso sami, ampak da jim skuša križ pomagati nositi še kdo drug. Preprosta logika ob vsem tem: "Bog je Zvestoba! Kdor ostaja zvest Bogu, zvestoba v njem raste, ker je Bog zvestoba! Ker pa ljudje niso zvesti Bogu, zato se tudi Božja zvestoba od njih oddalji! Pri tistih, ki se cerkveno poročajo, se to redno poudarja. Tisti pa, ki se pridejo samo v cerkev poročit, pa nimajo niti interesa to poslušati oziroma jih to ne briga!!! – Zato naj tudi sami sebi pripišejo svoje velikansko zaupanje v lastno vsemogočnost"!

Ambrož Kodelja

Pogovor

Direktor NK Maribor in nekdanji nogometaš Zlatko Zahovič spregovoril o aktualnih tematikah nogometa

3

Politika in mladi

Mladinska sekcija goriške Slovenske skupnosti Prihodnost je v nedeljo, 10. maja, imela svoj prvi kongres

14

Romanje

Romanje goriške nadškofije in koprske škofije na Sveto Goro bo v nedeljo, 24. maja; slovesna maša ob 16. uri

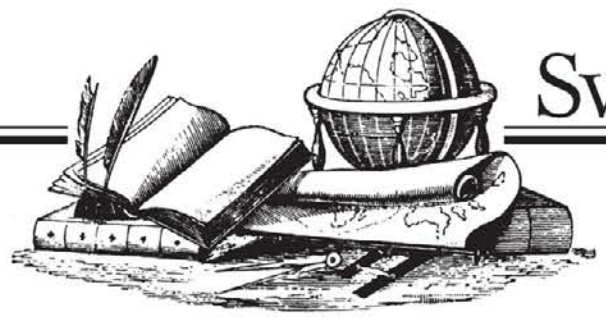

Zasedanje Izvršnega odbora SSO

Kmalu odbor za naše župnijske in sorodne hrame

Na zasedanju Izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij, ki je potekalo 6. maja na sedežu v Trstu, je bila glavna točka dnevnega reda prihodnost slovenskih župnijskih in sorodnih domov. Ti objekti so del zgodovinskega in kulturnega izročila slovenske narodne skupnosti tako na Tržaškem kot na Goriškem. Zgrajeni so bili z delom in finančnimi sredstvi slovenskih ljudi, ki jih je vodila ljubezen do vrednotenja slovenske kulture, jezika in pesmi. Pomemben delež so pri tem imeli duhovniki, ki so bili v več primerih glavni pobudniki za izgradnjo domov, preko katerih so skupaj s slovenskimi verniki gojili in posredovali obenem krščanske vrednote.

V današnjih dneh se je mnogo stvari spremenilo in zaradi tega se je pojavilo vprašanje o primernem načinu upravljanja teh imovin. Predvsem gre za to, da ostanejo v službi namembnosti, za katere so bile zgrajene. Predsednik Drago Štoka je Izvršnemu odboru poročal o današnjem stanju in sklepu, s katerim je bil osnovan odbor, ki bo preučil najprimernejšo pot, da se ti domovi postavijo v sklop skupnih ustanov, in bi se tako stavbam zagotovila sedanja namembnost za prihodnja leta. V odbor so pristopili pravniki in finančni izvedenci. Ti bodo izdelali predlog za dosego omenjenega cilja. Ob vprašanju imovin je spregovoril tudi Rudi Bartaloth, ki je med drugim poročal o poteku dogovorjanja za nov sedež društva Planika in o nekaterih zapletih, za katere se išče primerna rešitev.

Štoka je ob koncu točke glede imovin poročal še o novosti glede skupnega slovenskega doma v Špetru. V zadnjem mesecu je prišlo glede stavbe do alternativnega predloga, kjer bi bilo mogoče predvsem koristiti več ugodnosti. Izvršni odbor je ocenil ta predlog kot vreden upoštevanja ter pooblastil predsednika Štoko, naj o tem skliče sestanek s predsednikom SKGZ Pavšičem in predstavniki iz Benečije.

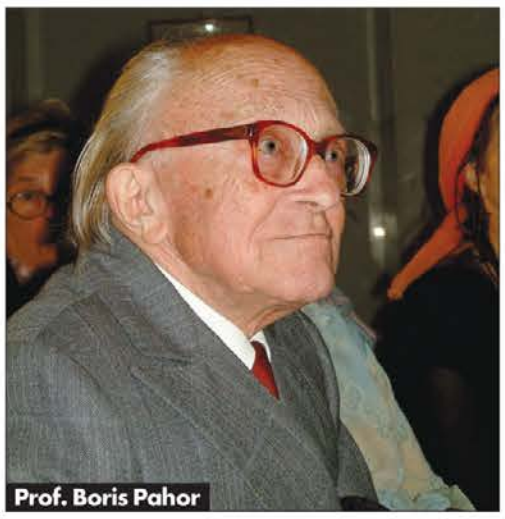

Prof. Boris Pahor

V nadaljevanju se je Izvršni odbor dotaknil tudi kočljive zadeve glede vidljivosti programov RTV Slovenija v prihodnosti tudi pri nas. V naslednjih letih bo namreč televizijske prenose zamenjala nova digitalna tehnologija. Pri tem lahko pride v zamejstvu do težav pri vidljivosti programov RTV Slovenija, ker je italijanska tehnologija različna od slovenske. Izvršni odbor je odločil, naj SSO poseže pri pristojnih uradih RTV Slovenije in pri slovenski vladi ter priporoča tako rešitev, da bo ustrezala gledalcem in poslušalcem zamejskega prostora.

Bližajo se evropske in tudi občinske volitve. Izvršni odbor SSO je pri tem imel za potrebno, da SSO postavi v zvezi s tem svoje jasno stališče. Tako na podlagi statuta organizacije kot temeljnih vrednot, na katerih deluje SSO, gre podpora političnemu nastopu v korist narodnih skupnosti. Pri tem je izvršni odbor ocenil kot zelo pozitivno in vredno podpore izbiro stranke Slovenske skupnosti, ki za evropske volitve, na listah SVP - južnotirolske ljudske stranke, kandidira pisatelja Borisa Pahorja. SSO meni, da je Boris Pahor oseba, v kateri se lahko prepoznamo vsi Slovenci.

Glede upravnih volitev v slovenskih občinah je Izvršni odbor SSO sklenil, da bodo stališča SSO izoblikovali pokrajinski predsedniki skupaj z odbori.

Svet slovenski organizacij
Trst – Gorica - Čedad

Ob primeru predsednika Berlusconija

Ali je politikom vse dovoljeno?

Konec aprila in v začetku maja se je Italija znašla v središču mednarodne pozornosti po zaslugi dveh dogodkov: najprej zaradi uspešne poslovne pobude avtomobilskega podjetja Fiat o povezavi z ameriško tovarno avtomobilov Chrysler za premostitev krize na področju avtomobilske industrije, nato pa zaradi spornega načina izbiranja kandidatov oz. kandidatinj za bližnje evropske volitve in s tem povezanim izbruhom krize med zakoncema Berlusconi-Lario. Ozadje in potek dogodkov sta znana, saj so se o njih na široko razpisali tako italijanski kot tuji mediji. Vodstvo Ljudstva svobode je namreč nameravalo "popestriti" svoje kandidatne liste za izvolitev italijanskih predstavnikov v evropski parlament, ki bodo prihodnjega 6. in 7. junija, z mladenkami s televizijskih ekranov, čeravno niso ustrezno strokovno pripravljene za odgovorno opravljanje poslanskega mandata v Bruslju. Opozicijske stranke so to namero že od samega začetka ostro kritizirale, a zadevi je končno izbila dno Berlusconijeva soproga z izjavo, ki jo je poslala medijem in v kateri je omenjeni način izbiranja mladih kandidatinj označila kot "nespodobno šaro" oziroma za instrumentaliziranje kandidatinj v politične namene. Izjava je močno pretresla tudi samo vodstvo Ljudstva svobode, ki je bilo tako prisiljeno v zadnjem trenutku umakniti nekatere mlade kandidatinje. Ob tem je treba še omeniti, da je gospa Lario v omenjeni izjavi napovedala začetek postopka za ločitev oziroma razporoko z Berlusconijem, ki mu je očitala, da obiskuje družabna srečanja mladoletnih deklet. Takega srečanja se je udeležil minulega 26. aprila v Neaplju, o katerem so bile nato v tisku objavljene tudi fotografije. Skratka, zasebni odnosi med zakoncema Berlusconi-Lario so prerasli v politično zadevo, zato se dogodek kot tak obravnava v medijih. Ob podpori, ki jo italijanska cerkvena hierarhija nudi Berlusconiju in njegovi vladi, ni mogla kar tako prezreti zadnjega dogajanja, v katera je bil neposredno vpleten premier. Dnevnik L'Avvenire, glasilo italijanske škofovske konference, je med drugim zapisal: "Vznemirila nas je vrsta sumničenj glede ravnanja predsednika ministrskega sveta, kajti sumničenje o tistih, ki vodijo javne zadeve, je lahko slabše kot najbolj neprijetna resnica. Zavzetost premiera pri vsakodnevnem opravljanju njegovega dela ni zanemarljiva. Zato gojimo zahtevo, da je predsednik s svojo treznostjo lahko najbolj verno ogledalo duše države".

Zastavlja se vprašanje, kakšne morebitne politične posledice bodo imeli zadnji spodrsljaji premiera na notranja ravnovesja v okviru desne koalicije in njenih dosedanjih volivcev. Sedanja vlada sicer razpolaga v parlamentu s takšno večino kot nobena druga vlada doslej. Zato obstajajo vsi pogoji, da bi lahko brez zmagovalne ošabnosti in večkrat nepotrebne napadalnosti do opozicije razumno izkoristila volilni konsenz in se normalno soočala z opozicijo pri iskanju rešitev problemov države in državljanov v sedanjem kritičnem obdobju zlasti v korist socialno šibkejših slojev družbe. Preverjena ljudska modrost namreč pravi, da se v nobeni stvari ne sme pretiravati, ker to prej ali slej dovede do nezaželenih negativnih posledic v družbenih odnosih. Oblast je namreč za vsakogar, ki je ne zna sam omejevati, nevarna skušnjava za utrjevanje prepričanja, da lahko počne karkoli, tudi mimo moralnih načel in zdrave pameti.

Kaže, da se je politika v Italiji v zadnjem času ujela v mrežo lastnih protislovij, samo da uveljavi svoje poglede brez kritičnega čuta, kam lahko takšna naravnanost privede. Pri tem pozablja na splošno priznano moralno zahtevo po dialogu in iskanju najboljših rešitev za težke probleme, katerim je lahko učinkovito kos le organizirana družba v celoti.

Vsiljevanje preglasovanja v parlamentu odseva nezmožnost za vzpostavitev rednega soočanja s politično opozicijo. Tako je bil, na primer, lani grobo vsiljen novi volilni zakon za parlamentarne volitve, ki je državljanom kratkomalo odvzel pravico do demokratičnega izbiranja svojih predstavnikov v parlament z uporabo preferenčnega glasu.

Trenutno vladna večina vsiljuje t. i. zakon o javni varnosti, ki v pogledu ravnanja italijanske države do tujih priseljencev in zlasti njihovih otrok pomeni dejansko civilizacijsko nazadovanje, saj med drugim uvaja "ovajanje" oblastem tistih priseljencev, ki nimajo še stalnega bivališča. To je očitno v nasprotju s krščanskimi načeli, s katerimi se premnogi trkajo na svoje prsi.

Katoliška cerkev je ostro napadla politiko italijanske vlade do tujih priseljencev, potem ko je minuli teden vrnila v Libijo veliko več kot 300 nezakonitih priseljencev, ne da bi prej ugotovila njihove istovetnosti in morebitne prošnje za politični azil. S tem je kršila mednarodno konvencijo o pravicah beguncev. V tem smislu so omenjeno dejanje obsodili vatikansko glasilo L'Osservatore romano, papeški svet za migrante in škofje.

Alojz Tul

SSO za Goriško in Zadruga Goriška Mohorjeva

Za boljše poznavanje delovanja

Walter Bandelj, pokrajinski predsednik SSO, se je v četrtek, 8. maja, srečal s predsednikom Zadruge Goriška Mohorjeva, Damjanom Paulinom, in odgovornim urednikom Novega glasa, Jurijem Paljkom. Namen srečanja je bil, da se pokrajinski del krovne organizacije boljše seznani z delom in potrebami založniške zadruge kot tudi slovenskega tednika.

Damjan Paulin, predsednik Zadruge Goriška Mohorjeva je Bandlju predstavil razvejeno založniško dejavnost, medtem ko je časnikar in urednik Jurij Paljk orisal delo na Novem glasu, ki se deli na goriško in tržaško uredništvo, ter pomen, ki ga tednik ima pri posredovanju novic in informiranju znotraj naše narodne skupnosti v Italiji. V tem smislu odigrava Novi glas vlogo enega od glavnih medijev naše skupnosti, še posebno, če pomislimo na vrednote, na katerih je osnovano njegovo delovanje in poročanje.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je Novi glas tudi precej bran na slovenski strani meje.

Udeleženci srečanja so nato pregledali finančno stanje, ki jo taka pomembna medijska dejavnost zahteva. Ugotovljeno je bilo, da bo treba v prihodnjih mesecih sodelovati tako pri ohranjevanju primerne višine prispevkov, s katerimi Zadruga razpolaga, ter se potruditi pri iskanju novih virov financiranja. Obenem pa si bo treba prizadevati za utrditev deželne razsežnosti tednika.

Svet slovenskih organizacij – Gorica

Na dnu...

Prispevek 5 tisočink od letnih dohodkov

Sklad Mitja Čuk že 30 let nudi oporo in pomoč otrokom in mladini v težavah, od leta 1988 tudi z Vzgojnozaposlitvenim središčem Mitja Čuk Onlus. Davkoplačevalci imajo priložnost, da tudi sami pomagajo otrokom v stiski: 5 tisočink ("5 per mille") svojega dohodka iz leta 2008 (I. R. P. E. F.) lahko namenijo naši neprofitni ustanovi enostavno tako, da na koncu formularja za davčno prijavo 730 ali 740 v razdelek "Sostegno del volontariato, delle organizzazioni non lucrative di utilita' sociale, delle associazioni di promozione sociale, delle associazioni e fondazioni", vnesejo davčno številko C. F. 90036060326 in svoj podpis. Kdor ni dolžan predstaviti davčne prijave, lahko odda samo list za prispevek 5 tisočink. Vnaprej se vam iskreno zahvaljujemo za vašo pomoč!

Povejmo na glas

Nevarna slepa vera v voditelja

Zares neverjetno je, kaj se zadnje čase dogaja v zvezi s predsednikom vlade: velik politični hrup v sestavljanju list za evropske volitve, bolj ali manj dolg seznam mladih televizijskih zvezdic, potem ugovori zoper takšno kadrovanje, predsednikova žena, ki napove ločitev od preživahnega moža, potem ko slednji ne skopari z drznimi izjavami in preklici, vse dobesedno v stilu tretjerazredne telenovele, ki je toliko osupljiva, da se vse skupaj ne zdi res, in vendar je res. Vse je res in se dogaja na najvišji politični ravni sredi žolčnih izjav tistih, ki predsednika brezpogojno zagovarjajo, ter vseh ostalih, ki vztrajajo pri ogorčenih kritikah. Skratka enkratna predstava začinjena s politiko, bogastvom in pikantnimi namigi na simpatije med predsednikom in pet desetletij mlajšimi oboževalkami, predstava, ki je presegla fantazijo najbolj populističnih televizijskih programov in ob kateri je težko najti primerno besedo. Sploh ne gre namreč za to, kaj je ali kaj ni storil Berlusconi, gre za to, kako bo dogodek ocenilo javno mnenje, kako ga bodo ocenili ljudje, se pravi volilci in državljani. Ni izključeno, in v tem je bistvo stvari, da bo iz tega viharja predsednik vlade izšel močnejši, kot je bil pred njim, in da bo njegova priljubljenost narasla, torej ne upadla, in se bo njegov politični položaj okrepil in ne ošibil. Ni potemtakem izključeno, da je Berlusconi svojim državljanom tako zelo po godu in jim v zvrhani meri vliva toliko navdušenja, da mu bodo več kot v dobro šteli vse tiste sporne stvari, ki bi jih pri vsakem drugem politiku šteli v slabo, in to z odvzemom podpore. Vse kaže, da Berlusconi daje svoji državi tisto, kar ta očitno potrebuje. Ne samo da s svojim bogastvom vzbuja že zanosno prepričanje, da je človek s takšnim uspehom zagotovo daleč najbolj verodostojen in zaupanja vreden. Zadeva sega mnogo dlje, ker je predsednik vlade tudi in predvsem s pomočjo televizije ponudil ljudem tisto miselnost in tisti odnos do življenja, ki ga vsaj pol države potrebuje in si ga želi: če je življenje pač težko, in v zadnjih časih je to vse bolj res, potem se nima smisla vreči v resnobnost, se utopiti v probleme in se z njimi spopadati. Če je življenje takšno, kot vemo, da je, potem je dosti boljše na vse pozabiti, obrniti pogled proč od težav, tesnob ter morečih odgovornosti, in se vsaj za nekaj časa izgubiti v veselju, zabavi, lahkomiselnosti, po možnosti v iluzijah in lepih sanjah. Celo lepo obnašanje je prenaporno, bolje je zato duhovičiti, zbijati šale in se ponorčevati iz stisk, tudi iz tistih najbolj resnih. Pokazalo se je, da precejšen del javnega mnenja takšen odgovor na lažja in težja vprašanja življenja odobrava, kar pomeni, da smo že pri malikovanju nosilne osebe, v našem primeru predsednika vlade. In ob tem dejstvu bi se morali vsi resno zamisliti: tako zamaknjena slepa vera lahko podeli svojemu maliku preveliko moč, o čemer zgodovina nima dobrega mnenja.

Janez Povše

POGOVOR Zlatko Zahovič

V medijih se ne oglašamo zaradi javnosti, ampak da pošiljamo sporočila slačilnici!

Slovenci smo bili od nekdaj narod košarkarjev in alpskega smučanja. Nogomet nas je zanimal, a le kot neobvezen konjiček. Vse dokler nista na prizorišče stopila Srečko Katanec in Zlatko Zahovič. In zgodila se je nogometna pravljica. Evropsko prvenstvo 2000 v Belgiji in na Nizozemskem, svetovno prvenstvo 2002 na Japonskem in v Južni Koreji. Pravljica se je potem sklenila, Zahovič in Katanec pa sta postala simbol t. i. zlate generacije. Medtem ko je Katanec v obdobju zadnjih sedmih let nadaljeval kariero kot selektor, je Zahovič leta 2005 obesil čevljčke na klin in postal leta 2007 športni direktor matičnega NK Maribor. Na nogomet gleda danes iz nekoliko drugačne perspektive. V pogovoru smo se dotaknili številnih tematik. Zahovič se jim ni izogibal.

Kako se je po vašem mnenju nogomet spremenil v zadnjem desetletju? Nogometaši, kot sta Kaką ali Cristiano Ronaldo, ki sta fizično zelo močna in hkrati tehnično izvrstno nadarjena, so fenomen, ki ga še pred kakim desetletjem nismo bili vajeni...

Strinjam se. Gre za posledico močne konkurence in poudarka, ki ga na fizično plat polagajo v nogometnih šolah. Nogomet pa je hvalabogu tako nepredvidljiv, da dopusti tudi prodor Messija. On igra slabo z glavo, tudi z desno nogo ni zelo spreten, preteče zelo malo, ima pa fenomenalno levo nogo... in je preprosto najboljši na svetu. Cristiano Ronaldo je odličen z glavo, z levo nogo, z desno nogo, dviguje uteži, vadi proste strele, Messiju pa praktično ni treba trenirati, njega je Bog obdaroval. Je pa res, da gre trend današnjega nogometa v smer poudarjanja fizične plati. Nogometne šole želijo proizvajati vedno boljše nogometaše..., to pelje v smer fizičnega izpopolnjevanja. Nogomet pa ima vseeno v sebi to čudežno moč, da ustvari takega nogometaša, kot je Messi.

Okoliščine današnjega nogometa pa danes take talente nekoliko zavirajo...

Ja, pričakovano je razvoj šel v to smer. In mislim, da se bo to še nadaljevalo. Razvoj nogometa v smeri fizičnega izpopolnjevanja je namreč težko nadzirati. Vseeno pa sem prepričan, da se bo v nogometu vedno našel kak "romantik", kakršen je Messi, ki bo boljši od vseh fizično vzgojenih nogometašev.

Je po vašem mnenju ta razvoj pripomogel k takemu vzponu angleškega klubskega nogometa, ki velja za zelo fizičnega?

Oni so ustvarili marketinški fenomen. Iz tega črpajo sredstva in kupujejo najboljše nogometaše. Tak fenomen je težko ustvariti, v ostalih državah ga niso sposobni. Zato so Angleži v taki prednosti.

S t. i. fenomenom galacticosov so najprej začeli pri madridskem Realu. Zanimivo pa je, da so oni svoj zadnji mednarodni uspeh zabeležili leta 2002, pravzaprav še pred prihodom t.i. nekaterih močno opevanih galacticosov. Pri Real Madridu takrat še ni bilo ne Ronalda ne Beckhama. So Angleži torej danes bolje zastavili svoj marketing ali je pri Madridu bilo takrat nekaj narobe v slačilnici?

Sam ne govorim o nekem klubu, ampak o celi državi. Ko je bil Real Madrid nazadnje evropski prvak, sta tam bila že Zidane in Figo. Je pa tudi res, da je slačilnica zelo težko okolje. Nogometaši imajo svoj ego močno razvit. Ne dopustijo nikakršnih omalovaževanj na svoj račun.

Ko ste sami igrali pri Valencii, vas je treniral Hector Cuper, ki je takrat veljal za enega boljših trenerjev na svetu. Kako ste se vi z njim ujeli?

Nanj me vežejo zelo lepi spomini. Marsikaj sem se od njega naučil na ravni trenerskega dela, marsikatera njegova metoda mi je bila zelo všeč. Bila sva v zelo dobrih odnosih. Mediji so seveda zgodbo interpretirali nekoliko po svoje. Sodelovala pa sva zelo dobro. Sam je imel to smolo, da si je večkrat priigral finale mednarodnih evropskih tekmovanj, a bil tam vedno poražen. In da ne bo pomote. To je smola. Tudi nogometaši smo zakuhali poraze, krivec ni bil samo on, čeprav so mediji večkrat prav to izpostavljali.

Okoli njega se je potem res zgradil sloves večnega poraženca. On je bil tudi z Interjem leta 2002 poražen proti Laziu na odločilni tekmi za osvojitev italijanskega prvenstva...

Ja, morda je pa v njegovem primeru zanimiva anekdota, če že govorimo o psihologiji pri nogometu. Nikoli nisem opazil, da bi bil pred finalom Champions leagueja kdo tako izgubljen in iz sebe, kot je bil Hector Cuper. Psihološko so bile te tekme zanj zelo hud zalogaj. Mene je npr. leta 2001 v finalu Lige prvakov proti Bayernu iz Münchna poklical s klopi in hotel v igro poslati v tretji minuti prvega polčasa. Opozoril sem ga na to in opozoriti ga je moral tudi njegov pomočnik.

Ampak, da pojasnim. To ni nič nenavadnega v tem svetu. Vsakogar bi jaz postavil v tako situacijo, da bi sam občutil pritisk nogometa. Morda so bili ti čevlji za Cuperja nekoliko preveliki, ampak... mogoče bi jaz ali kdo drug enako reagiral.

Kako je tekmo izpeljal do konca? Finale se je namreč sklenil po enajstmetrovkah...

Enajstmetrovke so loterija. Zmagaš ali si poražen. Če si poražen, se ti sicer res svet poruši, toda gre za sestavni del nogometa.

Kako ste vi doživeli pritisk finala Lige prvakov? Tudi sami ste takrat stopili na igrišče...

Pred tekmo je bil seveda velik pomp okoli nas. Mediji so nas zasledovali, ker do nas niso mogli. Okoli našega hotela so krožili helikopterji. Takrat je bilo kar precej treme. Ko pa sem stopil na igrišče, je trema nenadoma izginila. Zelenica me je namreč vedno motivirala. Ko sem vstopil v igro, sem vse zunanje dejavnike odklopil in bil samo še koncentriran.

Foto Rok Lesjak

Kaj pa, ko ste bili določeni, da boste med izvajalci odločilnih enajstmetrovk?

Vedel sem, da bom v primeru enajstmetrovk tudi sam streljal. V Valencii sem namreč ob odsotnosti Mendiete jaz streljal enajstmetrovke. Bil sem zelo miren. Vedel sem, da bom zgrešil, ker sem že na sami tekmi zapravil priložnost. Mirno sem udaril, dobro in natančno, a Khan je vseeno moj strel ubranil.

Lahko primerjate igranje v Champions leagueju z nastopanjem na reprezentančnem evropskem in svetovnem prvenstvu?

Občutki so zelo podobni, pa tudi zelo različni. V trenutku obudiš vso svojo kariero in si lahko ponosen na vse, kar si dosegel. Razlika je v tem, da v ligi prvakov gledaš na individualno kariero, v reprezentanci pa na kolektiv. Reprezentanca je le nekaj več. In pomemben dejavnik v reprezentančnih nastopih je poslušanje himne. To je zelo pomembno.

Je himna tako močan dejavnik med nogometaši?

Ja, nedvomno. Nekaj posebnega je. Ob tem je poseben občutek, ko poslušaš, kako himno poje cel stadion, in se zaveš, da je pred televizorjem doma dva milijona ljudi. To je nepozabno.

Je bilo z reprezentanco drugače nastopati na mednarodni ravni kot s klubom? Vsi reprezentančni soigralci namreč niso imeli tako bogate mednarodne izkušnje kot vi...

Sam nisem nikoli čutil nobenega pritiska ob nastopih. Tudi soigralci v reprezentanci so zelo dobro prenašali vse pritiske, ki smo jim bili takrat podvrženi. Kakovost seveda ni bila enaka, a mislim, da smo dokazali vrhunski nogomet in opozorili nase v nogometnem smislu ter na majhno Slovenijo, ki je bila neprepoznavna.

Kaj se vam je zgodilo na prvi tekmi na evropskem prvenstvu proti Jugoslaviji? Odigrali ste odlično tekmo, kaj pa je bilo v onih petih minutah? Je šlo za popoln black-out?

Ja, zanimiva situacija. Bili smo zelo motivirani, imeli smo tekmo v rokah. Tistih šest minut pa enostavno ne moreš pojasniti in analizirati. Ni ga trenerja ne analitika, ki bi lahko to obrazložil.

Tako kot Milan z Liverpoolom leta 2005...

Ja, tako ja. Lahko se lotiš analiz in razglabljanj, do pravih ugotovitev pa ne prideš. Z zmago proti Jugoslaviji bi mi na EP 2000 napredovali v četrtfinale, očitno pa je to bila šola, ki smo jo morali pošteno plačati... Ampak, kaj bi pa bilo, ko bi se ta tekma ne razpletla tako, kot se je. Danes o njej vsi govorijo.

Številni predstavniki zlate generacije se kot funkcionarji ali trenerji vračate na zelenice. Nogometaši res ne morete brez nogometa?

Biti nogometaš je najlepši poklic na svetu. Nekaj takega si ne moreš predstavljati. Prisoten je seveda adrenalin in vse ostalo. Biti nogometaš je kot biti filmski igralec: ponujeni so ti vsi privilegiji.

Kako pa je preskok z zelenic v funkcionarske ali trenerske vode? Je še vedno prisoten adrenalin?

Ja, vsaj v prvem obdobju je nedvomno še vedno prisoten. Ko skleneš kariero, si namreč nogometa nekoliko sit in si zato vzameš obdobje pavze. Po tem pa te nogomet spet zamika: spet si zaželiš delati na tem področju, ker je nogomet res zelo prijetna služba. Ne vem torej, zakaj naj ne bi mi prenašali svojih izkušenj na mlade.

Potem ko je Katanec odstopil kot selektor Makedonije (v začetku letošnjega aprila), je prišlo do izmenjave mnenj med vama dvema prek medijev. Kaj bi mu vi odgovorili, ko je nazadnje dejal, da bi morali pri podeljevanju zaslug za reprezentančne uspehe malo bolj spoštovati svoje takratne soigralce?

Kar sem izrekel, je bilo samo v interesu NK Maribor. Moje besede se niso dotikale najinega odnosa. Kaj sem s tem mislil, si lahko vsakdo razlaga po svoje. Mi pa smo dosegli svoj namen.

Ampak, bi mu morda vaš "poziv na dvoboj" pomenil, da se selite na trenerski stolček in da se želite tako z njim pomeriti?

Ponavljam, da je bilo vse, kar sem rekel, povedano samo v interes NK Maribor. Vesel pa sem, da se je v javnosti prijelo.

Ne glede na polemiko z gospodom Katancem se nameravate kdaj v prihodnosti preizkusiti kot trener? Licenco, če se ne motim, že imate...

Ne, trenutno o tem ne razmišljam.

Še nekaj časa boste torej domovali v uradu športnega direktorja NK Maribor...

Težko je predvidevati službeno prihodnost. V nogometu so namreč pomembni trenutki: v trenutku se odločiš, kje in kaj boš delal. Ampak, ob tem bi rad še enkrat ponovil: Katanec si morda domišlja, da je polemika med mano in njim, v osnovi pa je nastala v interes NK Maribor. Kaj pa s tem natančneje mislim, ne bom povedal.

Dva vaša mladinca sta pri Interju, Rene Krhin in Vid Belec. Kako ju spremljate in kakšno prihodnost jima napovedujete?

Ona sta že del ekipe, kar je zelo pozitivno. Dosegla sta več kot drugi. Da pa bi postala člana prve članske ekipe? Uh, to bo pa težko, zelo težko. Inter in vse velike institucije kupujejo ogromno mladih zelo talentiranih nogometašev. Zato je potrebna tudi sreča, da se trener odloči za določenega posameznika in ne za drugega. Povedal vam bom konkreten primer. Casillas, danes najboljši vratar na svetu, je bil v mladih letih četrti vratar pri madridskem Realu. Nikakršne možnosti ni imel za preboj. Naenkrat pa se je prvi vratar poškodoval, drugi je dobil kartone, tretji se je prav tako poškodoval: in tako se je Casillasu odprla pot do slave. V reprezentanci se mu je zgodilo isto: bil je drugi reprezentančni vratar, Caniazresu, prvemu vratarju, pa je med britjem padla kolonska voda na tla, črepinje so ga poškodovale in utrle Casillasu pot do španskih vrat. Gre torej za splet okoliščin, ki so "ustvarile" najboljšega vratarja na svetu.

Se pri delu v Mariboru posebej poslužujete kakega načina dela, ki ste ga spoznali v tujini?

Imel sem srečo, da sem pri vseh klubih igral pomembne vloge. Bil sem zelo blizu trenerju, pa tudi vodstvu kluba. Imel sem vrhunske trenerje. Od vsakega sem se veliko naučil. Sam sem tudi vpijal veliko njihovih izkušenj. Vse to zdaj prenašam na mlade.

V nogometu, tako kot pri vseh kolektivnih športih, je zelo pomemben dejavnik tudi psihologija. Ko se enkrat namreč v slačilnico prikrade "črv", enostavno nič več ne gre. Slačilnice so fakulteta za vsakega trenerja. Nogometaši so namreč zelo prebrisani. Redno in neizbežno se pojavljajo seveda tudi veliki ego – značaji. Težko se je temu izogniti, ko vsako tekmo igraš pred 30 tisoči in več gledalci.

Kdo vzpostavlja v slačilnici disciplino? Je to naloga trenerja ali se s tem ukvarjate vi?

Prva postavka v nogometu je ta, da je trener nedotakljiv. Ko je to vsem jasno, je delo poenostavljeno. Sporočila in izjave, ki so razvidni iz naše retorike in nastopov na medijih, pa so dejansko tisti del naloge v vzpostavljanju komunikacije, ki si ga prevzemamo funkcionarji. Ko nekaj izjaviš, namreč večina ljudi poskoči, češ, kaj pa ta že spet želi. Ljudje pa ne razumejo, da pravzaprav vsi ti medijski nastopi niso prvenstveno namenjeni javnosti, ampak slačilnici. Ljudje tega nikakor ne razumejo.

Andrej Černic

Nogometna pot Zlatka Zahoviča

Zlatko Zahovič je začel igrati nogomet v mladinskem moštvu mariborskega Kovi-narja, leta 1989 pa je odšel v Beograd, kjer je igral za tamkajšnji Partizan, vmes pa je bil v sezoni 1990/91 posojen v zrenjaninski Proleter. Leta 1993 je odšel na Portugalsko in zaigral za klub Vitoria Guimaraes, le tri leta kasneje pa je prestopil v sloviti FC Porto. Z modro-belimi Portugalci je bil trikrat državni prvak, enkrat pa je osvojil tudi portugalski pokal. Grško poglavje njegove kariere je bilo krajše, pri Olympiakosu je bil med leti 1999 in 2000, nato je prestopil v špansko Valencio. Za ta klub je odigral finale lige prvakov, na katerem so Španci klonili pred münchenskim Bayernom. Zahovič je takrat zastreljal enajstmetrovko. Leta 2001 se je preselil k lizbonski Benfici, pri kateri je kariero zaključil leta 2005.

Zahovič je rekorder po nastopih in zadetkih v slovenski reprezentanci. Med leti 1992 in 2004 je 80-krat oblekel slovenski dres in zabil 35 golov. Višek je bil seveda nastop na EP v Belgiji in na Nizozemskem ter SP na Japonskem in v Južni Koreji. Slovenska nogometna pravljica se je sklenila po sporu med Zahovičem in Katancem med samim svetovnim prvenstvom. Zahovič je reprezentančno kariero nadaljeval do leta 2004.

Po upokojitvi je Zlatko Zahovič prevzel avgusta 2007 mesto športnega direktorja v matičnem klubu NK Maribor.

Z Novim glasom potovanje v Turčijo in na Ciper (1)

Po poteh apostola Pavla ob 2000-letnici njegovega rojstva

Že dalj časa se je marsikdo izmed udeležencev tega potovanja pripravljal, da bo stopil na pot, ki je apostola Pavla vodila v razna mesta Male Azije oz. današnje Turčije. Skoro nestrpno smo dočakali dan odhoda, ki je sovpadal s ponedeljkom, 20. aprila. Letos smo odpotovali z ljubljanskega letališča Jožeta Pučnika, in sicer s turško redno letalsko vožnjo. Izbrali smo to pot, da ne bi tvegali dan odhoda zaradi pogostnih stavk v Italiji.

Po dvajsetih letih smo se vrnili v Turčijo, tokrat z namenom, da obiščemo vzhodne, osrednje in južne predele. Turčija obsega okrog 780.000 km2 in ima nad 70 milijonov prebivalcev, vsako leto jo obišče okrog 10 milijonov turistov. To obširno državo smo tudi mi zaznali zaradi velikih razdalj na svoji poti, saj smo se dvakrat poslužili notranjih letalskih letov.

Foto DP

Pozno popoldne smo prispeli v Istanbul, nekdanji Konstantinopel ali Carigrad. Na letališču nas je že čakal vodič Fouad, ki nas je tudi spremljal ves čas potovanja. Odpeljali smo se v hotel. Vsi hoteli so bili označeni s petimi ali štirimi zvezdicami ter so bili dobro vzdrževani, razen hotela na Cipru, kljub štirim zvezdicam ni odgovarjal svoji kvalifikaciji. Hrana je bila po večini prirejena za Evropejce. Zato tudi nihče ni zbolel in smo zato mirno potovali.

Naslednji dan smo se sprehodili po starem delu Istanbula. Najprej smo obiskali cerkev Božjega Odrešenika v Hori, tj. izven obzidja. Sedaj je muzej. Čudoviti ohranjeni mozaiki predstavljajo Jezusovo in Marijino življenje ter Jezusove čudeže. Cerkev je bila zgrajena v 13. stoletju, pozneje v 15. stoletju so jo spremenili v mošejo, v 20. stoletju pa v muzej bizantinske umetnosti. Turki so namreč zavzeli Carigrad l. 1453, kar pomeni konec vzhodnega bizantinskega cesarstva.

Teodozijev obelisk, ki ga je dal ta bizantinski cesar pripeljati iz Egipta leta 390 po Kr., je visok 32 m; potrebovali so 32 dni, da so ga dvignili. Prav tako veličasten je Konstantinov obelisk, ki je visok nad 30 m in ga je dal postaviti v 10. stoletju cesar Konstantin II. Vse nas je prevzela mogočna arhitektura Svete Modrosti, ki je Jezus Kristus, bazilika, ki jo je dal najprej zgraditi cesar Konstantin Veliki, pozneje dopolnil in po požaru izpopolnil cesar Justinijan v 6. stoletju po Kr. Načrte sta izdelala dva slavna arhitekta, Artemij iz Tral in Izidor iz Mileta. Ko so Turki zavzeli Carigrad, so to baziliko spremenili v mošejo in ji dodali še štiri minarete. Od leta 1934 je muzej. Odkrili so številne mozaike, katere so Turki prekrili z belo barvo in z arabskimi napisi iz Korana. Škoda, da niso še odkrili Kristusa-Pantokraterja, ki se v osrednji kupoli dviga v višino 55 m in 60 cm visoko. Zgodovina te nekdanje bazilike je zelo razgibana, večkrat je utrpela škodo zaradi požarov, križarji so jo izropali, Turki spremenili v mošejo. Ta spomenik bizantinske kulture in mogočnosti je sprejet v zaščito kulturne dediščine človeštva pri UNESCO. Po zgledu te bazilike so zgradili dve veliki mošeji. Modro mošejo, ki je nismo mogli obiskati, ker jo obnavljajo, in Suleimanovo mošejo, ki smo jo obiskali.

Stolp Galata je zaradi svoje mogočnosti viden skoro po vsem mestu. V njegovem okrožju so nekdaj živeli Genovežani s svojimi trgovinami in obrtmi. V cerkvi sv. Antona Padovanskega smo imeli sveto mašo. Z nami so bili trije duhovniki. Za cerkev skrbijo italijanske redovnice.

Popoldne smo vstopili v bazar. Ta pokrita velikanska tržnica vzbuja pozornost tudi danes. Prvi bazar je leta 1461 dal zgraditi Mohamed II., požar ga je uničil, zato so ga leta 1651 zgradili s kamnitimi ploščami. Tu prodajajo vse mogoče stvari, od raznovrstnih čajev, žafrana, slaščic, turške kave do zlatih in srebrnih okraskov ter preprog.

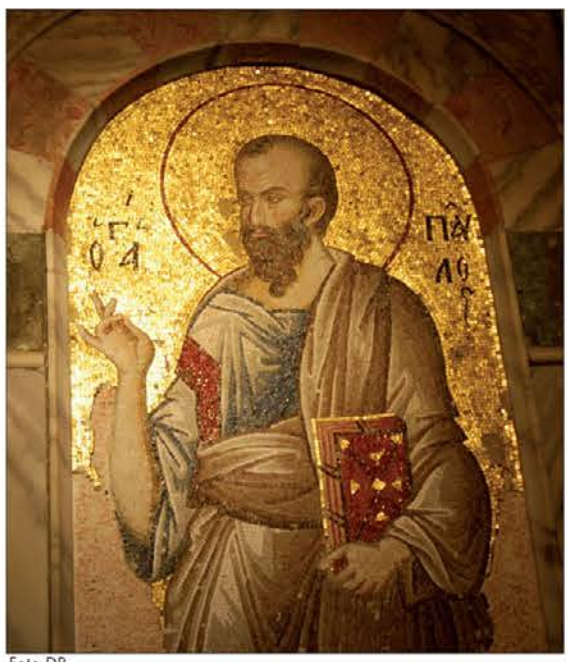
Foto DP

Na tej tržnici se je gnetlo ogromno ljudi, tako domačinov kot turistov, zato ni čudno, da se je neka naša sopotnica izgubila, na srečo si je znala pomagati in nas je dohitela na parkirnem prostoru, kjer je bil naš avtobus. Zvečer smo imeli še krasen izlet z avtobusom, ki nas je popeljal po osvetljenem mostu v azijski predel Istanbula. Vozili smo se dve uri in pol po vsem mestu, izstopili smo pri baziliki Svete Modrosti ali, kot jo imenujejo, Hagiji Sofiji in jo videli vso razsvetljeno.

Naslednje jutro smo posvetili ogledu palače Top-kapi. Bilo je zelo mrzlo in pihal je severni veter. To palačo s številnimi paviljoni in parki ter obzidjem je dal zgraditi v 15. stoletju Mohamed II. Osvajalec. Ohranjena je cerkev sv. Irene, ki je bila glavna cerkev v Carigradu in v njej je bil leta 381 drugi ekumenski koncil, danes je spremenjena v mošejo. Zanimiva je tudi kuhinja, kjer so pod Mohamedom II. vsakdan pripravljali jedi za 20.000 ljudi. Tu so se vzgajali tudi janičarji. V dvoranah so tudi slike raznih muslimanskih paš, zanimiva je tudi dvorana svetih relikvij: zlati koran, Mojzesova palica, črn kamen Kaaba in druge dragocenosti. Za ogled vsega bi potrebovali več dni.

Popoldne smo z letalom poleteli do mesta Adana, ki leži na južnovzhodnem delu Turčije, v nekdanjo Cilicijo, od tu pa z avtobusom do Antakyje, nekdanje Antiohije, ki je bila tretje največje mesto v rimskem cesarstvu za Rimom in Aleksandrijo v Egiptu.

Pokrajina je še danes zelo rodovitna, veliko je oljk in bombažnih nasadov. Ciprese, borovci, smreke in evkalipti složno rastejo skupaj. Antakyja leži tudi ob reki Orontes, danes je reka rumena, verjetno zaradi tal, onesnažena in plitva.

/ dalje

Jože Markuža

Duhovniki pomagajo vsem.

Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

KATOLIŠKA CERKEV - C.E.I. Italijanska škofovska konferenca

Razmišljanje ob nedavnem prazniku dela

Rdeči nagelj ali paket Rdečega križa ali Karitas?

Lepo pozdravljeni na praznik dela ali na god sv. Jožefa delavca, kakor vam je drago. Meni je prijazno oboje. Rada delam, pa še malo godujem zraven.

Toliko različnih sporočil slišimo v teh dneh, da bi človek, če bi moral nanizati dogodke po pomembnosti, težko izluščil prvih pet. Na vseh področjih se pojavljajo novi trendi z novimi izrazi, ki pa največkrat ne pomenijo nič dobrega.

Če pa bi jih postavili v vrsto, bi hitro ugotovili, koliko megle je potrebno, da se bistvo problemov skrije očem. Nedvomno je gospodarska kriza ali recesija, kot jo učeno imenujemo, pojav, ki bo spremenil, če že ne obličja zemlje, gotovo pa obličje človeških odnosov. Upam, da na bolje.

Toda gospodarska kriza ni in ne more biti kriva za vse, kar se dogaja. Za njenim hrbtom kot domine padajo podjetja, ki so bila še včeraj uspešna in v ponos zaposlenih. Žal pa z njimi pada tudi dostojanstvo številnih delavcev. Verjemite, govorila sem z mnogimi, marsikoga bolj boli nerazumljiv propad podjetja kot lastni obstoj. Poslušam o MIP-u, strokovno in tehnološko močnem podjetju, ki je na številnih sejmih doma in po svetu prejelo več kot tisoč medalj za kakovost, o delavcih, ki niso obupali in so zadnji dan dela, preden so dobili knjižice, vse zloščili in pripravili za dan, ko bodo znova začeli. Verjamejo v to, verjamejo tudi v pravico in resnico, ki mora priti na dan.

Toda resnica in pravica sta čudni gospe, njima se ne mudi, nekaj pa je gotovo: prideta, pa čeprav traja 60 let kot v Hudi Jami. Vendar to je že druga zgodba, ki kot Damoklejev meč visi nad slovenskim narodom.

Prav ob 1. maju – prazniku dela pa sem dolžna opozoriti na to, s čimer se dnevno srečujem ob svojem karitativnem delu že skoraj dvajset let. Tudi v začetku 90. let je bila brezposelnost velika, večja kot ta trenutek. Pri Karitas smo pomagali, kot smo vedeli in znali, predvsem pa, kot smo zmogli. Stvari so se začele počasi urejati in so ostali naši prejemniki ljudje, ki so se znašli na robu zaradi drugih stisk. Potem pa, kmalu po letu 2000, so začeli prihajati ljudje, ki so sicer imeli službo, vendar so bile njihove plače vedno nižje, celo tako nizke, da nekateri niso zmogli preživeti iz meseca v mesec. V zadnjih letih to strmo narašča; na eni strani revni in ponižani, na drugi pa novodobni bogataši, oholi, pomembni, celo ime so si uvozili, "tajkuni" se imenujejo, in kar je najbolj žalostno, tega jih sploh ni sram, to je nekak družbeni status, ki sporoča: mi smo pametni, uspešni, delavni. Ja delavni pa so in to, tam, kjer se jim kaže osebni ali družinski dobiček.

In zaradi takih in podobnih se je davnega leta 1886 v Chicagu zgodil 1. maj.

In kakšen se dogaja danes?

V srcu delavk in delavcev sta nedvomno strah, žalost; v vladajočih krogih pa še vedno priložnost za dober žur in diplomatsko "farbanje" ljudi. Še vedno delijo rdeče nageljne – beri obvezno rdeče -, po drugi strani pa Rdeči križ in karitas delimo pakete zdravim in za delo sposobnim ljudem.

Berem mnenje sindikatov, kjer vodilni gospodje pravijo, da je možno, da se zgodijo hude demonstracije. Nimam občutka, da jih skrbijo tisti, ki so na borzi dela, bojim se, da jih bolj skrbi dejstvo, da niso več sposobni slediti navodilom svojih ustanoviteljev in seveda posledično tudi oni izgubiti dobro plačano službo.

Še najbolj pa me je zadela učena napoved predstavnika FDV-ja, ki pravi, citiram: "Forma praznovanja se tudi tokrat ne bo spremenila, pričakuje pa se, da bodo ljudje bolj prisluhnili sporočilom govorcev. Prvi maj je v Sloveniji praznik, kjer se ob kresovih praviloma zbirajo ljudje, ki ob dela prostem dnevu nimajo možnosti, da kam odpotujejo, ob tem pa se jim zdi pomembno, da z udeležbo izrazijo svojo pripadnost določeni skupini in tradiciji". Konec citata. Torej dragi delavci, jasno vam je bilo povedano, ker nimate denarja, da bi šli na potovanja ali na križarjenje, pridite na kres, toplo vam bo, povedali vam bojo pravljico za lahko noč..., vi pa tako in tako drugega ne razumete.

V nadaljevanju članka je dodana še tolažilna nagrada, kjer MDDSZ sporoča, da bodo storili vse za socialno varnost brezposelnih. Subvencije, ukrepi ... Lepo in prav: a bodo plačali tudi ogled kulturnih prireditev, občolske in šolske dejavnosti otrok, stanovanje, kredite. A so morda kot prostovoljci pripravljeni iti med ljudi in jih potolažiti in jim svetovati, kako naprej v bolečini in brezupu? Ali so učeni ljudje pozabili, da človek ne živi samo od kruha?

Pa pustimo to, berem naprej, čakam in upam, morda pa bo le na koncu sporočila še kakšen program vlade, morda vsaj obljuba ministrstva za gospodarstvo, kako bodo poskrbeli, da bi vsak človek za svoje delo prejel pošteno plačilo. Nič. Namesto tega je imel možnost za zaključek prvomajske uspavanke povedati svoje še sivolasi brkati gospod, z nedvomno dobro pokojnino v smislu. Preveč let smo za 1. maj žurali, da bi ohranili vsebinski pomen tega dneva. Zaradi spoštovanja do njegovih sivih las mu zamerim le to, da se ni spomnil parole: "delu čast in oblast".

V razmislek vam ponujam le vprašanje: A je delo res čast? A enako spoštljivo pozdravimo gospoda profesorja kot gospoda delavca v proizvodnji ali onega z lopato ob cesti ali kmeta na polju? Že naši pozdravi in odnosi so prepolni družbene lestvice: gospodu primariju se priklanjam, gospe doktorici smehljam, sestri morda samo prikimam, moj odnos do gospe snažilke pa se konča pri metli in ji s pogledom zgovorno sporočam, da ni počistila tako, kot je treba.

Da ne bo odgovor pretežak, ponujam za pomoč še dodatno vprašanje, ki je namenjeno predvsem nam, kristjanom:

A nismo vsi ljudje ustvarjeni po Božji podobi?

In ta isti Bog, ki nas je ustvaril tako različne in drugačne, pa vendar po svoji podobi, nam nedvomno blagoslavlja tudi 1. maj, le pravilno ga je potrebno izkoristiti. Praznujmo sadove svojih rok, veselimo se sadov vseh dobrih ljudi, sosedov, prijateljev, znancev, sodelavcev.

Pojdimo k šmarnicam in majčkeno razočarajmo gospoda iz FDV-ja, ki pravi, da razen na kresovanje nimamo kam za 1. maj.

Pojdimo k materi Mariji in veselo zapojmo: "Spet kliče nas venčani maj", pa vse dobro vam želim!

Jožica Ličen

Poziv h kopernikanskemu obratu duš

Ali res materialno ubija duhovno

Spet sem v Ljubljani in ta naša draga, bela Ljubljana me dobesedno duši. Duši zaradi nepreglednih vrst avtomobilov, ki izpuhavajo strupene pline, duši zaradi peklenskega vzdušja, ki ga ustvarja preobilje, ta 'dišeči drek', kot je s krepko besedo izrazil stanje prijatelj, slikar Marko Jamše. Ali je res človek postal žrtev lastnih tehničnih izdelkov? Kako prav je imel že Aristotel, ki človeka svari pred tehniko, ker mu omejuje rabo njegovih udov in umskih sposobnosti. Podobno misel je izrazil Lev Nikolajevič Tolstoj v svojem delu Pot življenja, ko zapiše: 'človek, ki ne uporablja rok, postane len, bebast'!

Gorje nam! Prava smrtna groza me zajame pred trenutno slovensko peklensko politiko, ker je odgovorna za pravo legalizacijo družbenega moralnega razsula. Boli pa me preveč v nebo vpijoči molk vodilnih predstavnikov slovenske Cerkve, od katere navadni verniki pričakujemo moder, boguvšečen poduk. Ta nerazumljivi molk skoraj vseh cerkvenih dostojanstvenikov se mi zdi pohujšljiv. Nobenega sledu ali misli ne zasledim o kakršnikoli etiki in krepostih, kot so: razumnost in pravičnost, srčnost in zmernost. Ali ne znamo povedati slovenski javnosti, da so postali predstavniki sodobne politike dobesedno morilci duš?! Vsi, ki cenimo ugled Cerkve, pričakujemo, da jasno in javno postavi pojme o osnovnih etičnih vrednotah, saj je v obratnem primeru isto, kot da bi cerkvena hierarhija podpirala zločinski anarhizem LDS!

Na misel mi prihaja že preroško opozorilo svetega očeta Janeza Pavla drugega, ki ga je izrekel leta 1996 med obiskom v Stožicah, ko je dejal (navajam po spominu): "Vaše ljudstvo se je znebilo ene morilske ideologije – komunizma, sedaj pa je nevarnost, da podleže desetim novim hujšim ideologijam vsesplošnega liberalizma, ki je še bolj morilski na etično-moralnem polju"! Mi pa smo priče samo opravljanju drugih in jadikovanju nad lastno nemočjo. Ali nas je sploh še kaj v hlačah?! To je sindrom Martina Krpana, ki vidi le svojo notranjsko vasico. Ali smo res samo 'zabiti in zapiti', kot se je izrazil komunistična eminenca in reševalec slovenskih pijancev dr. Janez Rugelj, ki je znal s svojo trpko besedo zakoličiti svojo razočaranost s provokativno trditvijo, da v Sloveniji ne moreš postati drugega kot alkoholik. Kolikokrat mi prihajajo na misel besede modrega Preroka: nečimrnost čez nečimrnost in samo nečimrnost. Žal!

Zato z besedami sedanjega papeža pozivam Cerkev in vsakega posameznika, naj se vrne k bistvenemu. Naš prostor postaja pravi Avgijev hlev in ni ga, ki bi se lotil kidanja. Ali smo res že postali dežela sramote in gnusobe ter legaliziranega brezboštva!?

In vendar poznamo pot: ne podlegati posvetni miselnosti! Še je čas, da začnemo formirati duhovno elito in ljudstvo ozavestiti, da se bo znalo upreti pogubni materialni požrtnosti. Bojim se sicer, da se na javnem nivoju ne da še kaj veliko spreminjati. 'Množica se mi smili', je ob neki priložnosti dejal Kristus, a začeti bo treba s posameznikom, če naj s sv. Pavlom gremo v boj proti vladarstvom tega sveta, da bi dvignili individualno plemenitost, ki naj nato prekvasi ostalo narodno telo. Gorje nam, če se ne bomo začeli radikalno spreobračati.

Tako. Nekoliko sem se izkašljal! Mogoče mi bo kdo tudi zameril, a govori duša s čistim namenom, da gremo vase, za Boga, svet in soljudi.

Ad maiorem Dei gloriam! Vse pozdravlja zaskrbljeni

Pavel Bračko
Ljubljana, 9.5.2009

800-letnica potrditve Frančiškovega vodila

Assisi 1209-2009

Ob 800-letnici potrditve Frančiškovega vodila smo se od 25. do 28. aprila s slovenskimi Frančiškovimi brati in sestrami z osmimi avtobusi odpravili na romanje v Assisi. Enega od avtobusov, nad katerim je očetovsko bdel pater Mirko Veršič iz piranskega minoritskega samostana, smo napolnili primorski romarji od Pirana do Baške grape. Zahvaljujoč se strokovnemu in duhovnemu vodstvu patra, smo primorski romarji doživeli "asiško avanturo" v polnosti prepleta preteklosti in sedanjosti.

Vsi slovenski romarji smo se srečevali na skupnih slovenskih mašah v najpomembnejših cerkvah, povezanih s sv. Frančiškom. Prvi dan smo se zbrali v Assisiju v cerkvi Marije Angelske, ki v svojem srcu ohranja Porcijunkulo, kraj milosti, in mesto svetnikove poslovitve od zemeljskega življenja. Drugi dan smo se srečali pri božični maši v Grecciu, kjer je Frančišek postavil prve jaslice in od koder se je po svetu razširil običaj postavljanja jaslic. Tretji dan, ki je bil ves namenjen Assisiju, nas je združil ob svetnikovem grobu v baziliki sv. Frančiška, četrti dan pa smo se ob sklepni daritvi zbrali na La Verni, gori, kamor se je mali brat zatekal v samoto in intimna srečanja s Kristusom, ki so mu podarila stigme.

Tudi mi smo se z romarske poti vrnili zaznamovani: z neizbrisnim dotikom milosti, ki nas je ob stiku s sv. Klaro in sv. Frančiškom prepričal, da pijemo na izviru žive vode, da se dotikamo svojih duhovnih in civilizacijskih korenin in da smo poklicani tukaj in zdaj delati za "mir in dobro" oziroma "popraviti Njegovo Cerkev", kot je Frančišku naročil Križani pri Sv. Damjanu, kjer je kasneje Frančišek Asiški napisal biser svetovne poezije – Sončno pesem.

Ines Pešorda

Kratki

Praznovanje 470-letnice Marijinega prikazanja na Sveti Gori

Letos mineva 470 let od Marijinega prikazanja na Sveti Gori pri Gorici (1539). Ob tem praznovanju bo več prireditev, prva bo že to soboto. Frančiškanski samostan Sveta Gora namreč vabi ob 470-letnici Marijinega prikazanja Uršuli Ferligoj na Sveti Gori na uvodno prireditev Sveta Gora v besedi in glasbi v soboto, 16. maja 2009, ob 19.30, v Frančiškovo dvorano na Sveti Gori. Nagovor p. Bernarda Goličnika, svetogorskega gvardijana. V programu sodelujejo: prof. Lojzka Bratuž, Milan Vodopivec, dramski igralec, Anuša Kodelja, učenka, Marina Ružić, harfistka, Petra Vodopivec, violončelistka, Vokalna skupina Sumus Ajdovščina, umetniški vodja Ana Kodelja. Program bo povezovala Alenka Saksida.

Zavetnik vasi in podružne cerkve pri Banih, mučenec sv. Florijan

Sv. Florijan ni zaman prikazan na raznih mestih z vedrom v rokah pri gašenju požara. Tako je bilo tudi letos ob godovnem praznovanju tega svetnika 4. maja, ko so se v popoldanskih urah zbrali črni oblaki in je z neba orosil vas in cerkev, ki mu je posvečena pri Banih. Ko se je spuščal mrak na zemljo, se je prižgala luč v cerkvi; na obzidju, ki zapira prostor pred njo, pa žaromet, ki osvetljuje obeležje padlim v dveh svetovnih vojnah.

Oglasil se je zvon, ki je vabil v lepo okrašeno cerkev, kjer se je slišal glas pevcev, ki so se pripravljali, da s pesmijo obogatijo daritev v čast zavetniku sv. Florijanu. Praznično vzdušje se je prelivalo na prihajajoče vernike. Občutek svečanosti je zadihal v domačem svetišču, ko je stopil pred oltar župnik g. Franc Pohajač in je slovesno zadonela pesem Mučenec sv. Florijan v priredbi A. Daneva, ki jo je odpel CPZ sv. Florijan pod vodstvom zborovodje ge. Marije Šturman. Slovesno bogoslužje se je nato nadaljevalo z Vodopivčevo mašo V čast sv. Katarini. V pridigi je g. Pohajač zaobjel mučeniško smrt tega rimskega vojaka, ki se je pridružil kristjanom in jim želel pomagati. Po odredbi rimskega cesarja Dioklecijana o preganjanju kristjanov so ga nato kmalu prijeli. Ker se ni podredil ukazu o darovanju njihovim bogovom, so ga mučili, kljub temu ni klonil, zato ga je guverner rimskega cesarstva za deželo Norik, Aquilino, dal usmrtiti, s tem da so mu obesili kamen okrog vratu ter ga z mosta vrgli v reko Enns, kjer je utonil. To se je dogajalo 4. maja leta 304. V sanjah se nato prikaže neki vdovi, po imenu Valeriji, ki ga na skrito gre iskat k reki in poskrbi za njegov pokop. Pridigo je sklenil z besedami, da bi morali tudi danes s pogumom pričevati za vero, kot je pričeval sv. Florijan. Slovesno sv. mašo je pevski zbor zaključil s pesmijo Zate Marija, Franceta Gačnika. In kot je že v navadi, se je po bogoslužni daritvi nadaljevalo praznovanje zavetnika vasi še dolgo v noč s prijetno družabnostjo v društvenih prostorih. / P. V.

Kratke

O še tesnejših stikih med Števerjanom in Pliberkom

Minuli teden je števerjanskega župana Hadrijana Corsija in sodelavce obiskala občinska delegacija iz pobratene občine Pliberk na avstrijskem Koroškem. Župan Corsi se je skupaj z Marjanom

Foto JMP

Drufovko in kandidatinjo za županjo v Števerjanu Franko Padovan s slovenskimi gosti iz Pliberka pogovarjal predvsem o tem, kako bi prijateljske vezi s Slovenci iz Pliberka še bolj poglobili in tesneje sodelovali tudi na gospodarskem področju. Pliberški župan Štefan Visočnik je Števerjance povabil v goste na sloviti pliberški Jormak, enega najstarejših sejmov v Evropi.

Nagrada za tradicionalno božično baklado v Štandrežu

Foto DPD

Že nad deset let se v božičnem času po štandreških ulicah vije dobrodelna baklada, ki jo prireja rajonski svet v sodelovanju z župnijo sv. Andreja apostola in domačimi društvi. Te se vsako leto udeležuje veliko ljudi, ki s svojim prispevkom za sveče pripomorejo k nabiralni akciji za sredstva združenja Via di Natale, ki skrbi za poslopja v Avianu, v katerih se ob zdravljenju zadržujejo bolniki z onkološkega oddelka in njihovi svojci. Za ta svoj vztrajni prispevek je rajonski svet iz Štandreža prejel priznanje. Ob vsakoletnem občnem zboru združenja so v petek, 17. aprila, v sejni dvorani na sejmišču - Pordenone Fiere - v Pordenonu slovesno izročili priznanje predsedniku rajonskega sveta Marjanu Breščaku. Odmevna štandreška prireditev pa je našla svoj prostor tudi na straneh vsakoletne publikacije združenja Via di Natale. To je vsekakor lepa gesta za hvalevredno štandreško pobudo. / IK

Slovenska skupnost in Svet slovenskih organizacij

O Trgovskem domu

Stranka Slovenska skupnost pozitivno ocenjuje odločitev goriškega občinskega sveta, da odobri sklep, v katerem je tudi načrt za preureditev dela pritličnih prostorov Trgovskega doma. Tako je tudi pomembno, da je v sklepu navedeno, da bodo prostori po končani ureditvi namenjeni slovenskim kulturnim in znanstvenim ustanovam. Tu bo prostora za info-točko ter za dvoranico s približno 100 sedeži.

Sicer je bila odločitev nekoliko olajšana, ker ne predvideva finančnih bremen za občinske blagajne. To bo prevzela dežela FJK, ki je dobila prostore Trgovskega doma, čeprav je lastnina ostala v državnih rokah. Gre vsekakor za pomemben korak naprej pri uveljavljanju pravic, ki jih Slovencem priznava zakon 38/01.

Pravkar izvedeni korak pa ne more biti zadovoljitev, saj je le majhen del tega, kar Slovencem pripada na podlagi zaščitnega zakona. Večji del stavbe ostaja še vedno blokiran znotraj birokratskih postopkov italijanske zakonodaje. To seveda predstavlja krivico do naše narodne skupnosti, še posebno, ko pomislimo, na kakšen način nam je bila ta pomembna zgradba zaplenjena.

Slovenska skupnost - Gorica
Julijan Čavdek

Z veseljem sprejemamo sklep goriškega občinskega sveta, ki je odobril varianto za ureditev spodnjih prostorov Trgovskega doma kot tudi njihovo namembnost za delovanje slovenskih kulturnih in znanstvenih ustanov.

Sklep sicer finančno ne obvezuje goriške občine, saj sta popravilo in ureditev namenjenih prostorov v popolno breme dežele FJK. Je pa pomemben korak, da se pride do zaželjenega cilja oz. do vrnitve slovenskih ustanov in organizacij v prostor, ki so ga Slovenci sami zgradili in ki je bil dolga leta simbol slovenske omike v goriški prestolnici.

Do polne uporabe celotne stavbe v namen, ki je določen po zakonu 38/01, je seveda še dolga pot. Ta korak pa bo dal gotovo novega zagona, da se pri uveljavljenih pravicah ne popusti.

Svet slovenskih organizacij
Predsednik za Gorico
Walter Bandelj

Kulturni center Lojze Bratuž

Obisk študentov iz Ljubljane

Foto DP

V soboto, 9. maja, je petdeset dijakov Elektrotehniške-računalniške strokovne šole in gimnazije iz Ljubljane obiskalo Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici. Študente in profesorje je spremljal Slavko Mežek, predsednik društva Neznano zamejstvo. O šolski kulturni dejavnosti na Goriškem je študente seznanil Damjan Paulin, Franka Žgavec pa je predstavila bogato in razvejeno delo Kulturnega centra Lojze Bratuž. Kot nam je povedal Slavko Mežek, je društvo s postankom v goriškem mestu zabeležilo petstoti obisk med Slovenci, ki živijo izven domovine. Po ogledu Gorice so študentje nadaljevali pot v Benečijo in Rezijo.

Prvo sv. obhajilo v Sovodnjah...

V nedeljo, 10. maja, je v sovodenjski župniji sv. Martina osem otrok prejelo zakrament prvega sv. obhajila, kar je nadvse pomemben trenutek za sovodenjsko cerkveno skupnost, za družine prvoobhajancev in otroke same. Veseli in živahni Dejan, Dimitri, Gregor, Janez, Nikolas, Matteo, Jasmin in Mitja so tako naredili še en pomemben korak v svojem krščanskem življenju. Župnik g. Vojko Makuc se je v pridigi navezal predvsem na berilo ap. Janeza, v katerem piše, da smo za Jezusa vsi otroci, tako majhni kot odrasli, in torej vsi potrebni očetove milosti. Ta se kaže tudi preko družine, v kateri naj otroci deležijo ljubezen staršev ne le preko besede, "ampak v dejanju in resnici". Ne gre le za materialne dobrine in številne šolske ter izvenšolske obveznosti. Iz družine naj vsak otrok zraste v trdnem in iskrenem medsebojnem odnosu, ki je temelj za njegovo nadaljnje versko življenje s Kristusom. To naj velja predvsem za prvoobhajance, ki so prav v nedeljo prvič prejeli Jezusa v svoje srčece.

... in pri svetem Ivanu v Gorici

Beatrice, Sofia, Danijel, Sara M., Jan, Kaja, Lorenzo in Sara B. so v nedeljo, 10. maja, pri oltarju v cerkvi sv. Ivana v Gorici prejeli prvo sv. obhajilo. Bil je lep trenutek za vso duhovnijo, ki je v lepo okrašeni cerkvi praznično sprejela osem četrtošolcev, ki sta jih pripravili katehistinji Ana Turus in Katarina Ferletič, ter njihove družine. Obred je spremljalo otroško petje, župnik Marijan Markežič pa je otroke nagovoril, naj radi delijo z drugimi to, kar imajo. Spodbudil jih je, naj vedno ostanejo povezani z Bogom; nikdar naj ga ne zapustijo, saj jih On nikdar ne zapusti. "Bistvo je očem nevidno", zato, je še povedal župnik, naj se naučijo gledati s srcem in ne le z očmi. G. Marijan je pri velikonočni sveči prižgal manjše sveče in jih dal staršem, ti pa nato otrokom. Številni navzoči so se po maši še lep čas zadržali v sproščenem vzdušju na travniku za cerkvijo, kjer so se ob obloženih mizah veselili v prijetni družbi.

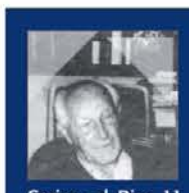

Gorica - ul. Diaz, 11

Sklad | Fondazione ONLUS

DORČE SARDOČ

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite Skladu Dorče Sardoč, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Od ustanovitve prejemajo štipendije Sklada Dorče Sardoč tudi učenci dvojezične šole v Špetru.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam. V ta seznam spada tudi Sklad Dorče Sardoč.

Davčna številka Sklada Dorče Sardoč je: **91013840318**

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete. Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

MePZ Rado Simoniti in PS Musicum

Pomladni napev na Kostanjevici

Pod oboki dvorane frančiškanskega samostana na Kostanjevici so v petek, 8. maja, zadonele pesmi dveh pevskih sestavov iz goriškega prostora. V prvem delu je nastopil MePZ Rado Simoniti z Dobrovega, soliden zbor, ki ga v letošnji sezoni vodi Patrick Quaggiato. Zapel je sedem raznovrstnih pesmi, res prijetnih za poslušanje: od ljudskih priredb do slovenskih umetnih in sakralnih - tudi sodobnih - tujih avtorjev. Gre torej za zbor, ki po 15 letih nastopanja na domačih in tujih odrih zanesljivo širi repertoar in obenem svoja obzorja. Za njim je nastopila pevska skupina Musicum iz Gorice, ki letos praznuje 10-letnico obstoja. Njenih šest članov, ki se stalno izobražujejo in dosegajo vse večjo glasovno zrelost, je še enkrat dokazalo svojo predanost čudovitemu svetu glasbe od renesanse do današnjih dni. Najprej so zapeli štiri renesančne - angleške in flamske, nabožne in posvetne - polifonične bisere, nato pa krstno izvedli skladbo *Il prin svual dal lujar*, ki jo je furlanski skladatelj Flavio Quali na Pasolinijevo besedilo napisal prav za Musicum, in Quaggiatovo priredbo ljudske *Kambrca* iz skladateljeve zadnje zbirke. Z veliko radoživostjo in tudi duhovitostjo so fantje nato predstavili javnosti še nekaj pesmi, sad snovanj zadnjih meseev, tudi sodobnejše pop skladbe, ki zanje predstavljajo zanimiv izziv, za naš prostor pa svežo in prijetno novost. Med njimi so bile znana uspavanka Billyja Joela *Goodnight my angel*, dve pesmi slovitih King's singersov (posebno učinkovita je bila uvertura v Rossinijevo opero *Seviljski brivec*, s katero so se prav razživeli), spiritual, v katerem so se izkazali tudi kot solisti, in na koncu, kot dodatek, "ljubezenska" slovenska popevka *Maca in Felix*. / DD

Pevska skupina Musicum (foto DPD)

MePZ Rado Simoniti (foto DPD)

Naslednji koncert

Snovanja v Kebrovi domačiji na Plešivem

Domačija Edija Kebra na Plešivem bo v petek, 15. maja, ob 20.30gostila četrti koncert letošnjih Snovanj, ki jih prirejata SCGV Komel in ArsAtelier. Oglasili se bodo francoski šansoni, ki jih bo zapela Mirjam Pahor ob spremljavi ansambla Baguette Quartet iz Ljubljane. Izbira tega žanra pomeni novost za Snovanja in tudi za izvajalko, ki jo sicer poznamo kot solopevko klasičnega repertoarja. Novost je tudi lokacija, tokrat izven koncertnih odrov, ki želi približati atmosfero pariških klubskih zabavišč, istočasno pa ovrednotiti tudi naše domače turistične točke. Ob petju bo zato seveda tudi priložnost pokušnje briškega vina in družabnosti med gostoljubnimi Plešivci.

Z zadnjega zasedanja pokrajinskega sveta SSk

Govor predvsem o bližajočih se volitvah

Zasedanje pokrajinskega sveta SSk, ki je potekalo v četrtek, 30. aprila, na goriškem sedežu stranke, je bilo posvečeno prihodnjim občinskim in evropskim volitvam ter kongresu mladinske sekcije SSk – Prihodnost.

Na začetku zasedanja je pokrajinski tajnik SSk Čavdek orisal priprave na predstavitev županskih kandidatov in list kandidatov za občinske svete v občinah Doberdob, Sovodnje ob Soči in Števerjan. Članom pokrajinskega sveta so bili predstavljeni županski kandidati Dario Bertinazzi za Doberdob, Walter Devetak za Sovodnje in Franka Padovan za Števerjan. Ob vsakem kandidatu je bila še predstavljena kandidatna lista za občinski svet.

Po predstavitvi se je odprla živahna razprava, v katero je poseglo več članov sveta, ki so podčrtali pozitivno dejstvo, da so liste SSk precej nove. Tako v Doberdobu kot v Sovodnjah se delo SSk nadaljuje pri odpiranju in sodelovanju. V Števerjanu se nadaljuje uspešno in dobro organizirano delo lokalne sekcije. Precej pozornosti je bilo posvečene potrebi po primerni kapilarni propagandi med ljudmi. Stranka mora v tem smislu, tako preko pokrajinskega tajništva kot tudi preko občinskih sekcij, stalno opominjati na pomembnost oddaje preferenčnih glasov.

V nadaljevanju je spregovoril Aljoša Jarc, predstavnik skupine Prihodnost-mladinske sekcije SSk. Članom pokrajinskega sveta je predstavil program kongresa, ki je potekal v nedeljo, 10. maja.

Zasedanje pokrajinskega sveta SSk se je zaključilo z mislijo na dan Evrope, ki poteka 8. maja. Pomembno je, da se zavedamo našega članstva v Evropski uniji, ki je bila v marsikaterem trenutku odločilnega pomena za našo blaginjo in splošno kulturo. Slovenci v Italiji smo bili člani EU že od vsega začetka, saj je bila Italija med njenimi ustanoviteljicami. Gotovo pa nam ni bilo vseeno, ko je bil večji del slovenskega naroda izven EU. Po osamosvojitvi Slovenije in njenem hitrem vstopu v EU nam je sedaj veliko lepše. Po petih letih članstva Slovenije v EU lahko rečemo, da smo Slovenci v Italiji tudi polnopravno člani te pomembne državne skupnosti. Še posebno nam je bilo v ponos, da je bila ravno Slovenija prva med novimi članicami, ki je prevzela šestmesečno vodenje EU in se pri tem tudi odlično izkazala.

Obvestila

Vokalna skupina Chorus Miren in Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec vabita na koncert na Mirenskem Gradu nad Mirnom v petek, 15. maja 2009, ob 20. uri. Lepo vabljeni!

Slovenska skupnost - sekcija za Števerjan vljudno vabi na predstavitev liste Slovenske skupnosti, ki bo nastopila na občinskih volitvah 6. in 7. junija. Srečanje bo v petek, 15. maja 2009, ob 20.30 v Sedejevem domu v Števerjanu.

Predstavitev kandidatov liste Slovenske skupnosti Skupaj za Sovodnje, ki podpirajo kandidata župana Walterja Devetaka, bo v petek, 15. maja 2009, ob 20.30, v Rupi pri Salomonu. Vabljeni prijatelji in somišljeniki!

V goriškem Kulturnem domu bo v četrtek, 14. maja 2009, ob 18. uri, srečanje z avtorjem. Novinar Nace Novak iz Nove Gorice bo predstavil knjigo Camino - Moja samotna pot avtorice Staše Lepej Bašelj. Večer prirejata Kulturni dom v Gorici in založba Branko iz Nove Gorice.

Šempeter – gradbeno parcelo z obstoječo hišo za rušenje na skupni parceli 12.000 m prodamo. Cena 180.000 evrov. Tel. 00386 41 625393.

Darovi

Za slovensko Karitas: v spomin na Francko Paulina vd. Gruden daruje Darka Šuligoj 20 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 15.05.2009 do 21.05.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 15. maja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti in humor.

Sobota, 16. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 18. maja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound, živemu se vse zgodi, vroči šport in rubrike, obvestila in zanimivosti.

Torek, 19. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Palme, rastline iz daljne preteklosti - Izbor melodij.

Četrtek, 21. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Koncertna sezona 2008-2009

UNIVERSITY OF UTAH SINGERS

Pevski zbor iz ZDA

Brady B. Allred, *zborovodja*
Laurel Enke, *klavir*

Na sporedu gospel, ameriške ljudske pesmi ter skladbe iz musicalov

Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 23. maja 2009, ob 20.30

Informacije in predprodaja vstopnic v Kulturnem centru L. Bratuž od ponedeljka do petka, od 8.30 do 12.30, ter ob prireditvah

v sodelovanju z
Zvezo slovenske katoliške prosvete - Gorica
Uradom vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Vas vljudno vabi na

JUBILEJNI KONCERT MoPZ ŠTMAVER

Pesmi o ljubezni in vinu

Nastopata tudi OPZ Štmaver in Vokalno instrumentalna skupina Zali Rovt iz Tržiča (SLO)

Kmečka domačija Grad Štmaver št. 1
Sobota, 23. maja 2009, ob 20.30

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV

22., 23., 24., 30, 31. maja
v župnijskem parku med lipami v Štandrežu

Petek, 22. maja 2009
ob 20.45: odprtje fotografske razstave *Leteča brata Rusjan*

Sobota, 23. maja 2009
ob 17. uri: slikarski ex-tempore na temo *Letala in padalci*
ob 20.30: ples z ansamblom SOUVENIR

Nedelja, 24. maja 2009
ob 14. uri: prvi mladinski SLALOM BIKE
ob 19. uri: štandreški otroški župnijski zbor in Tamburaška skupina iz Brij
ples z ansamblom HRAM

Sobota, 30. maja 2009
ob 20.30: ples z ansamblom SOUVENIR

Nedelja, 31. maja 2009
ob 19. uri: nagrajevanje ex-tempore
zborovski nastop in komedija dramskega odseka PD Štandrež
ples z ansamblom HRAM

Na voljo odlični špargli, domača jedača in pijača ter bogat srečelov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Ob pomembnem življenjskem 50. jubileju

MARIJI *in* **ANDREJU KOSIČU**

čestitata

MePZ Rupa-Peč in rupenski župnijski svet

Pri težavah s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na

CENTER ZA ZDRAVLJENJE VENSKIH BOLEZNI V PORTOROŽU

- dr. sci. med. J. Zimmermann, specialist kirurg

Brezplačni pregledi: Štandrež (Go), ul. San Michele 141, torek 16-20; Trst, ul. dell'Istria 214, sreda 16-20. Tel. 00386 31 837218

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA in PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabita na

predvajanje fotografskih posnetkov

O TURČIJI IN CIPRU

slike, ki jih je posnel Damjan Paulin, so s potovanja Novega glasa po poteh sv. Pavla

četrtek, 14. maja 2009, ob 20.45
Štandrež, spodnja dvorana župnijskega doma Anton Gregorčič

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL in MEDNARODNI CENTER ZA GLASBO IN UMETNOST ARSATELIER

SNOVANJA 2009

SOUS LE CIEL DE PARIS

"Chansones" za glas in instrumentalni ansambel

Mirjam Pahor, *mezzosopran*
Baguette Quartet
Oksana Pečeny, *violina*
Mitja Jersič, *akordeon*
Marko Turšič, *kontrabas*
Giorgio Marega, *klavir*

15. maja 2009, ob 20.30 - Klet domačije Keber, Plešivo

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabi na zborovski koncert

ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA GLASBENE MATICE MARIBOR

zborovodja – **Zsuzsa Budavari**

sodeluje

MePZ Štandrež
zborovodja – **David Bandelj**

Štandrež, župnijski park
nedelja, 17. maja 2009, ob 18. uri

V primeru slabega vremena bo koncert v župnijski dvorani

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Kavarna San Marco / Poezija

Marko Kravos: med ironijo in avtoironijo

Žirija XI. mednarodnega literarnega natečaja Trieste scritture di frontiera je nagrado Marku Kravosu za njegov pesniški izbor Za grižljaj zemlje (Terra da masticare) podelila zaradi "verzov, ki so polni nežnosti: slednjo prežemajo močni sunki ironije in avtoironije. Pesnik je nagrado prejel zaradi poezije, ki predlaga eksistencialno razglabljanje, v katerem se zrcali implicitno in eksplicitno nelagodje, osebno in širše, ki se nanaša na kontekst, ki od osebnega mikrokozmosa sega do družbenega, naravnega in do dinamik kozmičnega nastajanja".

Pravilnik literarne nagrade, ki jo prireja kulturno združenje Altamarea, predvideva, da je nagrajen izbor poezij deležen tudi knjižne izdaje, za katero poskrbi založba Ibiskos editrice Risolo.

Kravosovo publikacijo, ki sloni na pesmi iz zbirk Krompir na srcu (1996) in Med repom in glavo (2008), so predstavili v sredo, 6. maja, v kavarni San Marco ob prisotnosti številnega občinstva, ki je z zanimanjem prisluhnilo posegom skupine imenitnih književnikov, v besedah katerih se je zrcalila poglobljena kritična presoja pesnikovih verzov.

Italijanist in komparativist prof. Elvio Guagnini, ki je publikaciji prispeval tudi spremno besedo, je izpostavil neposreden odnos, ki ga zna Kravos vzpostaviti z bralcem. "Navidezno igrivi ton Kravosove poezije, ki brez utvar (pa z obilico sočutja) prikazuje usodo in stiske človeka, ne more prikriti tesnobe, ki tiči v osnovi njegovih verzov. Pesnik se zna nasmehniti, zarežati, se pošaliti, obenem pa ob pravem času tudi zastaviti svoj ugovor, svoje nasprotovanje in tako razkriti trpko razsežnost grotesknih pojavov v človeškem javnem in zasebnem življenju". Marko Kravos se tako pokaže kot tankočuten moralni (nikoli pa moralistični) pisec, ki je glede na svoj ustvarjalni habitus močno zavezan ritmu in zvočno melodični teksturi pisanja, da bi od časa do časa segel do tankega roba proze (pesniške proze seveda) navadno takrat, ko mu to služi, da bi oponašal in smešil votlo retoriko v družbi – javni govor, ki si ga današnja družba skuša sproti prisvajati in izumlja pri tem vedno nove postopke integracije in alienacije.

Profesor slovenske književnosti na tržaški univerzi Miran Košuta pa je v svojem posegu zaobjel celotni Kravosov ustvarjalni opus, ki se je v prvih zbirkah (Pesem, Trikotno jadro) izražal v podobah simbolistično - impresionističnega kova. Kasnejše verze (npr. v zbirkah Tretje oko, Ko so nageljni dišali, Krompir na srcu) pa je Kravos približal modernističnemu toku, njegov slog in miselni svet sta čedalje postajala bolj suverena, avtonomna, osebna. Po tej poti je Kravos nadaljeval vse do zbirke Za grižljaj zemlje, "kjer pesnik predstavlja človeka v kozmosu, ki pa ga ne obdaja fatalizem, ker spozna, da je rešitev in srž velikih vprašanj v malih stvareh, v odrešujočem nasmehu, ljubezni, naravi".

Tržaški pesnik Roberto Dedenaro, ki je pri prevajanju Kravosovih poezij nudil dragocene jezikovne in slogovne nasvete (prevajalci poezij so bili namreč Darja Betocchi, Jolka Milič in avtor sam) je zbirko ocenil za najbolj posrečeno Kravosovo publikacijo, obenem pa je pesniku izrazil hvaležnost za vlogo, ki jo je v našem prostoru imel pri posredovanju italijansko-tržaške književnosti slovenskemu kulturnemu okolju. Argentinski pesnik in dolgoletni profesor na tržaški univerzi Juan Octavio Prenz je spregovoril o težavah, ki jih je imel pri prevajanju poezij prijatelja Marka Kravosa v španščino: "S taistimi problemi sem se srečeval, ko sem prevajal Prešerna. Spraševal sem se namreč, ali je pesnik Sonetnega venca klasičen pesnik ali je romantičen pevec ali pa moderen avtor; podobna vprašanja sem si zastavljal med prevajanjem poezij Marka Kravosa. Obeh piscev ne bi vedel kam vključiti: vsak od njiju je to, kar je napisal"!

Sklepna misel je bila prepuščena samemu avtorju, potem ko je ta prebral nekaj poezij v italijanskem prevodu in v izvirniku. "Zadovoljen sem, da sem se rodil v Trstu in da sem tržaški Slovenec. Še zlasti pri srcu mi je slovenski jezik, ki je našemu načinu razmišljanja tako prikladen: naš jezik je dragocena stvar, ki je ne gre razvodeneti v votlem brezvezju".

IG

Juan Octavio Prenz, Roberto Dedenaro, Elvio Guagnini, Marko Kravos in Miran Košuta (foto IG)

Mladostniško razmišljanje

Nova glasba – stara muzika

O glasbi kot muzikološkem, družbenem, zabavno-kulturnem, samo zabavnem ali "le" kulturnem fenomenu se vsevprek piše in razglablja, velikokrat brez vsebine in sporočilnosti. Največkrat bi ji morali dovoliti, da kar sama govori, naj kar sama izpoveduje tisto, kar z jezikom besed lahko le poustvarjamo in povzemamo. S tem mislim na glasbo samo posebej in na glasbeni jezik, ki je, dovolite mi oseben izbruh, najplemenitejši, vedno nedosežen in nedorečen, a hkrati popoln in najkompleksnejši izraz človeške ustvarjalnosti. Naj takoj dodam še nekaj: to postaja žal le nietschejanski in kantovski idealizem ter večno utopično upanje nekoga, ki je glasbi dolžan tako rekoč življenje. Danes je o glasbi Potrebno govoriti, saj je bila iztrgana iz umetniške (prim. Antika, modernizem) in politične (prim. avantgarde) vloge ter stopila na polje ekonomskega mešetarjenja, zaslužkarstva in kulturne Industrije nasploh. Seveda, nisem naiven in apriorno kritičen do te mere, da ne bi priznal neverjetnega, fenomenalnega in skoro supralunarnega razmaha glasbene kulture v 20. stoletju ter njene dokončne poplave v zadnjem desetletju, predvsem zaradi komunikacijskih, mrežno-internetnih in tehničnih superdosežkov. Danes ima večina sveta vpogled v neizčrpno bazo žanrov, skupin, podzvrsti, eksperimentiranj ter predvsem že zdavnaj preposlušanega in skoro patetičnega glasbenega materiala, v katerem si lahko motiviran poslušalec zgradi zakladnico vednosti, s katero bogato vstopa v svet. Hkrati pa je glavna kritika današnje glasbene produkcije tista, ki so jo teoretiki kulture izpostavili že v 60. letih 20. stoletja, sistem je namreč ostal nespremenjen. Gre za industrijsko proizvedeno glasbo, standardizirano in klišejsko, načrtovano za mizo menedžerjev in ekonomistov k čim boljšemu iztržku denarja, čim višji prodaji dodatnega reklamnega materiala (majčke, gadgeti, plakati, igračke), ki nenadoma glasbo prekrije, zavrže v smetnjak drugopomenskosti, gre za problematiko reprodukcije, t. j. dejstva, da postaja glasba osnutek osnutka, kopija kopij, posnetek posnetka, da ne rečem posnetek posnetkov! S tem ne želim pristajati na kakovostno razlikovanje med visoko in nizko kulturo, češ da je glasba le tista za na pokopališče muzejev in filharmonij, ustvarjanje lokalnega banda ali ohranjanje ljudske kulture pa spadata v neintelektualno-ničvredno igračkanje malih rib. Ne, žal pravim ravno obratno: večina glasbene produkcije postaja popularna v smislu, da se po radijskih postajah in na največjih koncertnih odrih prodajajo veleintelektualci, ki v želji po fast food uspehu in hitrem zaslužku prodajo svoj talent, znanje, tehnične in interpretacijske sposobnosti za "višji cilj". Ta pa je stvaritev popevke (v italijanščini poznana kot tormentone), ki bo tovarniško mašinerijo glasbene skupine poganjala čim več časa! Škoda, ker veliko deviantnih glasbenikov, manjšincev in aktivistov, idealistov, utopistov, iskrenežev ali pravih umetnikov, imenujte jih kot hočete, na srečo ustvarja s konceptom in etično pozicijo, ustvarja in eksperimentira ali pa preigrava, a z dušo in možgani!

Še ena zanimiva problematika: lahko bi postavil tezo, da mladi nismo glasbeno izobraženi, razen redkih institucionaliziranih intelektualcev. Kaj pa poslušamo drugi? Enoznačen odgovor je seveda nemogoč: vse, nič, rock, elektroniko, grunge, noise, funky, jazz, jazz standarde, new-jazz, afrojazz, fusion... Ops, pozabil sem na večino: kičaste, sramotno neumne, brezpomenske, preposlušane, nekakovostne pop komade, znane pod imenom komerciala. In mladi smo za druge generacije znani po njih? Ne, upiram se. Zdi se mi, da se zadnje čase glasbena pozornost obrača drugam in to, ne boste verjeli, nazaj. Nazaj v "stare dobre čase", ki jih dan za dnem (re) konstruiramo za nazaj, a nam nudijo močno, tako rekoč nepremično oporno točko. Sodobna glasbena ponudba je prenasičena s produkcijo in izdajami novih (čeprav novega nimajo nič) komadov, mi pa se vračamo nazaj. Spet nostalgično odkrivamo starinarne, vinilske plošče, črnski blues, "frenetičen" jazz, klasičen in hippijevski rock ter subkulture, načine razmišljanja, vrednote, kontekste...

"Takrat pa so bili res dobri"! se prepričujemo in res je tako: bili so dobri, da ne rečem najboljši! A bodimo dovolj pogumni in odprti, da se ne zadovoljimo s preteklostjo, še manj pa s sodobnimi šlagerji in glasbenim kičem. Raziskujmo sodobno, pri nas manj poznano glasbo, gibanja in izvajalce. Odkrili bomo svet, ki nam bo vlil upanje v to, da je glasba neizčrpljiva. Vse je odvisno od nas!

Jernej Šček

Kratke

Natečaj za dramsko besedilo, ki se navdihuje pri ustvarjalnem opusu Danila Kiša

Kraljevsko gledališče Zetski dom s Cetinja v Črni gori je razpisalo natečaj za dramsko besedilo. Soudeleženec natečaja je lahko avtor, ki ustvarja v črnogorščini, srbščini, hrvaščini, bosanščini, makedonščini ali slovenščini.

Soudeleženec natečaja naj pošlje:

tipkopis dramskega besedila pod šifro (v petih izvodih); v zaprti kuverti naj predloži tudi svoje osebne podatke: ime in priimek, naslov in poštno številko ter telefonsko številko ali e-naslov, naslov besedila in šifro, pod katero je besedilo poslal; izjavo o soglasju, da Kraljevsko gledališče Zetski dom pridobi pravico objaviti, uprizoriti in izvajati besedilo (opomba: nepopolnih prijav ne bodo obravnavali). Dramsko besedilo mora biti: neobjavljeno in neuprizorjeno. Rok za prijavo dramskih besedil je: 1. november 2009 (upoštevamo datum na poštni štempiljki.) Poslati na naslov: Kraljevsko pozorište Zetski dom, Bajova 4, 81250 Cetinje, Črna gora. Nagrada: 10.000 evrov (neto). Z izplačilom nagrade pridobi Kraljevsko gledališče pravico objaviti nagrajeno besedilo, ga dramaturško obdelati ter pripraviti za uprizoritev brez omejitev. Gledališče se obvezuje, da besedilo uprizori v roku treh let. Isti avtor lahko na razpis prijavi samo dve dramski besedili. Petčlanska mednarodna žirija bo objavila svojo odločitev prek javnih medijev, najkasneje do 1. februarja 2010. Žirija si pridrži pravico, da ne dodeli nagrade. Rokopisov ne vračamo. Za dodatne infomacije lahko pišete na: zetskidom. mark@t-com. me

Začetek slovenske literarne turneje po Italiji

V letošnjem letu bo Italijo obiskalo kar nekaj uglednih imen slovenske sodobne literature. Obisk se bo začel že v petek, 15. 5. 2009, ob 17.00 v Vidmu. V knjigarni Friuli (via dei Rizzani, 1-3) bomo turnejo odprli in tam gostili nekatera vidna imena slovenske kratke proze, Majo Novak, Miho Mazzinija in Jurija Hudolina. Vabljeni so vsi, ki jih zanimata kratka proza in slovenska literatura. S pisatelji bo v prijetnem druženju poklepetal profesor Roberto Dapit z Univerze v Vidmu. Pogledali pa si bomo tudi nekaj kratkih filmov (Vem režiserja Jana Cvitkoviča, Vučko režiserja Matevža Luzarja in Vsakdan ni vsak dan režiserja Martina Turka). Dogodek organizira Študentska založba iz Ljubljane, soorganizatorja pa sta lektorata slovenščine v Vidmu in Padovi. Turneja po Italiji se v Vidmu šele začne, nadaljuje pa se septembra 2009 v Rimu in Milanu. Obiska se bodo poleg omenjenih avtorjev udeležili tudi Boris Pahor, Gorazd Kocijančič, Feri Lainšček, Aleš Čar in Aleš Šteger. Za podporo pri projektu gre posebna zahvala Ministrstvu za kulturo in Javni agenciji za knjigo Republike Slovenije.

Izšla je Mladika št. 2

Druga številka mesečnika Mladika pozdravlja bralce z velikonočno mislijo, ki jo je napisal tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Gospodovo vstajenje je spomin na že prehojeno pot v veri in vabi, da se ljudje odpremo Duhu, ki kaže na nove smeri v življenju. "Res si želim, da bi znali razodeti Gospodovo prisotnost pri lomljenju kruha z vsakim človekom, ki v stiski išče brata. In ne samo kruh človeške solidarnosti, ampak tudi kruh resnice, ki raste iz vere, in kruh bratstva, ki se kaže v poslušanju, razumevanju, sprejemanju, prijateljstvu, ljubezni, " zaključuje svojo misel tržaški škof. V fragmentih poetične in narativne teologije z naslovom Taščice vstajenja zdomski župnik Zvone Štrubelj pripoveduje o nastanku vesolja in o velikem "boomu" Kristusovega vstajenja.

Med literarnimi prispevki dobimo v Mladiki novelo Manke Kremenšek Križman Vračanje, ki je prejela prvo nagrado za prozo na 37. literarnem natečaju revije Mladika, pesmi Vladimirja Kosa in poezijo Brune Marije Pertot Na poti v Emavs.

V desetem nadaljevanju rubrike Moje življenje v Nemčiji se Peter Merku' spominja nekaterih kolegov iz tovarne Siemens, posebno gospoda Senga, Avstrijca, rojenega na Češkem, ki je bil izreden matematik in prepričan antimilitarist. Iz tržaške preteklosti se oglaša tudi Aleksander Furlan s prispevkom Poduk o poštenosti, v katerem pripoveduje o barkovljanskem posebnežu. V rubriki Drobci piše Lida Turk; tokrat nam v članku z naslovom Lipari 2008 pripoveduje o zanimivi zgodovini tega južnoitalijanskega otoka, ki je bil v dvajsetih letih prejšnjega stoletja otok konfinirancev; tu je nekaj časa živel in imel zobozdravniško ambulanto dr. Dorče Sardoč, izpričana pa so tudi druga slovenska in hrvaška imena.

V novi rubriki Tisočbesed se objavlja odlomek iz knjige Pina Rovereda Sporoči mi. Gre za zbirko črtic tržaškega italijanskega avtorja, ki so nedavno izšle v slovenščini v prevodu Magde Jevnikar. Branka Sulčič je avtorica drugega dela prispevka o škofu Eneju Silviju Piccolominiju v naših krajih; tokrat izvemo o njegovem tržaškem obdobju in o posegih v katedrali sv. Justa. Sledi črtica Draga Štoke z naslovom Postal si nono.

Na zadnjih straneh Mladike so Antena, poročilo o delovanju Društva slovenskih izobražencev, ocena knjige Čebelarski in terminološki slovar, ki jo je napisal Ciril Verlkovrh, odgovor Marka Sosiča na javno pismo Majde Colja ter odmevi na izid knjige Slovensko gledališče v Argentini. V mladinski prilogi Rast beremo uvodnik Jerneja Ščeka o neverjetnem razmahu virtualnega komuniciranja, razmišljanje Davida Požarja o sodobni italijanski socialni in politični stvarnosti, anketa o odnosu mladih do spletnega orodja facebooka - pripravila jo je Vida Forčič -, intervju, ki ga je napisala Slavica Radinja, s člani glasbene skupine The Maff ter intervju o spomladanskem oblačenju, ki ga je izdelala Julija Berdon.

Pogovor / Manuel Soban

Glasbena skupina The maff

Večkrat se člani The Maff pojavljajo na najrazličnejših zabavah v zamejstvu in v Sloveniji. V zadnjem času se prijavljajo na najrazličnejša tekmovanja po Sloveniji in postajajo čedalje prepoznavnejši. Simpatičen pevec skupine, Manuel Soban, je v pogovoru podrobneje predstavil skupino.

Kdo so The Maff?

The Maff sestavljajo štirje člani: Manuel Soban, Franko Reja, Luka Klanjšček in Marko Klanjšček.

Skupina The Maff je postala projekt. Najprej smo namreč igrali samo za zabavo, sedaj pa smo se usmerili v polprofesionalne vode z avtorsko glasbo, ki jo širimo na najrazličnejših koncertih po vsej slovenski domovini.

Kdo so The Maff, ko niso na odru?

Vsak ima svojo službo, poleg tega ima vsak svoj konjiček: motor, kolo, odbojka, smučanje, deskanje na snegu, vrtnarstvo ...

Kaj pomeni ime The Maff? Če se ne motim, se je skupina prej imenovala The Maff Show. Kako je prišlo do spremembe imena?

Res smo se najprej imenovali The Maff Show. Ime smo spremenili, ker je bilo predolgo. Kratko ime je namreč veliko bolj razpoznavno. Ime je nastalo iz začetnic imen članov prvotne zasedbe skupine. Ko so se člani zamenjali in smo začeli promovirati tudi avtorsko glasbo, se je spremenilo tudi ime.

Kako je nastala skupina?

Po naključju, skoraj po pomoti. Zbrali smo se, da bi skupaj preživeli nekaj časa. Po prvem neuradnem koncertu pa so začela povpraševanja za koncerte kar padati z neba. V prvih treh letih smo imeli od petdeset do šestdeset koncertov letno. To pa je pripeljalo do prvega razdora skupine, saj so se potem člani zamenjali.

Doslej ste izdali dva demo albuma. Kako bi ju opisal?

Prvi, In viaggio con la mente, iz leta 2004, je bolj najstniški. Pesmi sem namreč pisal, ko sem še obiskoval šolske klopi. Nastal je zato, ker so nas prijatelji prosili, naj ga naredimo. Namenili smo mu manj promocije kot drugemu. Italijanski trg je namreč širši, težje je priti do pravih ljudi.

Preko interneta smo spoznali slovenski glasbeni trg. Tudi tu je sicer glasbena ponudba zelo pestra in prenasičena, a se laže pride do "cilja", čeprav je zelo težko ostati na tej točki. Tako je začel nastajati drugi demo album, ki je precej eksperimentalen. Glasbene zvrsti v njem nihajo od klasičnega rocka do reggaeja in punka.

Nekaj časa smo igrali pod okriljem skupine Big foot mama. Odpirali smo jim koncerte. V določenem trenutku smo se zaradi različnih pogledov na glasbo skregali. Trdili so, da moramo imeti svoj stil in da se moramo osredotočiti na eno samo glasbeno zvrst, mi pa radi igramo najrazličnejše zvrsti. Tako smo se namreč rodili. Igrali smo vse. Avtorska glasba nastaja po istem kalupu kot priredbe in ravno zaradi tega zaobjema najrazličnejše stile.

Drugi demo album, Privacy, iz leta 2008, je bil ljudem že od vsega začetka zelo všeč. Bili smo zelo presenečeni, ko smo nastopili na Dolenjskem, na ŠVIC festivalu, kjer je publika dejansko poznala naše pesmi in jih prepevala. Na zelo pozitivne odzive smo naleteli tudi v ostalih krajih v Sloveniji, v Mariboru, Celju, Sežani, Kopru in na celotnem primorskem ozemlju. Kot zanimivost naj ti povem, da so nam pri nekem mediju pesem Privacy cenzurirali. Zato je dobil album tudi podnaslov: preveč sočen. Tako so nas namreč opredelili.

Album Privacy govori o vsakdanjosti, politiki, zasebnosti, ljubezni in mnogih drugih temah. Na albumu je tudi videospot, ki smo ga sami snemali.

Kdaj ste začeli s sodelovanjem na natečajih? Kje in kdaj ste se doslej najbolje uvrstili? Kaj vam pomenijo nastopi na tekmovanjih?

Vse se je začelo leta 2008 na festivalu ŠVIC. Povabili so nas, čeprav je bil program že pripravljen. Na vse načine so nas hoteli povabiti na koncert. Tam smo ugotovili, da moraš hoditi na take dogodke, če nočeš biti omejen. Ljudje hodijo na take prireditve, da bi te poslušali. Res je, da grejo tja tudi na zabavo, a so pri tem zelo aktivni in sodelujejo s teboj.

Natečaji so medijsko zelo odmevni, kar pripomore k prepoznavnosti skupine. Trenutno redno sodelujemo na natečajih, čeprav je težko zmagati, predvsem če nimaš ljudi za sabo. Prve nagrade nismo nikoli zmagali; večkrat se je zgodilo, da nam je žirija dodelila največ točk. Najbolje smo se doslej uvrstili letos marca na natečaju za mlade neuveljavljene rock skupine Rockiziv v Ljubljani. Tam nam je žirija dodelila največ točk; če bi imeli le eno točko publike več, bi zmagali. Veseli smo, da smo naredili dober vtis na žirijo, saj so jo sestavljali priznani slovenski glasbeniki, kot na primer reper Trkaj in bobnar skupine Šank rock ter lastnik glasbene agencije Aleš Vranjek.

Na natečaje se vpisujemo, da bi se primerjali z drugimi skupinami, da bi spoznali nove glasbenike. Skušamo se vpisovati na natečaje, ki so čim dlje od doma, da bi postali čim bolj prepoznavni.

Kakšno glasbo radi poslušate? Ali glasba, ki jo poslušate, vpliva na vaše avtorske pesmi?

Tekste piševa v glavnem jaz in Franko, zato se največkrat odražata najina okusa. V osnovi je rock, sem pa tja pridejo na dan tudi prvine reggae, ska in punk glasbe. Takšno glasbo namreč poslušamo. Ostali člani poslušajo tudi melodični hard rock. Za različne natečaje pišemo različne pesmi. Niso vse pesmi primerne za vse natečaje, zato se prilagajamo. Slovenska popevka je na primer nekoliko bolj pop. Radi menjujemo slog, zato se ne smete čuditi, če nas boste kdaj zagledali na odru števerjanskega festivala narodno-zabavne glasbe.

S katerim glasbenikom bi najraje sodelovali?

Vsako sodelovanje je dobrodošlo, tako z vokalnega kot z instrumentalnega zornega kota. Doslej smo sodelovali s trobentačem Matejem Špacapanom, pevko Ano Lapajne, ki je zmagala bitko talentov pri Mariu, in s pevko Martino Kocina. Za sodelovanja smo odprti na tristošestdeset stopinj. Menimo se z drugimi še neuveljavljenimi skupinami. V veliko zadovoljstvo nam bi bilo sodelovati z velikani slovenske glasbene scene.

Kateri so vaši naslednji projekti?

Trenutno ustvarjamo novo pesem, ki bo imela tudi svoj videospot, a bo tokrat v angleščini. Pripravljamo tudi videospot prve pesmi iz albuma Privacy, Mr. President, in nadaljujemo s promocijo že omenjenega albuma.

Kje vas lahko poiščemo na internetu?

Naša uradna spletna stran je www. themaffshow. com, lahko pa nas najdete tudi na spletnih straneh www. myspace. com/themaffshow in www. youtube. com/themaffshow.

Lahko nam pišete na naslov info@themaffshow. com.

Hvala za pogovor in veliko sreče na naslednjih tekmovanjih!

Slavica Radinja

Novosti v zbirki Poezija

Pri Cankarjevi založbi sta v zbirki Poezija izšli novi knjigi med slovenskimi bralci priljubljenih pesnikov. Tomaž Šalamun je napisal svojo 38. knjigo pesmi z naslovom Levu sem zribal glavo do pol gobca, potem sem nehal, zbirka Petra Semoliča pa nosi naslov Rimska cesta. Mala šola muharjenja je prozni prvenec Andreja Lupinca.

Tomaž Šalamun je z zbirko Poker (1966) nakazal v slovenski literaturi povsem nove poti poezije in je doslej napisal že 38 samostojnih pesniških zbirk. Izjemno pomembno pa je tudi dejstvo, da je pesnik vsa leta nenehno na poti kot ambasador svoje in slovenske literature. Pesnik je na predstavitvi pojasnil, da naslova zbirke Levu sem zribal glavo do pol gobca, potem sem nehal tudi sam prav dobro ne razume, toda stavek se mu je porajal s tako avtoriteto, da si ga ni upal več dotakniti. Pesniška kondicija pri Šalamunu ne popušča, pesmi "pridejo ven kot magma", zato jih skuša čim manj nadzirati.

Tipična je tudi nova pesniška zbirka Petra Semoliča z naslovom Rimska cesta. Po besedah pisca spremnega besedila Vida Sagadina ni Semolič nikoli izumetničen. Za pesmi ne potrebuje eksotične scenografije, zadostujejo mu stanovanje, bar, sprehodi. Piše le o tem, kar vidi in kar začuti, pri tem se ne poslužuje "modernističnih akrobacij". Čeprav pesmi ne puščajo takega vtisa, so natančno premišljene. Bralec bo prav gotovo presenečen ob prebiranju zadnjih Semoličevih pesmi, saj delujejo ob prvem branju skoraj prozaično in vsakdanje, kar pa je zgrešeno, saj se ljubitelj poezije takoj zave bogastva jezika in notranjega ritma Semoličeve poezije.

Andrej Lupinc, sicer snemalec in direktor fotografije, znan tudi z alternativne scene, ki je v 80. letih delovala v Škuc-Forumu, je v svojem prvencu Mala šola muharjenja (in drugi napotki) zbral 69 žanrsko in tematsko različnih zgodb, a vse vsaj omenijo ribo. Ribičija se pred bralcem pokaže v vsej svoji raznolikosti in z vsemi resnicami in lažmi. Eno od začetnih vodil v knjigi, ki se zdi Lupincu še posebej povedno, gre takole: "Čeprav je ponavadi prijetno, je na koncu vedno kdo utrujen, poškodovan ali pa umre. Pri tem je pomembno, na kateri strani palice se nahaja. Toliko bolje zanj, če drži za ročaj".

Lepote večnega mesta

Zgodbe iz Galerije Borghese (1)

Kardinal Scipione Borghese (1579 – 1633) je bil eden največjih italijanskih mecenov in zbirateljev umetnin. Njegov okus je bil k sreči zelo eklektičen, zato se je veliko oziral okoli sebe in si marsikaj privoščil. Zanimala ga je vsa antična, renesančna in (za njegov čas) sodobna umetnost. Nad srednjeveško produkcijo ni bil pretirano navdušen. Bil je velik ljubitelj Berninijevega kiparstva in njegov zavetnik. Zapustil nam je eno najlepših umetniških zbirk vseh časov. Glavni del razstavljenih umetnin, kipov in slik, v Galeriji Borghese je še danes jedro Scipionovega nabora, čeprav se je zbirka spreminjala skozi stoletja. Nakupi in izgube so prispevali svoje.

Imel je veliko srečo. Njegov oče je zašel v finančne težave, zato je za njegovo vzgojo poskrbel stric, sam kardinal Camillo Borghese. Stric je leta 1605 postal papež z imenom Pavel V. in nečaku zagotovil briljantno kariero, posvojil ga je in mu s tem dovolil uporabljati priimek Borghese, z vsemi družinskimi simboli vred. To pa ni bilo kar tako. Imenoval ga je za kardinala nečaka (cardinal nipote), v tistih časih je bila ta funkcija kar ustaljena praksa. Zaupal mu je upravljanje družinskega bogastva in vatikanskih poslov, kar se je pravzaprav prepletalo. S klasičnimi mehanizmi nepotizma si je pridobil izjemno oblast. Bil je papežev tajnik, vodil je rimsko kurijo. Z nabiranjem davkov je sebi in papežu pridobil ogromno bogastvo. Koliko moči v rokah enega samega človeka! Stric je dobro poznal Scipionove sposobnosti.

Kardinal Scipione si je moral kdaj pa kdaj oddahniti od službenih naporov, zato si je dal urediti park in vilo na takratnem obrobju mesta. Razširil je eno izmed družinskih posestev, hotel je urediti največji park v Rimu. Danes je tretji po velikosti. Sestavljen je zelo raznoliko, deloma v prostorsko in perspektivno dorečenem italijanskem slogu, deloma v svobodnejšem angleškem načinu, z vrsto zgradb, fontan in jezerc. Za ureditev vile (dokončana je bila leta 1633, v 19. stol. so jo povečali) sta poskrbela arhitekta Flaminio Ponzio in Giovanni Vasanzio, na podlagi kardinalovih skic (Scipionova roka je segala na vsa področja). Danes je sedež galerije Borghese.

Kardinal Scipione je znal odlično izkoristiti svoj priimek in bogastvo. Ustvaril si je eno največjih in najimpresivnejših umetniških zbirk v Evropi. V nekaj letih je postal eden najpomembnejših mecenov in zbirateljev iz začetka 17. stoletja.

Izjemna spretnost, povezana s stričevimi uslugami.

Z veliko zagnanostjo je iskal primerke antičnega kiparstva. Še danes jih veliko stoji ob vhodu v galerijo in spremljajo gledalca skozi razstavne prostore. Med njimi pa se dvigajo absolutne kiparske umetnine velikanov baroka in neoklasicizma, Berninija in Canove. Dolgo sem čakala, da sem jih spet videla. Ob pogledu nanje je nemogoče ostati hladni, meni vedno zastane dih! Beli marmor je pod dletom teh mojstrov postal koža z utripajočimi žilami in mišicami. Pred temi kipi bi lahko stala cele ure. Naj se popravim, hodila bi okoli njih. Pogled iz ene točke je premalo. Vsak delček kamnitega telesa pripoveduje zgodbo upodobljencev.

Eden vrhuncev neoklasicizma je portret Paoline Borghese v podobi Venere zmagovalke (1805 – 1808). Antonio Canova je Napoleonovo sestro, resnično osebnost, spremenil v antično boginjo ljubezni. Kip Paoline, ženske iz visoke družbe, ki leži gola, je bil izjemen primer v tistem času. Njena ponosna lepota izžareva vso plemenito umirjenost osebnosti v elitnem položaju. Paolina-Venera ima v rokah jabolko, ki jo označuje za zmagovalko Parisove sodbe. Paris jo je izbral za najlepšo. Premagala je Junono (predstavljala je oblast) in Minervo (umetnost in znanost). Venera je fantu, v zameno za zmago, obljubila ljubezen najlepše ženske tedanjega sveta. Kdo ne bi izkoristil takšne priložnosti? Vse to je na koncu privedlo do trojanske vojne. Ampak to je druga zgodba...

/ Dalje

Katarina Brešan

Kratke

Glede Narodnega doma pri Sv. Ivanu se nekaj malega premika...

Deželno ravnateljstvo za premoženje pripravlja študijo o izvršljivosti s preverjanjem tehnično-urbanističnih predpisov v zvezi s predlogom o namembnosti prostorov nekdanjega Narodnega doma pri Sv. Ivanu v Trstu. Istočasno je Dežela angažirana v postopku, ki naj privede do sprostitve dvorišča, ki ga trenutno še vedno zaseda športno društvo Libertas. Tako beremo, v skrajni sintezi, v dopisu izpod peresa deželne odbornice za premoženje in splošne zadeve Sandre Savino, ki predsedstvu deželne vlade poroča o delu, ki je bilo izvršeno po sprejetju resolucije deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca. Ta je, kot znano, med obravnavo deželnega finančnega zakona decembra lani vložil dokument glede obnovitve Narodnega doma pri Sv. Ivanu, ki ga je Tondova uprava v celoti osvojila.

"Deželno ravnateljstvo za premoženje je končno le vzelo resno v pretres predlog, ki sta ga krovni organizaciji SKGZ in SSO izrekli že pred dvema letoma, a je naposled, tudi zaradi sprememb za krmilom deželne vlade, obtičal v predalu! " je odziv odbornice Savinove komentiral deželni svetnik Gabrovec. "Jasno pa je, da je začetek obnovitvenih del še zelo daleč, saj trenutno v deželni bilanci ni v ta namen niti centa", pojasnjuje Gabrovec, ki bo že v poletnem finančnem manevru vložil predlog za vzpostavitev vsaj začetnega financiranja načrtovanja in obnove poslopja. Zaščitni zakon predvideva, da se Narodni dom pri Sv. Ivanu prenese na Deželo FJK, da bi ga kulturne in znanstvene institucije slovenskega jezika brezplačno uporabljale za svoje dejavnosti. V osmih letih je prišlo le do prenosa lastnine, za kar si je osebno prizadeval odv. Peter Močnik. "Za obnovitvena dela, ki so vredna več milijonov evrov, pa žal zaščitni zakon ni določil finančnih virov. To bo v času splošne finančne krize zelo preprost alibi tudi za sedanjo deželno vlado... ", zaključuje deželni svetnik Igor Gabrovec.

Glasbena matica pri županu

Predsednica Glasbene matice Nataša Paulin in ravnatelj ustanove Bogdan Kralj sta se pred nedavnim sestala s tržaškim županom Robertom Dipiazzo za pogovor o morebitnem inštitucionalnem sodelovanju ob praznovanju stoletnice. Na sedežu Občine sta predstavnika Glasbene matice spregovorila o zgodovini in delovanju slovenske ustanove ter o jubilejnih načrtih. Župan je prepričano priznal vlogo in pomen Glasbene matice in je pokazal odprtost in pripravljenost na sodelovanje. Dipiazza je zelo stvarno, takoj udejanjil dobre namene, saj bodo vse jubilejne pobude nosile odslej pečat pokroviteljstva Občine Trst. Ob tem bo Glasbena matica imela brezplačno na razpolago veliko dvorano gledališča Giuseppe Verdi v Trstu za prirejanje odmevnega dogodka, ki bo na sporedu v pozni jeseni. Ob tej priložnosti bo koncert oblikoval orkester Slovenske Filharmonije s priznanimi solisti in slavnostni večer s prostim vstopom bo poklon celotnemu mestu za skupno praznovanje stote obletnice delovanja šole, ki je sooblikovala in sooblikuje glasbeno podobo tržaške kulturne stvarnosti. Občina Trst bo še dodatno izkazala svojo pozornost do Glasbene matice, ki bo deležna visokega občinskega priznanja na osrednjem koncertu ob stoletnici, ki se bo odvijal jeseni v veliki dvorani Kulturnega doma.

Nova podružnica ZKB v Trstu

Na Nabrežju Gulli št. 4 bo odslej poslovala nova podružnica Zadružne kraške banke. Izpostavo so slavnostno predali namenu v petek, 8. maja, ob prisotnosti predsednika in ravnatelja bančne ustanove, Sergija Stancicha in Aleksandra Podobnika, tržaškega župana Roberta Dipiazze, podpredsednika pokrajinske uprave Walterja Godine in Lorenza Sircha, ki je spregovoril v imenu deželne federacije

Foto Kroma

zadružnih bank BCC. Sergij Stancich je v svojem nagovoru dejal, da želi bančna ustanova še močneje podpirati podjetja in potrebe prebivalstva, še zlasti danes, ko je gospodarstvo v primežu hude gospodarske stiske: slednjo bo mogoče premostiti tudi s spoštovanjem etičnih in človeških vrednot.

Festival Vizije / Med nastopajočimi tudi SDD Jaka Štoka

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti prireja med 15. in 17. majem 2009 Festival mladinskih gledaliških skupin Slovenije, ki nosi ime Vizije. Festival predstavlja vrhunec gledališke sezone mladinskih gledališč, na katerem so na ogled najboljše predstave. Letos bo na festivalu v Novi Gorici uprizorjenih 12 gledaliških predstav iz Slovenije, avstrijske Koroške, s Tržaškega in gostujoča predstava iz Srbije. Predstave je izbirala državna selektorica in igralka Dunja Zupanec. Med nastopajočimi je tudi Slovensko dramsko društvo Jaka Štoka Prosek/Kontovel, ki bo uprizoril komedijo Dese Muck z naslovom Neskončno ljubljeni moški.

SSG / Premiera slovenske novitete Art export

V Kulturnem domu bo v petek, 15. maja, ob 20.30, SSG krstno uprizorilo satirično komedijo Art export, ki jo je avtorica Žanina Mirčevska spisala po motivih komedije Carla Goldonija Impresarij iz Smirne (1759). V režiji Eduarda Milerja predstavo oblikujejo igralci SSG in gosti, Vladimir Jurc, Maja Blagovič, Violeta Tomič, Danijel Malalan, Lara Komar, Primož Forte, Danijel Malalan, Polona Vetrih, Jose, Romeo Grebenšek in Lara Komar.

KNJIŽEVNOST Tržaška univerza

Strahovi preteklosti so ponekod še prisotni

Zgodovina se običajno najraje pripoveduje na podlagi spominov, ki so mestoma skladni, večkrat pa neskladni. Ta problem tržaški Slovenci izredno dobro poznamo, saj je bil in je še danes odnos med nami in večinskim prebivalstvom mesta osnovan na diskriminanti boleče preteklosti, ki je zarezala globok razkol v tukajšnje družbeno tkivo.

V mikrokozmosu 'tržaškega vprašanja' se zrcalijo dinamike, ki se v širšem evropskem kontekstu pojavljajo z drugačnimi nianami, srž problema pa temelji na povsem podobnih iztočnicah: enostranski zorni kot, s katerim se pozamezniki ali njihove skupnosti soočajo s preteklostjo, je na etnično mešanih področjih še danes skoraj vedno razlog za nerazumevanje soseda.

Da bi v to gosto meglo zasijala luč neobremenjenega soočanja, je pred časom nastal v Nemčiji univerzitetni inštitut s sedežem v Leipzigu, ki se ukvarja pretežno z zgodovino in kulturo srednjevzhodne Evrope. Kader inštituta sestavja veliko število raziskovalcev, ki raziskujejo vsestranski kulturni vidik (predvsem literarni in družbeni) držav podonavskega območja.

Inštitut je v sodelovanju s tržaško univerzo priredil v četrtek, 7. maja, zanimiv razgovor, na katerega je povabil tržaškega pisatelja in režiserja Marka Sosiča in mladega nemškega zgodovinarja ter romanopisca Kevina Vennemanna. "Med mnogimi načrti, ki jih naš inštitut snuje, se eden nanaša ravno na tržaško in kraško področje, ki ponuja izredno bogato – žal pa tudi bolečo – zakladnico spominov", nam je povedal raziskovalec inštituta Matteo Colombi, ki je vodja omenjenega projekta. Matteo Colombi je doma iz Bergama, že vrsto let pa deluje v Nemčiji; poleg nemščine gladko govori češčino, slovaščino in tudi slovenščino, tako da ni imel nikakršnega problema, ko je za predavalniško mizo moderiral srečanje v italijanskem, slovenskem in nemškem jeziku. Colombi nam je še povedal, da se inštitut poslužuje interdisciplinarnega načina delovanja, tako da imajo njegovi kolegi na voljo čim širši raziskovalni spekter pri proučevanju npr. slovaškega okolja, kjer prebivata romska in češka manjšina, češke preteklosti z ozirom na obdobje, ko je tam živela nemška narodna skupnost. "Bogata je tudi večetnična dediščina, ki sta nam jo zapustili Poljska in transilvansko področje", je dodal Colombi.

Prof. Miran Košuta predstavlja medkulturno srečanje (foto IG)

Zgodovina se torej da secirati z mnogimi inštrumenti, med katerimi je literatura učinkovito sredstvo, ki ponuja globok vpogled v čustva ljudi. Izbira gostov je bila zato pomenljiva: Marko Sosič v delu Tito, amor mio prikazuje preko doživljanja mladega junaka tržaško-kraško področje 70. let, ki je bilo še vpeto v travme dogodkov druge svetovne vojne. Vennemann pa je v romanu Mara Kogoj analiziral konfliktne odnose med avstrijsko večino in slovensko manjšino na Koroškem. Nemškega avtorja je še zlasti pritegnila intenzivnost vsakodnevnega boja, v katerega obe etnični komponenti vlagata ogromno energij. Iz branja odlomkov Sosičevega in Vennemannovega romana, kateremu je sledila tudi skupina študentov slovenistične fakultete tržaške in koprske univerze, je prišla še zlasti do izraza družbena napetost, ki jo avtorja izražata s povsem drugačnima slogovnima pristopoma. Sosičev jezik sledi hitremu pripovedovanju spominskega traka madega junaka, v čemer se zrcali "moreče vzdušje, ki ga je Trst doživljal pred nekaj desetletji". Vennemannov slog pa se opira na neharmonično obliko, s katero izraža zaprtost junakov (roman se razvija na dinamikah zgolj treh protagonistov) in njihovo nemoč pri premaganju miselnih zaprek: "Koroški problem se še danes kaže v določenih zahtevah in protizahtevah (npr. dvojezične table), ki se zunanjemu opazovalcu lahko zdijo povsem banalne, v tamkajšnjem kontekstu pa dobijo povsem drugačen pomen", je dejal Vennemann.

Knjigi se vsaka s svojega gledišča lotevata vprašanja, kako lahko ideologija zaznamuje človeka in njegov odnos do okolja, v katerem živi. Čeprav ostanki preteklosti še vedno tlijo v podzavesti ljudi, je današnje okolje veliko bolj neobremenjeno kot nekdanji vsakdan naših staršev: če pa je to nekoliko bolj razvidno na Tržaškem, je Koroška še vedno v primežu preteklih strahov.

Igor Gregori

OBČINSKE VOLITVE Lista Skupaj za Repentabor

Marko Pisani: v ospredju sociala in razvoj teritorija

Pred petimi leti so slovenski politični dejavniki (SSk in Leva sredina) v občini Repentabor podpisali tvoren sporazum, ki je obrodil skupno in složno upravljanje okoliške občine: župan je tedaj ponovno postal Aleksij Križman, podžupan pa Marko Pisani, ki je v teh letih svojo vlogo dobro opravljal. Napredna lista in lista Skupaj za Repentabor sta se tudi za tokratne občinske volitve dogovorili za sporazum: kandidatu, ki bo na volitvah zmagal, bo pripadalo mesto župana, drugemu pa funkcija podžupana.

Marko Pisani je svojo listo predstavil v petek, 8. maja, v Kulturnem domu na Colu. Županski kandidat je med drugim izpostavil, da je srednja starost kandidatov in kandidatk za občinski svet nizka, kar nakazuje željo po pomladitvi političnega kadra s sposobnimi osebami, ki imajo pri srcu usodo in razvoj lastne občine. Listo sestavljajo: Angelo Barani, Tamara Komar, Luca Barberis, Martina Skabar, Andrej Berdon, Roberta Skabar por. Kocman, Mitja Briščak, Tamara Skabar por. Čok, Gabriele Calzi, Lorenzo Milic, Andrej Skabar in Maurizio Vidali.

Foto IG

Marko Pisani je svoj volilni program osnoval predvsem na želji, da bi javna dela, ki jih je dosedanja obbčinska uprava začela, uspešno končali: med prizadevanja sodi nedvomno pokrito stopnišče za gledalce na nogometnem igrišču (zavzel se bo tudi za spremembo regulacijskega načrta, ki naj bi po eni strani upošteval zahteve domačinov, po drugi pa skladen razvoj celotne repentabrske občine), fotovoltaične celice na šolskem poslopju, ureditev trga v Repnu in načrt o ločenem zbiranju odpadkov. Poleg rešitve vedno aktualnega problema v zvezi s terminalom na Fernetičih je Pisani poudaril, da bo v vlogi župana čim bolje negoval potrebe starejših občanov, iskal bo čim bolj uspešno sodelovanje z obmejno občino Sežana, še zlasti v zvezi z uporabo sežanske zdravstvene strukture. Nova uprava bo zasledovala politiko sožitja med slovenskimi in italijanskimi občani, obenem bo reševala in spodbujala kmetijstvo ter gojila tvorne dobrososedske odnose.

V palači Gopčević

Razstavljal je Italo-američan George Tatge

Do nedelje, 10. maja, je bila na ogled v palači Gopčević ob Rusem mostu rastava črno-belih fotografij fotografa Georgea Tatgea "Presenze. Paesaggi italiani". Gre za tridelni izbor v glavnem velikih pejsažev, ki odslikavajo lepote italijanskega polotoka od zasneženih planin Južnotirolske in gozdov Lombardije do kamnitih votlin Matere in drugih pokrajin, skozi letne čase, kjer je najprej edini protagonist narava. Potem imamo mešane odtise, kjer so ob vsej moči naravnih danosti vidni sledovi človeške prisotnosti, poljski kolovoz, gozdne jase s sežaganimi hlodi, brazde v sveži, megleni zemlji. Nazadnje pa za nas najmanj prepričljivi in bolj občutni ali grobi posegi civilizacije na teritorij: na primer vodoravna igra prog in plasti trave, gramoza, tračnic, grmičevja, cementnih kock, kalabrijskega morja, neba in električnih žic ali pa zapuščeni kamnolomi in drugi proizvodni objekti, orjaški drevesni očak sredi mestnega cementa.

Italijansko-ameriški avtor (mama Italijanka), rojen v Istanbulu l. 1951, je preživel mladost med Evropo in Bližnjim vzhodom. Po študiju angleške književnosti v ZDA se je v 70. letih preselil v Italijo in po daljši dobi samostojne publicistične in fotografske dejavnosti je deloval dobro petnajstletje pri florentinskem Alinariju. Za sabo ima številne samostojne in skupinske razstave v Italiji in po svetu, leta 1989 tudi v Trstu. Težko je točno opredeliti njegov slogovni pristop. V glavnem gre za zelo svetle, skoraj prosojne svetlobne igre; nekatere zimske pokrajine in posnetki narodnih parkov pa nas spominjajo na Ansela Adamsa.

Odborništvo za kulturo tržaške občine, ki ima glavni sedež prav v prelepi in okusno obnovljeni palači v ulici Rossini 4, prireja in ponuja v zadnjih letih prav v razstavnih prostorih v pritličju te stavbe dragocene priložnosti za seznanitev z znanimi in manj znanimi kulturnimi in umetniškimi izzivi. Po spominu navajamo poklone Mariji Callas, Giorgiu Strehlerju, podjetniku Francescu Parisiju, pred kratkim srečanje z našim Pavletom Merkujem... Skratka, gre za, kot smo rekli, res dragocene priložnosti, ki kažejo na kulturno odprtost in radovednost našega mesta.

Davorin Devetak

DOBRODELNA POBUDA Sejem solidarnosti

Slovenska kultura v središču Trsta

Prostor nekdanje ribarnice v Trstu, ki ga je tržaška občina pred nekaj leti preuredila v veliko razstavišče, je od 6. do 10. maja postal središče dobrodelne pobude Skupaj v Trstu. Glavni organizatorji in pobudniki pravega sejma solidarnosti so bili Študijski center Melanie Klein, dobrodelno društvo Tutela, deželna zbornica kliničnih pedagogov ANPEC, ki so k sodelovanju povabili še petindvajset društev in ustanov. Pobuda je želela preko številnih dejavnosti, srečanj in okroglih miz spodbuditi socialno in kulturno življenje v Trstu. Dvorana čarobnosti (Salone degli incanti) se je tako med štiridnevno pobudo polnila z obiskovalci vseh starosti, predvsem z najmlajšimi, ki so se obenem pobliže soočili tudi s predstavitvijo kulture slovenske manjšine. Prireditelji so namreč povabili Tržaško knjigarno, založbi Mladika in ZTT in dijakinje pedagoškega liceja Slomšek, ki so na najrazličnejše načine predstavili svoje dejavnosti.

Foto IG

Niz predstavitev domačih knjig in avtorjev se je začel v četrtek, 7. maja, s predstavitvijo planinskega vodnika Traversata alpina slovena (Slovenska planinska transverzala, Mladika), ki ga je pripravil tržaški italijanski planinec in naravoslovec Ettore Tomasi. V petek, 8. maja, je Tržaška knjigarna v sodelovanju z založbo Antony predstavila roman Dušana Jelinčiča L'occhio di Buddha (Budovo oko), ki ga je v italijanščino prevedla Darja Betocchi; v soboto, 9. maja, pa je bila na vrsti predstavitev dela L'altra anima di Trieste (Druga duša Trsta), ki ga je uredila prof. Marija Pirjevec. Knjiga, ki jo je izdala založba Mladika, govori o slovenskem Trstu in je zasnovana kot monografija mnogih pričevanj o njegovi zunanji in duhovni podobi skozi stoletja do neposredne sodobnosti. Istega dne je bil na sporedu še literarni klepet z dvema tržaškima pesnikoma, Markom Kravosom in Claudiom Grisancichem, ki je pri ZTT izdal pesniško zbirko Su la strada de casa (Domov grede). Zadnje srečanje z Mladikinimi knjigami je bilo v nedeljo, 10. maja, ko so najprej predstavili roman Eveline Umek La parrucchiera. Una storia triestina, prevod slovenskega dela Frizerka, nato pa so bili otroci deležni prijetnega kotička, ko sta Francesca Simoni in Matej Susič kot avtorica besedila in avtor slik predstavila komplet petih knjižic z naslovom Pustolovščine Krtove družine (Mladika) oziroma Le avventure della famiglia Talpa. "Založba Mladika je želela predstaviti knjige s tako vsebino, ki bi bile privlačne tudi za italijansko publiko in s katerimi bi se naša kultura neposredno predstavila italijanski večini", nam je v imenu založniške hiše povedala Nadia Roncelli. Predsednica Študijskega centra Melanie Klein Francesca Simoni, ki je v sklopu dobrodelne pobude imela tudi vrsto predavanj na temo odraščanja otrok in njihovega odnosa s starši, pa nam je razložila, da se je center na sejmu solidarnosti predstavil z dejavnostmi, ki tvorijo osnovo njihove običajne pedagoške ponudbe. "Še zlasti zanimiva je bila igra o Povodnem možu, pri kateri smo se posluževali lutk in kostumov: na podlagi vzornosti zgodbe smo hoteli poudariti pomen ljubezni, ki povezuje člane družinske celice. Pri srcu nam je, da preko vrednot pedagogike vzgajamo tako otroke kot njihove starše. Družina je dandanes izredno zapostavljena: v družini so starši zaradi službenih obveznosti veliko manj časa kot nekoč, otroci sedijo zato dalj časa pred televizijo oz. pred računalnikom. Center Melanie Klein skuša z nekaterimi pedagoškimi pristopi, ki jih po pomoti jemljejo za zastarele, ponovno vzpostaviti vez med odraščajočimi in starši ter nonoti: skupno družinsko branje pravljic bi na primer gotovo koristilo družinskemu okolju. Lep odziv, ki smo ga na sejmu solidarnosti v tem vidiku imeli tako med otroki kot pri njihovih starših, me je v tem prepričanju še toliko bolj potrdilo".

IG

Obvestila

SKD Barkovlje - ul. Bonafata 6 - prireja v petek, 22. maja, koncert mešanega mladinskega zbora Trst, ki ga vodi Aleksandra Pertot. Začetek ob 20.30. Vljudno vabljeni!

V Barkovljah, v cerkvi sv. Jerneja, bo v nedeljo, 24. maja, prvo sv. obhajilo. Sedem otrok, oblečenih v nošah, bo prvič pristopilo k obhajilni mizi. Mašo bo daroval msgr. Vončina. Pel bo otroški zbor pod vodstvom s. Karmen.

Združenje prostovoljcev Hospice Adria onlus vabi na predavanje Onkološke bolezni: zdravljenje na domu ali v bolnišnici oz. hospicu, ki bo v sredo, 20. maja, ob 17. uri v galeriji Narodnega doma, ul. Filzi 14 v Trstu. Predaval bo onkolog dr. Simon Spazzapan. Vljudno vabljeni!

Društvo Slovencev miljske občine vabi na predstavitev zgoščenke Oj božime, tele dolince... Posvetni in nabožni ljudski motivi iz Nediških dolin in Rezije v priredbi Daniela Zanettovicha in Julijana Strajnarja, ki bo v nedeljo, 17. maja 2009, ob 19. uri, v dvorani Roma, trg Republike v Miljah.

Sklad Mitja Čuk obvešča, da bo letošnje poletno središče Kratkohlačnik 2009 v otroškem vrtcu na Proseku od 6. do 31. julija, od 8. do 17. ure. Informacije in vpisi do 25. maja, na tel. št. 040 212289, v jutranjih urah.

Poletni center Pikapolonica - ŠC Melanie Klein in Slovenska prosveta obveščata, da bo poletni center, namenjen otrokom od 2. do 10. leta, potekal od 6. do 28. avgusta v prostorih otroškega vrtca Ubald Vrabec v Bazovici. Vpisovanje je možno vsako soboto, od 2. maja do 20. junija, med 16. in 18. uro, v ul. Cicerone 8 ali po internetu. Info: tel. št. 328 4559414, www.melanieklein. org.

Darovi

Za cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu: v spomin na Antona Korsiča daruje Erminija Žerjal 20 evrov.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: v spomin na Adrijano Krapež darujeta Magdy in Grazia Baretto 25 evrov.

Za skavtsko kočo v Dragi: v spomin na Justino Sedmak Cibic daruje Marko Tavčar 50 evrov.

Mirno je v Gospodu zaspala naša ljuba mama in nona

JUSTINA SEDMAK vd. CIBIC

Vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti in ste na katerikoli način počastili njen spomin, iskrena hvala.

Hčerka Majda in sin Milko z družinama

Prosek, 8. maja 2009

KŠD ROJANSKI KRPAN Pesniški večer

Ljubezen, luna, morje: triptih duše

"V zalivu je toliko vode, kolikor je ljubezni, in toliko je ljubezni, kolikor je morja".

S temi besedami je pesnik Marko Kravos sklenil svojo priložnostno misel, s katero je uvedel številno občinstvo v pesniški večer, ki ga je v osmici Ferfolja pri Piščancih nad Rojanom priredilo Kulturno športno društvo Rojanski Krpan z namenom, da bi razglasilo zmagovalce natečaja za ljubezensko pesem.

Na prijetnem večeru je bilo na voljo res vsega: ljubezenska beseda, za katero se je v svojem nagovoru toplo opredelil Marko Kravos, se je spajala s polno luno, slednja pa se je ob ubranih zvokih klavirja Jane Zupančič, violine Paola Škabarja in violončela Emanueleja Panizona ter tankočutnosti recitatorja Tomaža Susiča zrcalila v morju; vsi ti elementi so se oplajali ob žlahtni kapljici Ferfoljevih, ki je dajala večeru še večji čar...

Pesniški večer je v imenu društva predstavil Peter Verč in izrazil zadovoljstvo, da se letos društvo ob deseti obletnici delovanja predstavlja z nizom izvirnih pobud. Zamisel za natečaj, namenjen dijakom in 'profesionalnim' pesnikom, se je odbornikom društva porodila februarja letos ob obhajanju Valentinovega praznika, praznika zaljubljencev. "Nestrokovna komisija je bila pri ocenitvi tridesetih prispevkov neenotna; vsak član žirije je pesnitve presojal na podlagi svojega okusa. Razlike v ocenah kandidatov so bile zato minimalne: čeprav bomo nocoj proglasili enega samega zmagovalca za vsako kategorijo, velja podčrtati, da bi si nagrado prislužil marsikateri nominiranec", je dejal Verč, ki je suvereno povezoval posamezne točke večera. Občinstvu so se nato drug za drugim predstavili posamezni nominiranci. O kategoriji za dijaško nagrado je komisija bila mnenja, da je poezija z naslovom Ljubezen dijakinje nižje srednje šole Sv. Cirila in Metoda Tereze Štavar zaradi "ironije, neobičajnosti in odprtosti mnogim interpretacijam" prekašala stvaritve ostalih kandidatov, in sicer Mojce Briščik, Jasmine Gruden, Martina Pečenika in Nika Sossija. Zmagovalka je prejela za nagrado knjižni bon v višini 100 evrov, ki jih bo lahko potrošila v Tržaški knjigarni, ostali nominiranci obeh kategorij pa tudi niso ostali praznih rok, saj je društvo vsakemu izmed njih poklonilo knjižno darilo, ki sta ga prispevali ZSKD in NŠK.

Foto IG

Jana Kolarič pa je bila s poezijo Telefonska ljubezenska pesem najboljša v kategoriji za glavno nagrado. Pesnica iz Ljubljane je svoje delo osnovala na sodobni slogovni podlagi, na kateri se računalniški jezik prepleta s primesmi telefonskega dialoga. Ostali kandidati za glavno nagrado so bili Maja Gal Štromar, Tatjana Križmančič (bila je edina predstavnica iz zamejstva), Sonja Votolen (prejela je drugo nagrado) in Radivoj Pahor (predstavil se je s psevdonimom Ivan Vida), ki je na večeru prejel tudi nagrado občinstva.

IG

GREGORČIČEVA DVORANA SKGZ in Slovenski klub

Dve telesi z eno glavo

Slovensko kulturno - gospodarska zveza se na deželni kongres, ki bo 22. maja v Gorici in naslednjega dne v Trstu, pripravlja tudi z vrsto srečanj, v katere želi vključiti čim širši krog sogovornikov, da bi se opredelila do sprememb in prostora, v katerem živi naša skupnost, v katerih delajo najrazličnejše manjšinske organizacije in seveda sama krovna organizacija.

V to debato je SKGZ privabila tudi predstavnike obmejnih medijev. Na večeru, ki je bil v torek, 5. maja, v Gregorčičevi dvorani, so se odgovorni urednik Novega glasa Jurij Paljk, novinar Primorskega dnevnika Sandor Tence, odgovorni urednik Radia Trst A Marij Čuk, novinarja RTV Slovenija Mirjam Muzenič in Radia Koper Božo Marinac ter odgovorni urednik spletnega portala Slomedia Darko Bradassi ob moderatorki Poljanki Dolhar soočali z organiziranostjo našega narodnega telesa, še zlasti glede dinamik skupnega nastopanja krovnih organizcij, in z deležem, ki ga SKGZ ima v tem vidiku.

Prvi del okrogle mize je bil namenjen vlogi, ki jo obmejni mediji imajo v manjšinskem tkivu, pri čemer je prišla do izraza predvsem prednost, ki jo novi elektronski mediji imajo pri neposrednem in hitrem prenosu informacij (Bradassi); žal pa ostaja razkorak med mlajšo generacijo, ki suvereno razpolaga z novimi spletnimi socialnimi središči, in starejšo, ki ostaja vezana na tradicionalni pretok informacij, pri katerem je časopisje še vedno dragocena baza podatkov, prevelik (Paljk).

Uvodni del srečanja pa je nekaterim sogovornikom služil za takojšnjo poglobitev osrednje teme večera, to je o odnosu med SKGZ in mediji. Temelj krovne organizacije je po mnenju nekaterih (Tence) še vedno reformne narave, čeprav ostajajo te reformatorske težnje večkrat na papirju, ker se ne utegnejo udejanjiti: razlog za to gre iskati tudi v kočljivem položaju, v katerem je italijanska in posledično tudi slovenska zmerna levica, saj je SKGZ ostala brez primernega političnega zaledja, v katerem bi lahko operirala; treba je zato premisliti njen levosredinski položaj tudi v vidiku možnih tvornih soočanj z nekaterimi komponentami desne sredine.

Foto IG

Interes, ki naj ga SKGZ ima v zamejski javnosti, ni toliko odvisen od medijev, ki poročajo o njenem delovanju, temveč od jasne in temeljite predstave, ki jo krovna organizacija ima v prvi vrsti do sebe (Čuk): organizacija civilne družbe mora torej stremeti po sintezi svojih različnih komponent, česar današnja zamejska skupnost še ni sposobna. Manjšina se namreč zna poenotiti le v kriznih trenutkih (Marinac), kar ne pomeni, da mora v notranjih dinamikah odpraviti razlike in vztrajati po enotnem tiru, le navzen naj se glede ključnih vprašanj zedini (Muzenič) in naj nekatere probleme sistemsko rešuje in naj zagovarja interese celotne narodne skupnosti, še zlasti v zvezi z vprašanjem jezika (Paljk): priporočljivo bi bilo, ko bi v skupnem delovnem telesu vodilno vlogo prevzeli mladi, ki ne razmišljajo več po logiki nekdanjih delitev (Bradassi), njihovo prizadevanje pa bi postalo pomemben adut, ki bi zaustavil škodljiv odliv kadra naših mlajših sil (Paljk).

Uvodno in sklepno besedo je na večeru imel predsednik SKGZ Rudi Pavšič, ki je krovno organizacijo označil za etnični sindikat: "SKGZ ni zato vezana na nobeno stranko, odprta je dialogu z vsemi za dobro naše manjšine". Pavšič je v vidiku kongresa zaželel, da bi se nekdanje delitve končale: presoditi bo namreč treba, kdo se z izhodišči SKGZ strinja, in nato skupno graditi prihodnost dan za dnem. "Nimamo druge poti, kakor da nadaljujemo sodelovanje s SSO, vendar za poroko je treba biti v dveh...", je sklenil Pavšič.

IG

Osma številka Galeba

Dih pomladi v risbicah in prispevkih

Da se je razbohotila pomlad in navdihnila mlade sodelavce Galeba, je razvidno že z naslovnice aprilske številke mladinske revije, ki izhaja že 55. leto. Mala Adriana Dobre, prvošolka OŠ Ivan Grbec – Marica G. Stepančič iz Škednja, je na zelenem travniku, kjer rastejo pisane rožice in se podijo metuljčki, prav gotovo narisala sebe, svojega očka in mamico. Narava, in sicer čista, taka, za katere čistočo skrbijo vsi občani Zemlje, je protagonistka pesmice Ekoprošnja in zahvala Zvezdane Majhen, katere pomenljive verze je z ilustracijo podkrepila Mojca Cerjak. Martina Legiša v svojih stihih Tipitapi predstavlja bradatega škrata v "rusi kapi", ki snuje najrazličnejše zgodbice o čarovnikih, princesah, zmajih... in podžiga otroško domišljijo. Pravljično ga je ilustriral Štefan Turk. Bina Štampe Žmavc pa v svoji pesmici Kako rastejo čevlji popelje bralca v čevljarsko delavnico in naniza vse mogoče vrste obuval. Pomlad je "pognala koreninice" tudi v kotičku kuharja Škrobka, ki je na krožnik postavil lepo marjetico iz špargljev in kuhanega jajca. Slastno in zdravo! V Galebovi delavnici Jasna Merku' daje navodila, kako iz vrvice, gumbov, bleščic in najlonskih nogavic pričarati lahkokrile metuljčke, veselje pomladnih dni. Bralci, ki pridno nabirajo točke za bralno značko, se bodo tudi tokrat zaustavili ob nadaljevanki Tatjane Kokalj in ilustraciji Jasne Sepin, ki pripoveduje, kako je šolska miška pomagala iz zadrege šolarju Mateju. Z veseljem pa bodo prebrali tudi Od pet do glave Marka Kravosa, ki v pripovedi s podnaslovom Tonči in Benči na njemu lasten hudomušen način opisuje oči; Pisane platnice iz dogodivščin deklice Tjaše in medvedka Tijana, Žige Gombača v ilustraciji Erike Cunja; Kako je Zizijon povedal punčki Robin zgodbo o Odiseju in bogovih, Štefke Kac Marn, ki jo spremlja barvita ilustracija Katerine Kalc; Dvojčka, v kateri Patricija Peršolja, ob ilustraciji Ane Zavadlav, pripoveduje, katera je najljubša Klarina stvar. Pravljice za Varjo, ki jih piše Slavko Pregl, ilustrira pa Klavdij Palčič, tokrat v privlačni obliki razlagajo pomen besede očitno. Tinko in Tonko Berte Golob pa nadaljujeta razmišljanja ob svojih besednih skovankah. Kot vselej je njuna okrogloličnа obrazka podpisala Vesna Benedetič. Evelina Umek v zgodbi Mama, koliko je ura prikazuje urarja, ki z natančnostjo popravlja zidno uro z zlatim nihalom Žigove prababice. Helena Bizjak pa razpreda zgodbo o dveh oblačkih, ki sta se sprla in ob prerekanju povzročila grom, blisk in seveda dež. Klarisa M. Jovanovič je pod drobnogled namestila ponosnega orla, kralja višin, in naštela kar nekaj prispodob, v katerih je protagonist ta ptica ostrega pogleda. Galebov kviz vabi k rešitvam kakor tudi dopolnjevanki Peljimo se z avtobusom, Anje Kokalj, in V muzeju judovske skupnosti, Vere Poljšak. Ker letos praznujemo 200-letnico rojstva Charlesa Darwina, se ob njegovem življenju in delu zaustavlja Marjeta Zorec. Psihologinja Suzana Pertot strokovno obravnava odnos otroka do filmov. Šolarji OŠ Ivan Grbec - Marica G. Stepančič iz Škednja v risbicah proslavljajo cvetočo pomlad in velikonočno ozračje, tisti iz OŠ Josip Ribičič od Sv. Jakoba so zapisali lepe misli o ljubezni, učenci OŠ Virgil Šček iz Nabrežine so za svoja likovna dela našli navdih pri pravljici Hiša, ki bi rada imela sonce. Otroci iz OŠ Albert Sirk iz Križa pa so Galebu poslali basni.

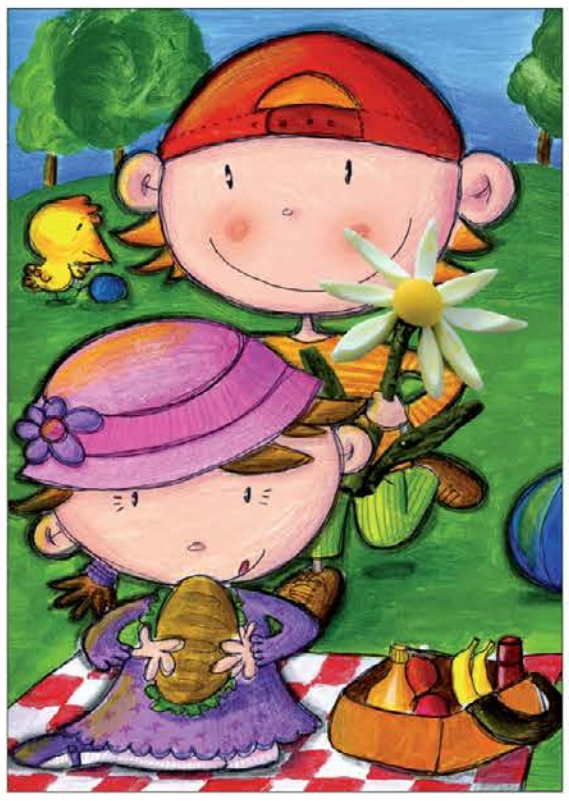

IK

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Dlje od lastnega vrtička

Odložim Delovo Sobotno prilogo. Misli vedno zanimive Erice Johnson Debeljak o Sloveniji in (ne) zmožnosti sprememb se res zanimivo skladajo z občutjem zadnjih dni. Večkrat sem razmišljala o zmožnosti sprememb oz. o tem, kako že sama beseda "spreminjanje" vzbuja pri ljudeh odpor. Življenje seveda spremenimo šele, ko spoznamo, da moramo najprej spremeniti mišljenje, kar je tudi najtežje. Pred kratkim sem prebrala zelo poetično oznako: dejanja so besede v gibanju. Besede pa so izražene misli. Do spremembe prideš lahko edinole, ko spoznaš, da moraš omogočiti rojstvo nove misli v sebi. In, da se v tebi nova – torej kreativna – misel rodi..., to je pa včasih res težavno.

Nedvomno smo si ljudje med sabo tako zelo različni. Sama se še vedno tako zelo naivno zdrznem, ko pridem v stik z monolitskim razmišljanjem. Verjetno, ker sem prepričana, da današnja družba vse bolj potrebuje sposobnosti prepletanja idej, potrebuje podmladka, a kaj ko se slednjega boji. "To in ono je tako že trideset let, zato je prav, da ostane tako še naprej".

Zakaj pa?

Ko sem v teh dneh hodila po tržaških ulicah, sem pozorno opazovala osebe, njihova opravila, poslušala besede v avtobusu in se čutila omejeno v svojem doživljanju določene apatičnosti, ki jo diham. Nič ni seveda narobe v nekem *status quo*-ju, ne more pa biti njegova ohranitev absolutna vrednota. Vsaj zame ne.

Ali imamo v sebi še sposobnost, da se ob nečem zdrznemo? Smo v sebi ohranili nekatere želje? Smo sploh sposobni stremeti po nečem širšem od lastnega vrtička? Nekaj, kar preseže le pomnoženo število družinskih celic, solidnih gospodinjskih strojev in prostornih vozil? Koliko globoko v sebi smo potlačili stremljenje po nečem več od preživljanja vsakdanjega dne in načrtovanja počitnic?

Koliko smo kot osebki sploh dovzetni za delo – vsaj miselno – za določene ideale? Za spremembe, vsaj minimalne? V sebi smo zatrli celo sposobnost aktivnega neodobravanja določenega stanja, opremljenega s sposobnostjo ponujanja rešitev. Včasih se še vedno sprašujem: "Kaj pa ti narediš za to, da je svet vsaj minimalno boljši"? In kot vedno si z zelo tihim glasom odgovorim, da dam besedo vsaj malenkostnim vrzelim in mankom v današnji družbi. Kar seveda absolutno ni veliko.

Lahkotni glasbenogledališki žanr

Mamma mia, koliko musicalov v enem mesecu!

Zmes glasbe in gledališča je v preteklosti oblikovala opero in opereto, ki ju danes imamo skorajda za elitna žanra, do katerih se lahko približajo le redki izbranci, ki poznajo tako libreto kot same arije. Tudi naključni obiskovalec kake predstave pa bo presenečen, da se bo v operi pojavil kak odlomek, ki ga pozna morda iz kakega drugega konteksta – naj si bo to film ali pa čisto enostavna reklama.... - Opera je bila v preteklosti navsezadnje žanr, ki je navduševal množice, marsikatere operne arije pa so prav zaradi tega tako rekoč ponarodele. Ta "fenomen" bi danes lahko primerjali z vse bolj priljubljeno zvrstjo, ki prav tako združuje glasbo in odrsko dogajanje – to je musical.

Ljubitelji tega žanra že vrsto let lahko pridejo na svoj račun tudi v Trstu. Tržaško stalno gledališče Rossetti dosledno in uspešno uvršča v svoj repertoar musicale, ki nastajajo v italijanščini ali pa celo gosti originalne postavitve, to je predsvsem z angleško govorečega področja.

Med musicali, ki so bili doslej večkrat uprizorjeni v Trstu, je presenetljivo Rocky Horror Picture Show; to je musical, ki je bodisi kot gledališko delo, pa tudi kot film dosegel kultni status med oboževalci tega žanra. Postavitev, ki smo jo pred Veliko nočjo lahko gledali v Trstu, je bila z vseh zornih kotov pestra in razkošna. To je bilo mogoče opaziti že v prvih minutah predstave, ko so se na odru pojavile projekcije odlomkov t. i. B-filmov iz 50. let, na podlagi katerih je zgodba tudi nastala. Glasbeni del je bil zaupan skupini pevcev, ki so pred tržaškim občinstvom navdušili tudi berlinsko in dunajsko publiko. Pevska zasedba je bila kratkomalo fenomenalna, prav tako izvrstno delo pa so opravili glasbeniki, ki so v živo spremljali pevce in dogajanje na odru. Podobno kot pri kaki operni predstavi pa so številni obiskovalci prepevali kar z lastnega sedeža pesmi iz tega musicala, ki kljub dejstvu, da ga igrajo in vrtijo že dobrih 30 let, še vedno očara občinstvo in ga popelje na popotovanje skozi čas, v obdobje med petdesetimi in sedemdesetimi leti prejšnjega stoletja.

Tudi v celovškem mestnem gledališču redno uprizarjajo musicale: pred leti so postavili lastni predstavi Rocky Horror ter Jesus Christ Superstar, letos pa uspešno igrajo kultni musical iz 80. let prejšnjega stoletja, Les Miserables, ki je nastal na podlagi znanega literarnega dela Victoria Hugoja. Kljub dejstvu, da je celovški oder sorazmerno majhen, je tudi tokrat musicalu uspelo očarati obiskovalce, ki ob takih priložnostih do zadnjega kotička napolnijo gledališče. V Celovcu so se odločili, da bodo musical Les Miserables odigrali v nemščini, saj je bilo delo že prevedeno za druge postavitve tako v Avstriji kot v Nemčiji. Na nemškem govornem področju je namreč opazno, da je musical postal nezanemarljiv del kulturne ponudbe in da se številne uspešnice iz londonskega West Enda selijo kar kmalu ne le v glavna mesta Nemčije in Avstrije, ampak tudi v druge kraje, ki prav tako uspešno gojijo to glasbeno zvrst.

Največ zanimanja pa je, ne samo v Trstu, vladalo okoli predstave Mamma mia. Predstava, ki je letos praznovala desetletnico uspešnega uprizarjanja, se je v Trstu mudila od 22. aprila do 3. maja. Gre za delo, ki je na oder ponovno popeljalo uspešnice skupine ABBA. Benny Andersson in Björn Ulvaeus, moška dvojica in avtorja tekstov ter glasbe skupine, sta pristala, da postavita svoje pesmi v zapletene ljubezenske zgodbe o mladem dekletu, ki išče svojega očeta pred poroko, in sicer na podlagi dnevniških zapisov matere. Glasba sedemdesetih let skupine Abba pa je kot nalašč napisana za zvočno kuliso tega musicala.

Strastni ljubitelji skupine Abba uživajo tudi ob odkrivanju priredb, ki so nastale posebej za musical, in sicer tudi v samem tekstu popevk je opazno, da sta tu pa tam pristala na odrsko zgodbo. Stvar se je nedvomno obrestovala, saj je trenutno Mamma mia najbolj gledan musical po svetu. Benny Andersson in Björn Ulvaeus sta se pojavila tudi kot stranska lika v fimski postavitvi musicala, v katerem je blestela sijajna Meryl Streep, ki je tudi vokalno zdržala in imenitno odpela vse prej kot enostavne melodije skupine Abba. Na tržaškem odru gledališča Rossetti pa so nastopali vrhunski pevci musicala, in sicer v originalni londonski postavitvi. Devet tovornjakov scenskih rekvizitov in glasbil je prineslo v Trst ozračje londonskega West Enda in sedemdesetih let. Omembe vredna je tudi bogata ponudba artiklov z logotipom musicala: v naslednjih mesecih ne bo težko na tržaških ulicah zaslediti majice, ki bodo marsikaterega spominjale na čudovito glasbeno predstavo!

Peter Rustja

Sv. Jurij in sv. Marko sta jih vnovič povezala

Oživljene vezi med Mirnom in Rupo

Po šestih desetletjih so se letos župljani Mirna in Rupe - Peči s svojimi pevci in duhovniki v soboto, 25. aprila, spet zbrali v Rupi na skupnem praznovanju farnega zavetnika svetega Marka.

V pozdravnem nagovoru je bilo rečeno: "V tem lepem pomladnem dopoldnevu smo se zbrali, da kot nekoč skupaj podoživimo praznovanja farnih zavetnikov in obudimo starodavne vezi, ki so nas družile v časih, ko smo bili še ena župnija. Državna meja nas je po drugi svetovni vojni nasilno ločila, toda v nas so ostale skupne korenine in skupna izročila naših prednikov..."

Že dolgo je v nas tlela želja po ponovnem povezovanju, da oživimo medsebojno prijateljstvo. Ko so dokončno padle meje, so se naše želje pričele uresničevati, zlasti na verskem in kulturnem področju.

Še slovesnejše pa je bilo v nedeljo, 26. aprila, praznovanje farnega zavetnika svetega Jurija v Mirnu ob številni udeležbi vernikov obeh župnij in mogočnem petju združenega zbora obeh župnij.

Pri obeh slovesnostih so somaševali rupenski župnik Viljem Žerjal, mirenski župnik Ciril Cej, g. Zdravko Pogorelc in g. Peter Žakelj, lazarista z Mirenskega Gradu. Prisostvoval je tudi diakon in letošnji novomašnik Mirko Butkovič.

Združenemu pevskemu zboru je dirigiral Andrej Budin ob spremljavi mlade organistke Eve Dolinšek.

Po tradiciji je sledilo še prijateljsko druženje in obujanje spominov ob kozarčku in prigrizkih, tako v Rupi kot v Mirnu.

Letošnje praznovanje svetega Jurija so v župniji Miren obogatili še z dodatnimi prireditvami. Na sam godovni dan farnega zavetnika svetega Jurija, v četrtek, 23. aprila, je bil po maši na čast svetniku v župnijski cerkvi praznični koncert. Orgelski recital je mojstrsko izvedel organist Matej Lazar iz Dekanov pri Kopru.

Že naslednji večer, v petek, 24. aprila, pa je v dvorani Gnidovčevega doma na Mirenskem Gradu zaigral godalni kvintet Avšič iz Vnanjih Goric pri Ljubljani. Sestri in bratje Avšič so s svojimi pomladnimi serenadami naravnost očarali poslušalce.

Praznovanje so s skupnimi močmi omogočili: župniji Miren in Rupa-Peč, KS Miren, KD Stanko Vuk Miren-Orehovlje in PD Rupa-Peč.

C. P.

Še o sporih med Slovenijo in Hrvaško zaradi meje

Slovenija ne odstopa od svojih pravic

V slovenski politiki in javnosti so po večini prepričani, čeprav je uradnih izjav in mnenj o tem malo, da je načrt komisarja EU Ollija Rehna za rešitev spora o meji med Slovenijo in Hrvaško pomanjkljiv, krivičen in torej škodljiv za Slovenijo. Na Hrvaškem hitijo z izjavami, da je predlog komisarja v Bruslju zanje ugoden, da upošteva vse njihove glavne zahteve in zato pomeni zmago hrvaške politike in diplomacije. V Sloveniji pa ugibajo o tem, kako je mogoče, da sta komisar Olli Rehn in z njim očitno tudi evropska komisija tako pristranski in krivični do Slovenije, članice povezave, ki je do Bruslja lojalna, morda celo preveč ubogljiva, tam pa ima tudi svojega komisarja.

Kljub pridržkom bo slovenska vlada komisarju Olliju Rehnu poslala sveženj pripomb, novih predlogov in dopolnil k njegovemu predlogu za rešitev spora o meji. Nevzdržno je namreč, da bi Slovenija po zamislih, vsebovanih v osnutku sporazuma, imela celo manj ozemlja in morja ter pristojnosti ob meji, kot jih je imela v nekdanji Jugoslaviji. Radi bi nam vzeli del Piranskega zaliva in če le mogoče onemogočili stik z odprtim morjem. V tem primeru bi, opozarjajo gospodarstveniki, tudi pristanišče v Kopru postopno usahnilo. O odgovoru komisarju Olliju Rehnu so potekala dolga in zapletena usklajevanja med vlado in parlamentarnimi strankami, ki se jih je ob koncu udeležil tudi predsednik države dr. Danilo Türk. Kakšen bo razplet celotne zadeve, je za zdaj mogoče le ugibati; ali bo Olli Rehn dopolnil svoj načrt ter ga prilagodil predlogom in zahtevam Slovenije ali pa bo opustil posredovanje. V tem primeru bi se nemara EU lotila nove pobude glede razmejitve, ali pa bi spor med Ljubljano in Zagrebom odložili za neko nedoločeno obdobje v prihodnje. Ne glede na morebiten razplet spora pa v politiki obstaja soglasje, da bo Slovenija blokado pristopnih pogajanj Hrvaške za sprejem v evropsko povezavo končala šele tedaj, ko bi sporazum o načrtu za rešitev spora o meji med Slovenijo in Hrvaško potrdila oba parlamenta, v Ljubljani in Zagrebu.

Olli Rehn

Tudi v Sloveniji so se oglasili teoretiki, ki zatrjujejo, da sedanja finančna in gospodarska kriza dokazuje, da so kapitalizmu šteti dnevi. Ob razočaranju zaradi pravil in sistemov, ki urejajo družbo, se namreč pojavljajo tudi dvomi o primernosti kapitalizma kot družbenega sistema. Bolj pa zaskrblja kriza, ki se poglablja. Podatke o krizi, ki se nanašajo tudi na Slovenijo, so v prejšnjih dneh objavili Evropska komisija, Mednarodni denarni sklad in OECD, to je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Predlagajo, naj Slovenija za premagovanje krize zniža plače, pokojnine ter starost za pridobitev pokojnine pri obeh spolih podaljša na 65 let. Ob tem pa se tudi javnofinančno stanje pri nas hitro slabša. Slovenija se prvič doslej utegne znajti v postopku zaradi prekoračitve najvišje določene ravni javnofinančnega primanjkljaja. Kršiteljicam iz evropske skupine držav lahko EU izreče tudi visoke globe. Po napovedih iz Bruslja bo Slovenija prihodnje leto že za več kot dvakrat presegla mejo še dopustnega primanjkljaja. Ta lahko dosega do tri odstotke bruto domačega proizvoda.

V politiki se sicer nadaljujejo običajna trenja in polemike med strankami o najrazličnejših vprašanjih, tudi z udeležbo najbolj znanih osebnosti. Na opozorilo nekdanjega premiera Janeza Janše, da bi morala diplomacija več prispevati pri dogovarjanju s Hrvaško, kar ni bilo mogoče, ker po krivdi predsednika države dr. Danila Türka v ključnih evropskih državah ni imela veleposlanikov, je dr. Danilo Türk odvrnil, "da je to prazno fantaziranje". Janez Janša ga je zavrnil, "da ni prazno fantaziranje, če v najvažnejših državah nimamo veleposlanikov".

Začela se je kampanja za evropske volitve 7. junija, na katerih se bo iz Slovenije predstavilo dvanajst list oz. sedem parlamentarnih in štiri zunajparlamentarne stranke. Po raziskavi fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici bosta na volitvah domnevno najbolj uspešni Socialdemokratska stranka Boruta Pahorja in Slovenska demokratska stranka Janeza Janše. V vsaki naj bi bili izvoljeni trije evropski poslanci.

Skupina članov programskega sveta javne RTV Slovenija je sprejela posebno izjavo zoper politične pritiske aktualne oblasti, ki poskuša zamenjati sedanje vodstvo zavoda. Zlasti si za to prizadeva Majda Širca, ministrica za kulturo. V dokumentu javno pozivajo predsednika vlade Boruta Pahorja, naj se dosledno drži svojih predvolilnih obljub in načel in ustavi neutemeljene napade na sedanje vodstvo RTV Slovenije. Če se to ne bo zgodilo, podpisani napovedujejo nadaljnje akcije, vse do internacionalizacije problema.

Marijan Drobež

Znane osebnosti proti poimenovanju ceste v Ljubljani po Titu

Tajnik Mlade Slovenije bo proti spornemu odloku sprožil ustavni spor

V Sloveniji se posamezne javne osebnosti opredeljujejo do primernosti odloka mestnega sveta v Ljubljani, da se ena izmed cest, ki jih gradijo, imenuje po nekdanjem jugoslovanskem predsedniku Josipu Brozu-Titu. Jernej Vrtovec, tajnik Mlade Slovenije, gibanja v stranki Nova Slovenija, krščanski in ljudski stranki, je napovedal, "da si bodo v nedogled prizadevali, da v Ljubljani ne bo Titove ceste in da bodo o takšnem odloku sprožili ustavni spor, ker odkrito širi nestrpnost, Slovenijo razdvaja in ponižuje vse tiste, ki so zaradi Tita trpeli ali izgubili svoje najdražje". O tem je obvestil tudi predsednika evropskega parlamenta Hansa Gerta Pötteringa, saj bi bila Titova cesta v neskladju z resolucijo o evropski zavesti in totalitarizmu. Pisatelja Petra pa bodo ovadili sodišču zaradi izjave v tedniku Reporter, da so bili po vojni pobiti "fašisti vseh narodnosti in barv, ki so štiri leta morili in požigali Slovenijo".

Navajamo nekaj izjav znanih in vplivnih Slovencev o poimenovanju štajerske vpadnice v slovensko prestolnico, po Titu. Pisatelj Drago Jančar, akademik ter prejemnik več nagrad za književnost doma in v tujini, je o poimenovanju dejal: "V času Hude Jame in omenjene evropske resolucije je to dejanje tako zlobno, tako neumno in tako arogantno, prihajajoče iz tolikšnih globočin provincialnega duha in uma, da jih moje razumevanje sveta, v katerem živim, ne doseže več". Filozof dr. Ivo Urbančič pravi, "da je Titova cesta blaznost, pomeni vračanje v stare čase, v socializem, ne vem, kam to pelje. Predlog ni samo žaljiv do vseh, ki so trpeli krivice v prejšnjem sistemu, ampak zaničljiv do njih. To je globoko zaničevanje, ki izhaja iz sistema, ki je bil pred našo osamosvojitvijo". Nekdanji minister za pravosodje dr. Lovro Šturm opozarja, "da pobuda o Titovi cesti ni koristna, ker razdvaja ljudi in jih odvrača od pomembnejših vprašanj, kot je npr. gospodarska kriza". Dr. Tone Jerovšek pa je dejal: "Mestni svetniki v Ljubljani so pokazali, da ne poznajo standardov osnovne kulture in da jim ni mar za ljudi, ki jim je Tito pobil svojce. To je dejanje, ki vzbuja grozo. V današnjem času bi bil Tito med obtoženimi na haaškem sodišču, zavračajo ga celo v njegovi rodni Hrvaški. Pričakoval sem, da se bo stanje v Sloveniji postopoma umirjalo, a postaja vse bolj hudo". Dr. Gregor Virant, predsednik Zbora za republiko opozarja, "da se za demokratično državo ne spodobi, da ulice imenuje po diktatorjih. Zato je vprašanje, kakšno je sporočilo, če neka država počasti Tita, diktatorja".

Zoran Janković

Presenečajo ga tudi javnomnenjske ankete, po katerih večina Ljubljančanov poimenovanje ceste po Titu podpira. Očitno je pri tem mitologija močnejša od razumske presoje.

Ljubljanski župan Zoran Janković, ki zelo rad nastopa v javnosti ter se prikazuje kot eden vodilnih politikov v Sloveniji, na vprašanje časnikarjev o Titovi cesti ne odgovarja. Za to je najbrž pooblastil pisatelja Petra Božiča, ki je predsednik komisije za poimenovanje ulic in naselij na območju Ljubljane.

Vladne stranke so predlog že zavrnile

Janez Janša se zavzema za ustavne spremembe

Predsednik SDS in nekdanji premier Janez Janša je presenetil slovensko javnost in politiko. Na kongresu stranke, 9. maja, je namreč predlagal deset sprememb ustave, s čimer bi oblikovali tako imenovano drugo slovensko republiko. Predlog ustavnih sprememb bo pripravila posebna skupina strokovnjakov, uresničili pa bi jih tedaj, ko bi ta pobuda imela dovolj podpore v parlamentu. SDS se tako zavzema, da bi v Sloveniji uvedli obvezno srednjo šolo, razmere v sodstvu pa bi izboljšali tudi s tem, da slovenski sodniki ne bi imeli več trajnega mandata, torej zagotovljene zaposlitve. Ob tem je Janez Janša opozoril, da slovenska sodišča doslej niso obravnavala še nobenega primera prilaščanja nekdanjega družbenega oz. državnega premoženja, kar je omogočilo tudi pojav t. i. tajkunov.

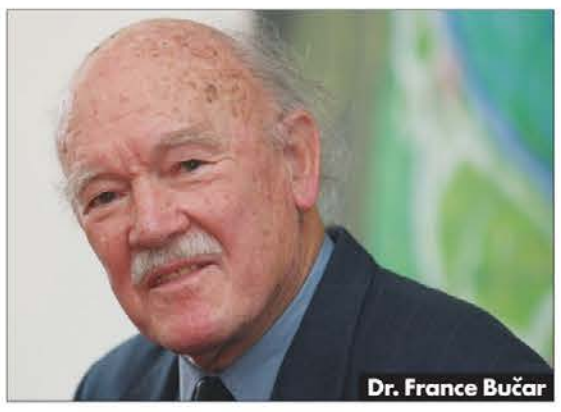
Dr. France Bučar

Po mnenju predsednika največje opozicijske stranke "obstaja vse večja verjetnost, da na nov parlament ne bo treba čakati prihodnja štiri leta". Stranke vladne koalicije so zamisel o oblikovanju druge slovenske republike zavrnile, očitno pa jo podpira dr. France Bučar, starosta slovenske politike in države, ki v javnosti pogosto razlaga potrebo po preobrazbi države, da bi ta resnično postala demokratična, pravna in socialna. Svoje zamisli o preoblikovanju Slovenije v boljšo in pravičnejšo državo je ponovno obrazložil v daljšem intervjuju, ki je bil v soboto, 9. maja, objavljen v mariborskem časniku Večer.

M.

Kratke

V SNG Nova Gorica četrta premiera letošnje abonmajske sezone

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica bo v četrtek, 14. maja 2009, četrta premiera gledališke sezone Odjuga, uprizoritev Čudeža v Šarganu, poetične komedije o sanjah, čudežih in koristnosti trpljenja, Ljubomira Simovića. Eden najpomembnejših sodobnih srbskih književnikov in član Srbske akademije znanosti in umetnosti Ljubomir Simović (rojen leta 1935 v Užicu) črpa material za svoja dela v vsakodnevnem, predmestnem svetu in razvija poetiko navadnega, a to navadno, stvarno vedno vsebuje tudi čudežno, fantastično, mitsko. Tako pesnik ustvari kompleksno, polno, večplastno podobo sveta, sveta, ki ohranja poezijo in zagonetnost ter razkriva arhetipsko. Delo bo v SNG Nova Gorica zaživelo v novem prevodu Mojce Kranjc in Daniela B. Markovića. Predstavo režira Primož Bebler, z njim med drugimi sodelujejo dramaturginja Tea Rogelj, lektor Srečko Fišer, scenograf Pietro Lantieri, kostumografka Jelena Proković, avtor filmskega materiala Jožko Markič in oblikovalec luči Samo Oblokar. V predstavi bodo nastopili Teja Glažar, Helena Peršuh (Zvezdana Mlakar), Ana Facchini, Gorazd Jakomini, Blaž Valič, Iztok Mlakar, Radoš Bolčina, Stane Leban, Marjuta Slamič, Milan Vodopivec, Dušanka Ristič, Ivo Barišič in Primož Pirnat.

V Goriški knjižnici Franceta Bevka ob obletnicah pomembnih osebnosti

V Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici so kot del vzporedne kulturne dejavnosti in prireditev pripravili razstavo dokumentov in nekaterih del znanih osebnosti iz sveta književnosti in kulture. Letos namreč potekajo pomembne literarne in druge obletnice. Tako mineva 620 let od smrti znamenitega perzijskega pesnika Hafisa, 420 let od smrti slovenskega pisatelja in teologa Jurija Dalmatina, nadalje 190 let od smrti Valentina Vodnika, slovenskega pesnika, slovničarja in učitelja, in 160 let od smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Spominjali se bomo nadalje slovenskega pisatelja in pesnika Simona Jenka ob 140-letnici njegove smrti, pesnika Josipa Murna ob 130-letnici njegovega rojstva ter Alme Karlin, slovenske popotnice in pisateljice ob 120-letnici njenega rojstva. Proslavljali bomo tudi 70-letnico rojstva Svetlane Makarovič, slovenske pesnice, pisateljice, ilustratorke in pevke, ter se spominjali Otona Župančiča, našega pesnika, dramatika in prevajalca ob 60-letnici njegove smrti. Prav tako bo letos minilo 40 let od smrti pesnika in pisatelja Toneta Seliškarja. Razstavo v Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici z naslovom Od Hafisa do Asterixa ter s podnaslovom Okrogle literarne obletnice v letu 2009 sta pripravili bibliotekarki Breda Seljak in Franka Koren.

Generalmajor Alojz Šteiner novi načelnik Generalštaba slovenske vojske

Ministrica za obrambo Slovenije dr. Ljubica Jelušič je v začetku tega meseca izvedla spremembo na čelu Generlštaba slovenske vojske. Albina Gutmana je namreč razrešila, na čelo Generalštaba pa imenovala generalmajorja Alojza Šteinerja. 52-letni poklicni častnik je sodeloval v vojni za osamosvojitev Slovenije, se potem neprekinjeno izobraževal in zdaj piše doktorsko disertacijo z naslovom Transformacija oboroženih sil po koncu hladne vojne – primer slovenske vojske. Poklicno znanje je izpolnjeval tudi na vojaški univerzi Industrial college of the armed forces v Washingtonu, v ZDA. V slovenski vojski napovedujejo bližnji začetek soočanja z zahtevnimi, vojaško profesionalnimi in neprijetnimi nalogami, zlasti zaradi omejenih sredstev za resor obrambe in vojske. Novi načelnik Generalštaba, 52-letni Alojz Šteiner, doma iz Gornje Radgone, naj bi bil v sedanjih razmerah najbolj primeren za omenjeni položaj. Zatrjujejo, "da v izboljšanje slovenske vojske res iskreno verjame".

Nova knjiga o Škofjeloškem pasijonu

Celjska Mohorjeva družba in Slovenska akademija znanosti in umetnosti sta izdali novo knjigo o Škofjeloškem pasijonu, najstarejšem ohranjenem dramskem besedilu v Sloveniji. Objavljena so besedila znanstvenokritične narave, s priloženimi dvema študijama, fotografijami in prevodi povzetkov. Delo je izšlo tudi v sodelovanju s Fundacijo Bruno Breschi in občino Škofja Loka. Kot znano, je dramo Škofjeloški pasijon pred skoraj tremi stoletji napisal pater Romuald, to je Lovrenc Marušič iz Štandreža. Letos so njegovo delo z velikim uspehom večkrat uprizorili v Škofji Loki.

Kmetija s ponudbo izdelkov iz zelišč

Turistično-informativni center v Ajdovščini je v enem od svojih prospektov predstavil tudi zeliščarsko kmetijo "Pri Žipani" na Predmeji. Na tej kmetiji kot delu svoje turistične ponudbe ponujajo različne izdelke iz zelišč, kot so čaji, sušene dišavnice, mazila, olja, zeliščna žganja. Imajo lepo urejen piknik prostor, organizirajo tudi pogostitve in družabnosti za večje skupine obiskovalcev, po predhodni najavi. Gospodinja vam bo spekla odličen domač kruh, ponudila vam bo domač kravji sir in druge dobrote s kmetije. Če boste želeli, pa vas bo odpeljala tudi na ogled Predmeje in drugih naselij na območju t. i. Gore, ki se razprostira visoko nad Ajdovščino.

Prvi kongres skupine Prihodnost, mladinske sekcije SSk

Mladi zadovoljni s prvimi uspehi in željni dela

V nedeljo, 10. maja, je v KC Lojze Bratuž potekal prvi kongres skupine Prihodnost, mladinske sekcije SSk Gorica. Program se je začel ob 14.30 s športnim turnirjem, ki sta ga odigrali ekipi "mladih" in "starih". Pri nogometu so zmagali mladi s točkovanjem 9:8, v odbojki pa so jih premagali stari s tremi seti proti nič. Ob 18.30 je bil na vrsti osrednji del. Prejeli smo pozdrave in čestitke vodilnih članov stranke ter vrstnikov iz Tržaške; posegla sta tudi novoizvoljeni deželni tajnik mladih SSk Tomaž Špacapan in predsednik Aljoša Jarc. Pri izvolitvi novega odbora je bila za predsednico skupine Prihodnost izbrana Noemi Cristiani, za tajnika pa Simon Koren, ki je podal poročilo o izvršenem delu in smernice za prihodnost: "Prvič smo se javno zbrali na programski seji 5. novembra 2008, na kateri smo poiskali skupne cilje in vrednote, ki bodo zaznamovale našo skupino. Tisti večer nas je pri mizi sedelo 5 koordinatorjev skupine. V teh mesecih smo zbrali ljudi, ki jih danes predstavljamo za nov odbor. Našo skupino smo v teh mesecih osnovali, organizirali prva predavanja, večerje in aperitive. Ta srečanja so nam pokazala, da je v mladih zamejcih želja po nečem novem, po skupini, ki bi delovala 360 stopinj na teritoriju in poslušala vse zorne kote ter ideje. Ta skupina mora gledati v PRIHODNOST, od tod tudi ime. Iskati mora v zgodovini našega zamejca to, kar nas združuje, od tod tudi naše glavno poslanstvo, ki je poenotenje mladih v zamejstvu. Prvi rezultati skupine so bili več kot zadovoljivi. V nekaj mesecih smo zbrali 13 odbornikov, ki bodo takoj določali, reklamizirali skupino in prispevali pri organizaciji predavanj in javnih srečanj. V zadnjih mesecih smo organizirali današnje srečanje z namenom, da pokažemo dobro voljo in organizacijsko spretnost. Zahvaliti se moram vsem, ki so prispevali k temu delu, odlična organizacija je sad fantastičnih ljudi. Poleg tega smo tudi želeli pustiti prvo javno sled o svojem delovanju, zato smo realizirali dokumentarni film z naslovom Manjšina danes, v katerem smo intervjuvali znane predstavnike slovenske manjšine v Italiji. Od ponedeljka, 11. maja, dalje bo ta novonastala skupina delovala na teritoriju s cilji in vrednotami, ki jo zaznamujejo, z namenom, da bi zgradila boljšo PRIHODNOST, za vse nas". Sledilo je predvajanje polurnega dokumentarnega filma Manjšina danes, v katerem je skupina želela zaobjeti vse zamejske Slovence v Italiji in ovrednotiti njihovo skupno točko: čut pripadnosti slovenskemu narodu. Snemalci so prevozili stotine kilometrov, od najsevernejših do najjužnejših krajev, kjer še živi slovenska beseda, da bi intervjuvali pomembne osebnosti, ki tam živijo. O življenju manjšine so nam govorili predsednik društva Planika Rudi Bartaloth, predsednica društva Rozajanski dum Luigia Negro, urednik Doma Giorgio Banchig, kulturni delavec Damjan Paulin ter novinar Ivo Jevnikar. Ob koncu filma smo odborniki s plaketo nagradili najboljšega igralca – Tomaža Špacapana; večer so z ubranim petjem in slovensko himno popestrila dekleta iz skupine Bodeča neža. Srečanje se je končalo ob večerji in prijetnem kramljanju.

JK

Pereča šolska vprašanja (1)

Dekret Gelmini

V zadnjih mesecih smo bili priča razgibanim političnim in družbenim razpravam na račun javnega šolstva. Upal bi si trditi, da je ministrica Gelmini - pod vplivom Tremontijevega finančnega zakona - pognala diskusijo, sprožila val, ki je prizadel uporabnike javnega šolstva, od vrtcev preko osnovnih šol in šol druge stopnje vse do univerze. Mimo vsega, ob čemer se lahko zabavamo (npr. ob tiskovnih konferencah ali sporočilih na kanalu ministrice na YouTube) ali razburjamo, je diskusija o šolstvu dosegla italijansko javnost, ko je bila diskusija drugod, na primer v Nemčiji, že v polnem teku.

Vtis imam, da javno šolstvo ni pod udarom samo v Italiji, ampak tudi drugod po svetu, vsaj v Evropi. Običajno primerjam stanje v Italiji z razmerami v Nemčiji, ker je pač svet, ki ga še najbolje poznam. Danes se v Nemčiji borijo proti enemu samemu učitelju, ki je bil tam uveden že pred leti in katerega razbremenjuje učitelj, ki prevzema predmete, kot so telesna ali likovna vzgoja, tuji jeziki in verska vzgoja. Borijo se za manj številčne razrede, zato da bi bilo laže vzdrževati red ali disciplino, kar tudi izboljša kakovost pouka, kličejo po boljši izobrazbi in izpopolnjevanju učiteljev in profesorjev. Borijo se za boljšo šolo, kar je prišlo prav v zadnjih mesecih bolj do izraza.

In drugod po Evropi?

Zanimiva je bila oddaja na 3. mreži RAI Presadiretta o italijanskem šolstvu (8. febr. 2009). Primerjava s Švedsko je bila skoraj uničujoča za italijansko javno šolstvo. Treba je podčrtati, da je za krepitev konkurenčnosti države in njen bodoči razvoj nova (desnosredinska) švedska vlada namenila izreden investicijski paket prav javnemu šolstvu in univerzi, ker se zaveda, da je dobra izobrazba najboljša podlaga za uspeh.

Po Evropi priznavajo Italiji izstopajočo kakovost osnovne šole, za kar smo lahko hvaležni vztrajnemu trudu in požrtvovalnosti ravnateljev, učiteljic in učiteljev, vendar je ministrstvo za šolstvo objavilo podatke o tem, kako je drugod z edinim (ali referenčnim) učiteljem. Navedena je cela vrsta držav, v katerih danes res poučuje en sam učitelj - vendar so to države, katerim nihče ne priznava izstopajoče kakovosti osnovne šole. In nad to šolo se spravi ministrica po naročilu finančnega ministra in predsednika vlade. Prvi poseg so ukrepi iz odloka 137/2008, ki je bil potrjen kot zakon 169/2008.

Odpira se vprašanje, kako se bo vlada odzvala na prihodnje težave v šolstvu, če si predstavljamo prihodnost šole v izredno slabi luči, kot to napovedujejo nekateri glasovi. V njej bo prevladoval kaos in ne bo več možno govoriti o kaki kakovosti. Bodo takrat morda rekli, da je javno šolstvo zanič, da je zasebno šolstvo boljše in da je torej bolje finančno podpreti zasebno šolstvo - ki pa seveda ne bo dostopno za vse?

Danosti in potrebe

Seznam neustreznosti in dotrajanosti šolskih poslopij je zelo dolg, tudi v tržaški pokrajini. Ne moremo pa se omejiti le na upravo šol ali na šolske stavbe, čeprav je tudi to izredno važno. Če upoštevamo šolsko avtonomijo, bi moral biti nekdo pristojen, da sledi načrtovanju izobraževanja in izpopolnjevanja, kot tudi, zakaj ne, kontroli in ocenjevanju uspešnosti z didaktičnega vidika. Tega vendar ne smemo razumeti kot pritisk na učno ali upravno osebje, ampak mora biti v spodbudo za stalno izboljševanje.

Trenutno, ali vsaj dokler ne bomo imeli izobrazbi bolj naklonjene vlade, moramo s tem zakonom živeti in premišljeno ravnati z javno šolo. Kot pripadnik slovenske narodne skupnosti me v prvi vrsti seveda skrbi šola s slovenskim učnim jezikom, kot državljan sem pa v skrbeh za celotno šolstvo, ki bistveno in široko vpliva na naše otroke in bodoče odrasle, ki bodo morali prevzeti odgovornosti, prevzeti vajeti. Med odgovornosti spadajo seveda pošteno delo, kulturno in družbenopolitično udejstvovanje. Vse to bo veliko težje brez primerne izobrazbe in bo nedvomno negativno vplivalo na splošni razvoj družbe.

Za nas kot manjšino je dobra priprava naših prihodnjih rodov preko šolske vzgoje in izobrazbe izredne in temeljne važnosti, kot je tudi izredne in temeljne važnosti njihova priprava na udejstvovanje na družbenem področju, saj terja prizadevanje in sodelovanje vseh dejavnikov, torej družine, učnega osebja, ravnateljev, subjektov krajevnih uprav, politikov... skratka, naše celotne skupnosti in vseh ljudi dobre volje!

/ dalje

Igor P. Merku'
predsednik trž. komisije SSk za šolstvo in kulturo

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. maja, ob 14. uri.

SOL V KAVI

Gorica 2067

V Gorici dežuje, drugače je pa mesto izredno prijetno. Sedaj, ko jih imam že krepko čez devetdeset, ugotavljam, da sedanje podobe mesta sploh ne morem primerjati z obupnim stanjem, v katerem je bilo, ko sem bil veliko mlajši. Kako zdravje, sprašujete? Hvala, odlično!

Meja je bila nesmiselna od nekdaj, zato je najprej bila uradno ukinjena, nato pa je postopoma tudi de facto izginila. Na kraju nekdanjih Gorice in Nove Gorice imamo enotno mesto, ki je v energetski revoluciji dobesedno vzcvetelo. Avtomobili, kolikor jih je še, imajo dostop do obrobja mesta, saj jih pametni ljudje uporabljajo le za daljša potovanja, čeprav moram reči, da so vlaki v ta namen veliko bolj učinkoviti. Po mestu vozijo majhni električni trolejbusi, presledek med enim in drugim pa je čez dan pet do deset minut. Mestni prevoz je brezplačen, saj imamo elektrike toliko, da jo izvažamo. Veliko je pridelamo na območju nekdanjega kamionskega terminala. Okolje je tam bilo že degradirano, sedaj pa se nad tem območjem vrtijo vetrnice, ki proizvajajo nekaj megavatov elektrike. Pod vetrnicami je energetski konzorcij mesta posadil velik, divji park, da prispeva k biotski raznovrstnosti in tako izboljša stanje na bližnjih poljih. Park je priljubljena mestna izletniška točka, odlična za tek, kolesarjenje, piknike, saj so visoka drevesa protihrupna zaščita pred brnenjem vetrne elektrarne.

Sicer je celo mesto veliko bolj zeleno. Število prebivalcev se je v Gorici nekoliko zmanjšalo, tako kot po vsem svetu, s tem pa se je zmanjšala tudi potreba po novih stanovanjih. Najbolj neučinkovito zgrajene stavbe v mestu so začele hitro propadati: večinoma vse, kar se je zgradilo med drugo svetovno vojno in ob koncu tisočletja; tako imenovana moderna arhitektura iz nenaravnih, nekakovostnih materialov. Nove stavbe so iz kombinacije kamna, lesa, konoplje, slame, gline, volne v skladu s sedanjo modo pametnih materialov in naprednega oblikovanja. V mestu je veliko več zelenja, parkov ter dva večja in število manjših kalov. Na Solkanski ravnini je mestno kopališče: umetno jezerce površine kakih 2.000 metrov, ki je samostojen ekosistem in čudovit naravni bazen, kakršne so že pred šestdesetimi leti imeli v Nemčiji, Avstriji, Franciji in drugod.

Po veliki gospodarski krizi, ki jo je povzročila draga nafta, je Gorica dobesedno vzcvetela. Številnim multinacionalkam in trgovskim mrežam je uspelo izriniti male trgovine predvsem zato, ker so zaradi poceni prevoza lahko prodajale iste artikle po veliko nižjih cenah. Danes pa bi bil prevoz tega, kar lahko pridelamo sami, izjemno drag in torej preprosto nepotreben. Po vsej Gorici mrgoli majhnih trgovin z lokalnimi, ekološko pridelanimi jestvinami, večina oblačil v majhnih trgovinah je prav tako lokalne proizvodnje in je njihova kakovost zelo visoka. Pred mnogimi leti smo vsi nosili poceni kitajske obleke slabe kakovosti, danes se oblačimo kot kralji.

Na splošno lahko rečem, da pri devetdesetih nisem eden izmed redkih, ki se lahko pohvali z dobrim zdravjem. Po globoki krizi farmacevtske industrije, ki je številna zdravila izdelovala iz naftnih derivatov, so ljudje bili prisiljeni odkrivati alternativne načine zdravljenja. Med ostalim so odkrili tudi, da je večina zdravil predvsem zatirala simptome in sploh ni zdravila, torej so ti izdelki bili popolnoma nepotrebni. Zdrava hrana, boljši zrak, čistejša voda in več gibanja pa je tudi prispevalo k temu, da je veliko civilizacijskih bolezni, kakor smo jim pravili, preprosto izginilo.

Peter Szabo

Kraj, kjer se je čas ustavil

Sv. Lovrenc na Banjščici

Spomladi in poleti, ko je vreme lepo, se kaj radi zapeljemo kam dlje na izlet, v našo okolico in njene skrite lepote pa radi pozabljamo. Banjška planota je kraj, kjer se je čas ustavil in kjer se vse kaže nekako drugače, tudi nedelje in prazrnični izleti. Visoka kraška planota, ki jo na severu omejuje globoka in divja dolina Idrijce, na zahodu bistra hči planinn, naša smaragdna Soča, na vzhodu pa dolina reke, ki je ni več in o kateri govorijo samo pripovedi, je privlačna ob vsakem letnem času, najbolj pa seveda spomladi. Tam, kjer leži dandanes Grgar, že od daleč razpoznaven zaradi ravnice s skrbno obdelanimi njivami, je bilo nekdaj veliko jezero, ki je odtekalo kdo ve kam. Pripovedujejo, da so bili to za domačine bogati časi, zemlja je bila rodovitna, pridelka na pretek, vode pa tudi. Jezero je nekoč poniknilo, legenda pravi, da so domačini dolgo in zaman molili, da bi se kotlina spet napolnila z vodo. A grgarska ravan je ostala suha, brez tekoče vode, zemlja pa tipično kraška in skopa. Pa vendar je ta planota, z majhnimi zaselki in osamljenimi kmetijami, polna lepot in naravnih znamenitosti. V enem dnevu si je nemogoče ogledati vse; ker je veliko kolovozov in cest še brez kažipotov in markacij, pa je najlepše, če se po planoti odpravimo na slepo ali z zemljevidom v rokah.

Mi smo se sončne pomladne nedelje zapeljali do Grgarja. Ker je že zdavnaj odzvonilo poldne, pa smo se odločili za krajši, a nepozaben izlet na Sv. Lovrenc nad Batami.

Ko bi prijazni, gostoljubni domačini ne postavili lesenega kažipota in markacij tik pred začetkom vasi, bi za tole lepo, skoraj 800 metrov visoko (799m za pikolovce), razgledno vzpetino ne vedel pravzaprav nihče. Kljub temu da opisa poti ni najti v gorskih priročnikih, niti na spletu, pa je steza, ki nas v pičlih štiridesetih minutah pripelje na vrh, lepa in skrbno vzdrževana.

Pot poteka stalnopo gozdu in je prijetno hladna, tudi prestrma ni, v vlažnih dneh nas bodo motili edino klopi, ki jih je tu, zaradi živinoreje, kar veliko. Ves prvi del vzpona nas bo spremljal prijeten razgled na hiše in polja pod nami. To je vasica Bate, kmalu bo izginila v zelenju in znašli se bomo v objemu borovcev. Ob poti je zanimiva igra narave. Velik, utrujen, štirioglat kamen se je naslonil na borovo deblo, da bi se nekoliko spočil. Pa je ostal tu na veke, v veselje otrokom, ki bodo pod njim našli prostor za skrivalnice, pa tudi odraslim.

Prav pod vrhom se pot razcepi, bodisi desna kot leva sta pravi, saj gre za krožno stezo. Zadnjih pet minut se bomo vzpenjali po skalah, tako da bomo imeli res občutek, da smo se lotili prave visokogorske ture. Vrh Sv. Lovrenca, kamor so pred kratkim postavili železen križ, je izredno razgleden. Razveselili se bomo daljnih, zasneženih alpskih vrhov, Kanina in Mangarta, tam na zahodu pa nas pozdravljajo Furlanska nižina in italijanske gore. Čisto pred nami so Julijci in naše lepo predgorje s Trnovsko in Idrijsko planoto in prostranimi gozdovi brez konca. Edinstven in nekako poseben je pogled na Sv. Goro z mogočno cerkvijo. Vse naokoli pa so osamljene domačije, ki zasanjano gledajo v nebo kot cvetke sredi prelepe pokrajine in pričajo o tem, koliko družin še živi in kmetuje na teh divjih gorskih pobočjih.

Na vrhu je lepa priložnost za malico in klepet, saj nam ni sile: do Bat se bomo lahko spustili v manj kot pol ure.

Kaj pa o vasici sami? Zaselek je majhen, nekaj družin, ravnica in prgišče skrbno obdelanih njiv, kjer rase odličen in daleč naokoli znani fižol. Župnijska cerkev Sv. križa je posvečena najdenju sv. križa, glavna slovesnost ali shod pa se obhaja vsako leto na dan Gospodovega Vnebohoda. Ob ogledu cerkve ne pozabimo na lepo obnovljeno staro vaško pokopališče, kjer počivajo tudi avstrijski vojaki iz prve svetovne vojne. Posmrtni ostanki italijanskih vojakov, ki so bili prvotno prav tako pokopani tu, pa so bili leta 1935 izkopani in preneseni v kostnico na Oslavju.

Pa še besedica ali dve za sladokusce. Bate so znane daleč naokoli po kmetiji Hubjani. Na tej mali kmetiji na star, biološki način pridelujejo in predelujejo mleko. Njihov domači sir in mlečni izdelki so visoko čislani, prijazni lastniki pa bodo rade volje privolili v pokušino.

Suzi Pertot

Po zaslugi Mladine iz Križa

Slovenščina enakopravna v Trstu

Športno društvo Mladina je že peto leto zapored organiziralo mogočno rolkarsko tekmo v sklopu prireditve Bavisela na tržaškem nabrežju. Lani je bilo tekmovanje, veljavno za državni pokal, toda odprto tudi mednarodni konkurenci, na sporedu 25. aprila, letos pa na 1. maj. Obakrat je bil to petek, praznična termina pa sta ugodna ali celo idealna predvsem zato, ker je seveda tedaj v mestu veliko turistov in sploh mimoidočih, ki se ustavijo in pogledajo še ta nenavadni šport na kolescih.

Pomembnost prisotnosti slovenske pobude v strogem središču mesta Trst smo že večkrat poudarili, v letošnji peti izvedbi – ki že pomeni določeno kontinuiteto, če še ne tradicijo – pa so neutrudni športni delavci kriškega kluba opravili menda še korak več. Vtis imamo namreč, da je bila tekma normalno sprejeta v program Bavisele kot utečen dogodek. Vrhovi po Barcolani druge največje tržaške športno-kulturno-turistično-ljudske prireditve se redno pojavljajo na predstavitvi tekmovanja v openski Zadružni kraški banki, konkretno pa pomagajo sicer povsem samostojnim kriškim odbornikom in prostovoljcem tudi na samem prizorišču rolkarskega obračuna. Še več, slovenščina je, kot se zdi, dobila enakopravno mesto na tržaškem nabrežju. Tiskovni urad Bavisele jo končno uporablja tudi na svojih spletnih straneh, špiker med tekmo obvešča o rezultatih dvojezično, medtem ko še pred nekaj leti slovenski jezik sploh ni smel zraven. Bandelli in sodelavci so tedaj s pokritjem napisa Sledi mi (nekakšno geslo prireditve) na majicah Bavisele ob italijanskem izvirniku in prevodi v angleščino, nemščino in še kak drug jezik zabili skrajno neokusen avtogol. Od tedaj pa je ob tržaške pomole butnilo še kar nekaj jadranskih valov in zabeležili smo res omembe vredno odpiranje organizatorjev naše skupnosti. Ni dvoma, da je za to zaslužen v prvi vrsti brezhiben Mladinin organizacijski stroj, ki je s svojo delavnostjo in učinkovitostjo (ter brez odvečnih besed) prepričal sprva skeptične sogovornike, da se s temi Slovenci le da nekaj narediti in da z njimi gre celo vse kot po olju in sploh niso z njimi samo težave. Skratka, neka normalizacija odnosov.

Tudi letošnjo izvedbo Skirolla K. O. - prve preizkušnje državnega rolkarskega pokala 2009 – so vsekakor ob omenjenih narodnostno-političnih vsebinah zaznamovali zlasti tekmovalni vložki. Domači klub je prvič ostal brez zmage v absolutni članski kategoriji. Matejo Bogatec in Ano Košuta je drugo leto zapored premagala mlajša Rečanka Nina Broznič, David Bogatec pa je pristal daleč od prvih mest in med moškimi je zmago osvojil svetovni prvak Alessio Berlanda. Da najvišje stopničke zmagovalnega odra niso domena tekmovalcev Mladine, je po našem mnenju tudi pozitivno, obogatitev za celotno manifestacijo. Če bi David in Mateja (po zmagi v finalu nad Ano) imela še naprej monopol nad zlatima kolajnama, potem bi nekaj ne bilo v redu s tem tekmovanjem. Bolj pomembno je menda, da se tekme udeleži kar sto rolkaric in rolkarjev in da je konkurenca močna, ostra. To nedvomno dviga ugled dogodka v sklopu Bavisele.

Po drugi strani je treba tudi vedeti, da je Mateja Bogatec pozimi imela velike pomisleke, ali bi sploh nadaljevala z rolkarsko kariero. Le-ta je namreč naporna in vse prej kot donosna, pri sedemindvajsetih pa ima Bogatčeva razumljivo tudi druge življenjske načrte. Naposled je Mateja sicer odločila, da vztraja še eno leto, tako da bo poleti spet lovila odličja v svetovnem pokalu. Njen brat David je celo presegel trideset in je po poklicu inženir, tako da bolj malo trenira, tako kot tudi Ana Košuta, ki je sicer še mlada (letnik 1987), vendar je ubrala študij na fakulteti za šport v Ljubljani. Skratka, zlata generacija se hočeš nočeš počasi poslavlja. Ključno vprašanje je zdaj usmeriti pozornost v klubu v mlajše tekmovalce. Teh ni ravno dosti, tudi na Baviseli pa so le nakazali določene talente. Ta miselni preskok k najmlajšim je v bistvu podoben tistemu, ki ga opravljajo pri Krasovem namiznem tenisu. Oba kluba – dejansko upravljana v družinskem krogu - delujeta v malo razširjenem športu z majhno medijsko pozornostjo. Oboji so uveljavljeni in cenjeni na vsedržavni ravni, Mladina pa je našla še vir promocije z Baviselo (na kateri so bili Križani tudi soorganizatorji 31 kilometrov dolge preizkušnje od Tržiča do tržaškega Velikega trga za skaterje, katere se je udeležilo preko dvesto tekmovalcev). Prihodnji konec tedna bo po kraških cestah priredila še tradicionalni Grand Prix, na katerem se bo za pokalne točke spet potegovala vsa italijanska reprezentanca.

HC

HOKEJ IN LINE
Moška A1 liga – Play-off: Asiago – Polet Kwins 11:1
Polet je izločen iz polfinala za državni naslov.
NOGOMET
2. amaterska liga – Play-off: Zarja/Gaja – Pravisdomini 1:3
KOŠARKA
Moška C liga – Play-out: Jadran Mark – Venezia 72:64
ODBOJKA
Ženska C liga: Cordenons – Sloga 3:1
Sloga je izpadla v D ligo.
Moška C liga: Sloga Tabor – Il Pozzo 3:1, Val Imsa – Soča 3:0, Prata – Olympia 3:1
Sloga Tabor se je uvrstila v končnico za napredovanje, Olympia in Val sta izpadla v D ligo.
Ženska D liga: Mossa – Bor/Breg 3:2
Bor/Breg se je uvrstil v končnico za napredovanje.
Moška D liga: Sloga – Mossa 3:2
Sloga se je uvrstila v končnico za napredovanje.
TENIS
Ženska B liga: Gaja – Genova 4:0
Gaja se je uvrstila v končnico za napredovanje.
NAMIZNI TENIS
Moška B2 liga: Abano Terme – Kras 2:5
Kras se je uvrstil v končnico za napredovanje.

Pletejo se lepi stiki med šolsko mladino

Srečanje dijakov trgovskih zavodov iz zamejstva

V četrtek, 7. maja 2009, smo se dijaki na pobudo profesorice Violete Rosanda srečali s sošolci iz Koroške in Trsta. V avditoriju šolskega središča v ulici Puccini so nas najprej pozdravili naša ravnateljica Mihaela Pirih, ravnateljica iz tržaškega šolskega zavoda Milena Padovan in profesorica Tatjana Feinig iz Celovca, nato smo se dijaki ločili od profesorjev in svojim vrstnikom predstavili posamezne šole. Profesorji so med tem na delovnem srečanju primerjali izkušnje in načrtovali skupne pobude.

Drugi del jutra je potekal v znamenju športa v organizaciji prof. Vremca. Mešane skupine dijakov so med glasnim navijanjem tekmovale v različnih športnih panogah, kot so na primer igre brez meja, tek v vrečah in s kolebnico ter igre z žogo.

Nato nas je v večnamenski sobi čakalo odlično kosilo, saj smo naročili pice za vse in smo pripravili celo vrsto domačih dobrot. Dijaki smo se med kosilom pogovarjali, si ogledali predstavitveni video o naši šoli, ki ga je pripravil prof. Biancuzzi, in se spoznavali. Nato smo dijakom razkazali naše mesto. Ogled je vodila prof. Nataša Sirk. Vreme nam je bilo vseskozi naklonjeno in na Travniku smo se poslovili z obljubo, da se v kratkem spet srečamo, saj menimo, da bi to srečanje lahko postalo tradicija in da bi v tem okviru lahko potekale tudi izmenjave dijakov.

Dijaki 4. razreda Žige Zoisa

Indija, dežela, kjer nič ni čudno (3)

Država z reveži na pločnikih in sateliti v vesolju

"Pri nas le ni vse tako slabo. Smo res država, v kateri je veliko revežev. Smo pa hkrati tudi država, ki v vesolje pošilja satelite", je paradoksnost indijske podceline povzel profesor Rajenera k. Jain, predstojnik oddelka za evropske študije na Univerzi Nehru v New Delhiju. Ob realnih številkah izpadejo njegove besede nekoliko neokusno. 456 milijonov Indijcev (nekaj več kot 40%) namreč živi pod spodnjo mejo revščine v višini 1,25 dolarjev na dan. Velik del teh revežev živi v ruralnem okolju in stika z navidezno veličino indijskih metropol, začenši z v mitsko tančico zaviti bollywoodski Mumbaj, nima. Reveži so res večinoma na podeželju, a jih je na pretek tudi v urbanih središčih, kljub vsem mitom in legendam, ki se okoli njih tkejo. Pomisliti je treba, da je med 450 milijoni Indijcev, ki živijo z manj kot 1,25 dolarja na dan, kar 250 milijonov, ki se preživljajo s samimi 20 rupijami oz. 40 centi dolarja dnevno (govorimo o 27% celotne populacije). In v sarkastično zlobni primerjavi lahko ugotovimo, da so v nasprotju s temi statistikami smrtonosne revščine na Forbesovi lestvici najbogatejših ljudi na svetu med desetimi najbolje uvrščenimi kar štirje Indijci. Na četrtem mestu najdemo podjetnika – železarja Lakšmija Mittala, sedeminpetdesetletnika, ki se lahko ponaša s 45 milijardami dolarjev dolgim tekočim računom. Na petem mestu najdemo Mukeša Ambanija, ki je vreden 43 milijard dolarjev. Samo stopničko nižje stoji Mukešev brat Anil, ki ima na bančnem računu zapisano številko 42 milijard dolarjev. Zadnji med Indijci na top 10 lestvici je Kušal Pal Singh, ki se baha z okroglimi 30 milijardami dolarjev. Vsak dodaten komentar je ob tem seveda povsem nepotreben.

Sramežljiv pogled v indijski vsakdanjik

Poulični trgovec in njegov nadzornik, velika opica

Jagadamba camp, mesto v mestu

New Delhi je prestolnica, a dejansko drugo mesto po pomembnosti v Indiji. Gre za metropolo, ki šteje 15 milijonov ljudi. Po cestah se vozi 7 milijonov avtomobilov, kar lahko turisti opažajo predvsem v času prometnih konic. Tone in tone zarjavele in od sonca razbeljene pločevine se v popolni anarhiji vali po neurejenih, slabih cestah, polnih lukenj. Ustvari se tako slika, da so v New Delhiju sami onesnažujoči stari avtomobili, razrite ceste, pločniki z berači in visoke stavbe. Ljudje sploh niso pozorni na drugo. Ampak, če dobro pogledamo med visokimi stavbami in prašnimi cestami, bomo gotovo opazili še vrsto manjših poti. Majhnih, ozkih, neasfaltiranih. Pri nas bi jih imenovali pravzaprav že steze v betonski džungli. Ena od teh nas pelje v Jagadamba camp, barakarsko naselje. Zanimivo je, da naselja iz ulice ne opaziš. Ko pa zaviješ v majhno, utesnjujočo pot med stavbami, se naenkrat pred tabo odpre novo naselje barak, skozi katero vodi neskončno dolga, a le kakih 50 cm široka pot. Barake se gnetejo druga nad drugo, v notranjosti pa mrgoli otrok z domačimi psički, žena in mož pri hišnih opravilih, koz, ki mulijo borne bilke trave v zidovih in na tleh. Pogled se seveda zaustavi na pustih kolibah, ki nimajo niti tlakovanih tal. In potem izveš, da so pravzaprav ti ljudje v netlakovanih bajtah pravzaprav tisti, ki gojijo še nekaj upanja. Gre namreč za Indijce, ki so se v Delhi preselili iz ruralnega okolja. In to je zanje že zelo velik dosežek. V novih "domovih" morajo sicer plačevati najemnino v višini 200 rupij mesečno (tri evre), zelo visoko vsoto za človeka, ki dnevno preživi z 10 ali 15 rupijami. 80% ljudi je tam nepismenih. Ampak... ne ustavita jih niti visoka stanarina niti nepismenost. Oni se ponašajo z dodano vrednostjo: z upanjem. Uspelo jim je se preseliti v veliko urbano središče. Zaradi tega niso obupali. In to jim daje drugačen status kot pouličnim beračem.

Kravam je v Indiji res lepo

Frizerski salon kar na odprtem

Zamišljenost in cigareta, izvrsten binom

Brezskrbni otrok in za njim pravo smetišče

Varljivi Bollywood

Že sama selitev je dosežek v življenju revnih ljudi, ki ga določa statična nepropustnost kast. Vsak dan se v dvajset in več milijonski Mumbaj seli približno 300 ljudi dnevno. Danes je priseljencev v Mumbaju 37% celotne populacije. Tri četrtine jih je s podeželja, le četrtina iz mestnih predelov. Tudi v New Delhiju je tok imigracije podoben; "Fenomena priseljeništva nikakor ne moremo ustaviti", pravi prof. Rajenera k. Jain. "Indija je demokracija, ki šteje skoraj milijardo ljudi. Vsakdo se lahko svobodno premika po državnem ozemlju in to mu ne sme nihče preprečiti". Kljub temu da je selitev sama znak upanja, si mnogi v metropoli, pa naj bosta to Mumbaj ali New Delhi, ne najdejo ustreznega mesta in pristanejo na pločniku. Ljudje – reveži imajo napačno predstavo o velikih mestih, ki jih v zakotnih vasicah gledajo samo po televiziji. In vidijo samo prekrasni in lesketajoči se Bollywood, medtem ko o resničnem Mumbaju ni ne duha ne sluha. Reveži s podeželja dobivajo po televiziji sliko globaliziranega in moderniziranega Mumbaja. Nekaterim pa se po selitvi v metropolo uspe priklopiti v globalizacijo, večini pa to ne uspe. Nekaterih se globalizacija niti ne dotakne, čeprav si tega srčno želijo: mobitel ima npr. že skoraj vsak revež, kljub temu da morda nima niti strehe nad glavo. Bogati, a varljivi Bollywood je vaba za vsakogar. "In v Indiji je najslabše to, da si vsakdo želi postati bogat že 'včeraj'", je svoje razmišljanje sklenil Rajenera k. Jain.

/ dalje

Andrej Černic

Potovanje z Novim glasom

Od Turčije do Cipra

Mladi Matija Ferletič, sicer dijak tretjega letnika slovenskega klasičnega liceja Primož Trubar v Gorici, je bil nagrajenec našega tednika, saj je bil izžreban kot prvi med naročniki, ki so v mesecu januarju poravnali naročnino za Novi glas. Za nagrado je prejel potovanje z Novim glasom in nam po vrnitvi domov napisal poročilo, ki ga z veseljem objavljamo. (Ured.)

Deset dni je minilo, z njimi pa tudi super potovanje prijateljev Novega glasa v Carigrad! Sedaj se še vedno spominjam, kako sem užival na ulicah, polnih prodajalcev, zanimivih obrazov in mamljivih dišav....

Naše potovanje se je začelo v ponedeljek, 20. aprila, ko smo se izletniki srečali na avtobusu, ki nas je najprej peljal v Ljubljano do letališča Jožeta Pučnika. Od tam pa smo se odpravili v Istanbul. Prvi dan je bil celotno namenjen potovanju, saj smo v poznih popoldanskih urah prispeli do našega cilja, tako da smo dan zaključili v hotelu.

V torek smo se zbrali zgodaj zjutraj, nato pa pričeli prvi "pohod". Odšli smo skozi mesto, kjer smo si ogledali Modro mošejo, ki jo je leta 1609 dal zgraditi sultan Ahmed I.; končana je bila leta 1616, eno leto pred sultanovo smrtjo. Dandanes je glavna carigrajska mošeja, saj je Hagia Sofia preurejena v muzej. Modra mošeja je dobila ime po modro obarvani kupoli ter prvotni modri notranjščini. Naša pot nas je nato peljala do cerkve svete Sofije. Zanimivo je, da je bila sprva krščanska, nato pa so jo spremenili v islamsko. Tudi tukaj je veliko lepih arhitekturnih drobcev, ki so nas takoj prevzeli, zato smo se razgledali naokoli in se zatem odpravili na sprehod v egipčanski bazar. Res nenavadno doživetje, polno stojnic in glasnih vzklikov prodajalcev. Tu prav vsakdo najde, kar si zaželi, od oblačil, obutve, začimb do usnjenih izdelkov, tradicionalnih jedi in pijač. S polnimi vrečkami in nasmehi na obrazih smo nadaljevali pot do cerkve sv. Antona, kjer so za nas, slovenske vernike, darovali mašo naši domači duhovniki. Tretji dan smo vzleteli v Adano, kjer nas je na letališču že pričakoval avtobus, ki nas je peljal proti Antiohiji. Antiohija je močno povezana z začetkom krščanstva. Po vsej verjetnosti je mesto evangeliziral sv. Peter. Mesto leži na bregovih reke Orontes. Tu smo si naslednji dan v jutranjih urah ogledali jamo Sv. Petra, popoldne pa smo obiskali baziliko sv. Pavla.

Foto DP

Peti dan smo poleteli na Ciper, kjer smo si ogledali Nikozijo, glavno mesto otoka, ki je obkoljeno z beneškim obzidjem. Naslednjega dne smo se odpravili v Famagosto, kjer je grad znanega beneškega guvernerja Othella. Naše jutro smo sklenili z ogledom samostana sv. Barnaba, ki je okrašen s poslikavami mnogih krščanskih likov. V popoldanskih uricah je pred našimi očmi zablestelo mestece Salamina, ki je živa priča antičnega življenja. Tu smo si ogledali ostanke starega gledališča, amfiteatra, term, gimnazije....

Sedmi dan je bila na vrsti vožnja z ladjico, saj smo se vračali na kopno. Naša pot se je nadaljevala proti Konyji in naprej v antično Pisidijo, kjer smo si ogledali ostanke starega mesta.

Znamenite so kalcitne terase v Turčiji (slapovi Pamukkale), ki so nastale, ko se je kalcit izločil iz vroče vode in ustvaril zaporedje teras, po teh smo se sprehajali osmi dan našega potovanja. Pot pa nas je takoj odpeljala naprej do Mileta, starogrškega polisa v pokrajini Jonidi v Mali Aziji, ki so ga ustanovili Jonci. Milet je veljal za kulturno središče takratne Grčije. Tu sta nas očarala velik amfiteater in mogočno Apolonovo preročišče.

Predzadnji dan pa smo si ogledali Efez, najpomembnejše trgovsko mesto v Aziji. Bil je tudi vodilno politično in intelektualno središče z drugo filozofsko šolo ob Egejskem morju. Efez je bil od nastanka močno povezan s kultom boginje Artemide, kateri je posvečenih več templjev. V antični vasi smo se sprehodili po starem agora', po knjižnici, gledališču...

Deseti dan je bilo našega izleta konec. In tako v manj kot dveh uricah smo že bili na slovenski zemlji...

Cilj izleta je bil resnično eden izmed najlepših, kar sem jih kdaj videl, in srčno si želim, da me bo pot še kdaj peljala v ta del Evrope, da bom ponovno doživel pridih orienta.

Naj še dodam, da se iz srca zahvaljujem Novemu glasu, ki mi je ponudil to neprecenljivo priložnost.

Matia Ferletic